

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Honori[i] Reggi[i] Kemnathensis De Statu Ecclesiae Britannicae Hodierno, Liber Commentarius

Horn, Georg

Dantisci, 1647

De Statu Ecclesiarum In Anglia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34026

D E S T A T U
E C C L E S I A R U M
I N
A N G L I A .

A NGLIA his quatuor annis facta est colluvies & lerna omnium errorum ac sectarum. Nulla à condito orbe Provincia, tam parvo spatio, tot monstrosas hæreses protulit, atque hæc. Episcoporum tempora, intra LX annos, non nisi quatuor sectas protulerunt, & eas plerumque in obscuro latentes, Puritanos, Brownistas, Familistas & Anabaptistas. Puritani erant viri pii & Orthodoxi, qui ab Episcopis, quod ad gubernationem, Cerimonias & superstitiones quasdam, dissentiebant. Brownistæ omnino secessionem ab Eccl. Angliæ, tanquam Antichristianâ & spuriâ, fecerunt. Familistæ meri fanatici erant, in complura genera distracti. Anabaptistæ rari, & fere in solo Pædobaptismo, hærentes.

At nunc ab his retro quatuor annis innumeræ hæreses pullulârunt, & quotidie latius diffunduntur. *Primo* omnium, abolitâ Hierarchia Episcopali, Orthodoxos controversia quædam de Regimine Ecclesiæ in duas partes distraxit; ita ut hi dicerentur Presbyteriani, alii Independentes. *Presbyteriani* fere sequuntur Ecclesias Reformatas in Belgio, Galliâ, Germaniâ; & statuunt regimen Eccl. deberi administrari à Presbyteriis, Classibus, Synodis. Independentes totum regimen ad unam particularem Ecclesiam revocant, & claves toti Ecclesiæ particulari, non Presbyteris, traditas sustinent. Negant subordinationem Ecclesiarum; Classes, Synodosque enervant.

A

Hi

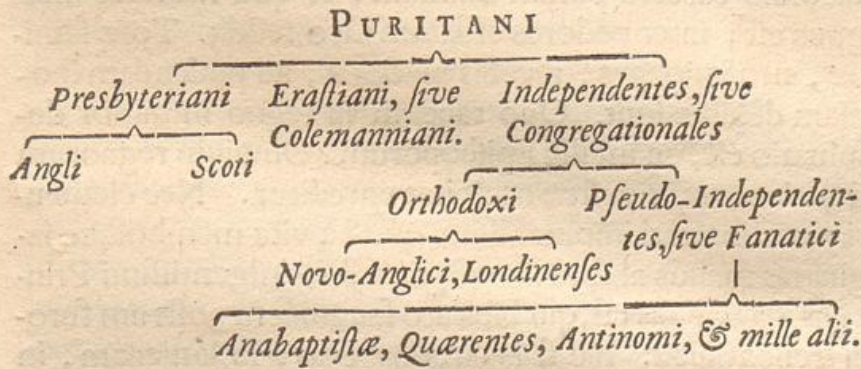
Hi Independentes, cætera Orthodoxi, fraude Diaboli commune latibulum hæreticorum facti sunt. Nam quia ipsi pro libertate conscientiarum pugnant, & quamlibet Ecclesiam sui juris faciunt; factum est, ut omnes hæretici se sub hoc speciosum nomen recipiant, & Independentes dici velint.

Itaque Independentes in Orthodoxos & Fanaticos distinguendi sunt. Quam distinctionem inprimis apud Cismarinos observari velim. Ne, dum de sectis, schismatis, hæresibus, confusione Independentium multa & mira audiunt; ea de omnibus accipiant, & ita sanctissimis Ecclesiis injuriam faciant. Quanquam enim negari non possit, Orthodoxos Independentes quosdam haud leviter schismati opitulatos, propter quod etiam Ecclesiæ Dei satisfactionem ab ipsis requirunt: tamen & in doctrina sani, & in reliqua vita sancti sunt. *Orthodoxi Independentes* in solo regimine à Presbyterianis dissentiunt; Cætera, quod ad substantiam, Ecclesiis Reformatis ὁμογενέτους. *Fanatici Independentes* vix in suas classes distingui possunt: tanta est varietas, & pugnantia. Præcipua genera sunt: *Anabaptistæ, Libertini, Ariani, Antiscripturistæ, Chilistæ, Antinomi, Manifestarii sive Arminiani, Familistæ, Enthusiastæ, Quærentes sive Expectantes, Perfectistæ, Sociniani, Antitrinitarii, Sceptici.* Hæc genera recenset Thomas Eduardus in Gangræna sua; sed minus accuratè. Possunt reduci ad pauciores classes, sic ut *Ariani, Sociniani, Antitrinitarii* sub uno; *Anabaptistæ, Enthusiastæ, &c.* sub altero contineantur. Omnes hæc sectæ cum Independentibus in uno tertio conveniunt; & Independentes iis, magno Ecclesiæ præjudicio, favent. Nam volunt Ecclesias esse Independentes à Synodis, & pro libertate conscientiarum contendunt, ita ut omnes sectæ tolerantur, quæ in fundamentalibus contra Papistas consentiant. *Sceptici sive Quætionistæ, Quærentes, Expectantes,*

tes,

tes, omnia Religionis capita in dubium vocant, nihil certi statuentes, nisi libertatem conscientiarum & Prophetiæ. Sed notandum est, omnes has sectas ita inter se mixtas ac confusas esse, ut nulla se in suis principiis contineat, sed simul sint Anabaptistæ, Antinomi, Manifestarii, Libertini, Sociniani, Millenarii, Enthusiastæ, &c. *Communia dogmata* omnium sectarum, & quasi vitalis spiritus, sunt: Debere concedi omnibus libertatem conscientiarum: Ecclesias Presbyteriales esse falsas, & cum iis non communicandum.

Schema sectarum recentium :

Sed quoniam hodiernus Eccles. Anglicanæ status penitiùs introspecti non potest, nisi extrema Episcoporum tradantur, qualia sub infelici Laudo fuerunt; ex quibusdam qui magna persecutionis pars fuerunt, quædam in hanc rem repetenda sunt

Ex Ioh. Bastwici *περί τῆς Ἐπιτομῆς*, sive *Apologetico*,
ad Præsules Anglicanos.

Damnatae luctu & inedia familiæ innocentissimorum hominum. Egregiæ animæ ob id solum mœrebant, quod

in publico Religionis dehonestamento lætari non poterant. Illi opibus & beneficiis saginati, qui Romanæ Ecclesiæ decus tuebantur, Hierarchiam asserebant, ritus propugnabant, & quò quis rebus novandis intentior, eò præcæteris honore & gloriâ attolli. Lineæ vestis neglectus esuritione, Cerimoniæ parùm elegans cura vinculis, altare rusticius veneratum, nervis & robore expiatum. Adeoque piis hæc vox contra Episcopos extorta: Imperatis, dominamini, agitis, rapitis, vexatis, cuncta pro libidine! Libertas, nomen, existimatio omnium nostrum censuræ vestræ subjacent. Hic fortunis exuitur. Ille cum sordibus conflictatur. Alter inopiâ contabescit. Non nemo in pediculis carcere puram animam, & quâ mundus indignus est, inter pedores efflatam Deo reddit. Totæ familiæ, nec ignobiles, à vobis mactatæ, ad pudendam inopiam delapsæ sunt. Quo tandem in regno immitior dominatio est, quàm illa Episcoporum? Omnium regnorum duritiem curiæ vestræ acerbitas egreditur. Nec clementiæ aut bonitati imputandum, quod à vita membrisque saginatas manus abstinete. Optimi & indulgentissimi Principis illa bonitas est, qui bibituro sanguinem nostrum furori frenos injicit. Ille si laxaret habenas, in lanienam, in cruces, in ignes, illa feritas erumperet. Quia mortis pœna vobis negata est, cruciatum in reos omni morte intolerabiliorem editis, carcerem, ignominiam, inopiam, famem & in corpore ærumnoso, devotam diris animam. Conscientiam vestram appello, Præsules, quot divinissimorum hominum voces jussu vestro extinctæ obmutuerint? Scio, quid prætendatis huic facinori; Turbulentos, factiosos, refractarios ab Ecclesia remotos fuisse. Vetus sceleri prætextum. At eorum plurimi Ecclesiæ regimen ne verbo quidem læserunt. Pompam omnem Cerimoniarum in Ecclesiis suis passi sunt. Ministerium rite susceptum

ceptum obierunt decorè, vitam egerunt labe & dedecore vacuam, & ipsis etiam hostibus probandam. Sed id ad perniciem valuit, quod in propria persona ritibus nonnullis defungi conscientiæ imbecillitate prohiberentur. Hinc iræ, minæ, carcer, exsilium, velut in piaculares victimas intentata fuere. Hinc latitantibus vel profugis tralatitiam humanitatem exhibere, fraudi multis fuit, omnibus vetitum. Nolite Cerimoniarum neglectarum obtentu culpam prætexere. Probos, pios, & iisdem, quibus Apostoli, mandatis instructos pastores ejicitis. Neque stetit furiosa hæc pœna intra numerum eorum, quos Ecclesiæ regimini infestos fingitis, sed pervagata fuit in capita omnium eorum, quos concionandi diligenter nimum & sedulos putabatis. Hinc uno fere ictu excisi omnes, qui extra ordinem in parochiis prædicandi munus, nomine lectorum, sequebantur. Hoc enim inter vos sæpe dictitatum accepimus: Nimiâ verbi prædicati ubertate lascivire homines. Amputandam concionum & concionantium luxuriam. Dictum factum. Ceciderunt passim laudati viri, cadentque plures. Transeo articulos novos, aucupium novum, quibus boni viri irretiantur. Vocat me liber ille legifragus, expugnator quarti præcepti, impunitate nos pelliciens in crimen, à quo nullis satis pœnis nos Deus deterruit. Proh dolor! quanti stetit Ecclesiæ tot fidelissimis pastoribus orbata, ob hanc solam culpam, quod commodare vocem propalando flagitio vererentur? Scio vos responsuros, jubere Regem, ut editus à se liber ore ministri prælegatur populo. Videmus in libri fronte regium nomen; sed latere fraudem Episcopalem non minus suspicamur. Pietas & Justitia Regis nos vetant credere de illo, quod virtutibus his contrarium est. Procusum hoc inductumque ab Episcopis commentum, ut externatæ pietati victrix illuderet *ἡ βεβήλων* caterya, simulque introspectâ voluntate fi-

delium Pastorum , qui beneficium post pietatem habent, veteribus & bonis expulsis , locus patefieret novis pravisque, quibus omnia cum precio honesta sunt. Quid enim, si hoc non est Euangelio spiritum intercludere ? Jam verò cum bipedi indocto , caudici sericato , vix callenti literas, duo, sæpe tria , forte plura beneficia , velut fortunæ quædam missilia adjiciuntur , nihilne detrimenti Euangelium accipit ? At bone Deus ! quos ille curiones in parva beneficia velut Propratores in Provincias mittit , quàm sibi similes, quàm pares ? Non ovum ab ovo indiscretius. Sic in populis ignorantia nutritur, sic stupor alitur, sic in herba Euangelium suffocatur. Dei mandatum est, ut diem septimum negotiis nostris subductum , cultui suo & venerationi dedicemus. At jussu vestro dies ille inter Deum hominesque divisus, magnâ sui parte in lusus profanos, cantus, tripudia, luctas disperditur. Ita proculcato divino præcepto, obsequium mandatis vestris per pœnas exigitis, pulsâ sede suâ ministris , quos Dei, conscientiæ, Ecclesiæ diversum stauentis reverentia , à prælegendo libro retrahebat. Responsa Patrum, interpretationes Doctorum, seculorum usus, antiquitatis consuetudo , traditiones humanæ sunt. Illa tamen inspiratis divinitus Scripturis, illorum auctoritatem harum dignitati præponitis. Verba vestra in frequenti curia exsultabant. Quasi hoc vobis dedecori futurum esset, si sciat populus , quàm parvi apud vos Scriptura sit. Hoc palmarium erat : Nos nec scire , nec noscere Scripturas, nisi Patrum testimonio. Sanè Episcopus Eliensis scripturas appellabat hæreticorum effugium, & latibulum schismaticorum. Quod argumentum nec spernebat, culpabatve, Cantuariensis. Londinensis verò præfabatur, se magnum quid exspectasse in eo libro , cujus authorem tantæ confidentiæ plenum animadverterat. Cæterùm invenisse pro thesauro carbones ; *Nihil præter Scripturam.*

Nec

Nec dissonabat ab Eliensi vir acer, in Scripturarum Epitheto: *Latebra hæreticorum*. Eliensis me omnibus è trivio maledictis conspuebat, quòd solâ Scripturarum auctoritate, suffragio hæreticorum, uterer. Illas enim nisi Patrum interpretamentis & traditione aperiantur, tenebras & obscuras esse. Illis ipsum Augustinum crediturum non fuisse, nisi propter Ecclesiam. Illas ab Apocryphis & profanis, nisi Patrum iudicio, non discerni. Patrum operâ nobis Apostolicum Symbolum innotescere. Illorum è luce Scripturis oriri claritatem.

Pios homines & Deo devotos, mancipatosque Religioni, probroso Puritanorum nomine diffamâstis. In hos curiarum vestrarum despumant odia & sævitia. Horum conventus & præces, exitiali vocabulo conventiculorum inussistis. Hos carcer, ignominia, paupertas excedunt. Hos inter privatos sermones diæteriis, pro concione maledictis, apud regias aures diris calumniis petitis, vulneratis, confoditis. Si pluvia, si æstus nocuit, Puritanus culpatur. Sterilitatis, pestilentia nocumenta, invisibilibus adscribuntur. Quicquid Deo peccatis irascente evenit, Puritanis imputatur. Ac in incomparabili clementia Principem contra crudeles Hamanum artes Deus obarmasset, jamdudum velut in piaculares victimas (scio quod loquor) laniena sæviretur.

Post dedecoratas sacras literas in Calvinum effervescit intemperies. Illum *Eliensis* hominem impurum, obscuro mundi angulo delitescentem, increpabat. *Cantuariensis* vero turbidum, & avidum rerum novarum, Episcopis inimicum, ut illis dejectis, Magistratum fastigio suo facilius evolveret. Mirabilis erat in hoc negotio universi confessus consensus, Calvinum Magistratui inimicum fuisse; Omnes Calvinianæ sententiæ sectatores Monarchicis Imperiis adversari. Cæterum Episcopos Presbyteris dignitate præcellere,

cellere, eandem ab Apostolis divino jure institutam, diutina Patrum serie probatam, agnitam, honoratam fuisse, donec à Calvino prætexente ambitioni modestiam, primum impeteretur. Quem *Eliensis* etiam virum nequam, cuncta prioribus seculis placita pervertentem, nominabat.

Idem auctor syllogen habet usurpationum, quibus Episcopi imminuerunt prærogativam Regis, contra disertas regni leges & statuta. Non deterret vos, *inquit*, Edictorum severitas, Præsules, à fabricandis constitutionibus novis cerimoniis, canonibus, articulis juris jurandi formulis, quæ Rege inconsulto, nullo accepto mandato, typis divulgatis, Ecclesiarumque Gardianis observanda exsequendaque committitis, præscriptis tantum nominibus & auctoritate vestris; tanquam Legislatoria potestas summa sit penes vestrum ordinem. *Et paullo post*: Hujus aliarumque prohibitionum ejusdem farinae cursum prælati prædominantes præcluserunt, in grave præjudicium coronæ & dignitatis regiæ, nec non contra antiquissimam regni nostri consuetudinem. Tamen se Regis regni que amicos integerrimos jactare haud erubescunt, ipsosque hæc in parte contradicentes schismaticos, conspiratores, Puritanos, Novatores, regis, regni, Ecclesiæque hostes infestissimos, usque ad ravim passim vociferantur. Contra mentem hujus Statuti, Præsules, jurisdictionem vestram vindicatis, non quasi derivatam à Rege, & per Regem, & sub Rege constitutam; sed tanquam jure divino vobis datam & concessam: censuris, pœnis, carcere, publicatione bonorum favientes in Regii juris & Prærogativæ patronos. Imò eò provehimini audaciæ, Præsules, ut laicis jurisdictionem Ecclesiasticam convenire negetis, nisi à vobismet ipsis, in eosdem derivatam. *Idem*: Quo loco profani, perjuri, Idololatræ vel impunitate vel veniâ gaudent; ibi boni, pii, honesti, contentam Cerimoniam vestis, vel lignum
non

non veneratum, libertatis, bonorum, nominis jacturâ luunt. Romanorum hostes & oppugnatores verborum, minarum, carceris, inopiæ sævitiâ premitis. Hinc animos despondent boni, Spiritus induunt mali, marcescit Religio, superstitio floret. Friget pietas, Idololatria incalescit. Hinc illa venalium animarum, & beneficia captantium, ad altaria veneratio; illa solemnitas ad orientem obversio, illa profunda ad sonum syllabarum Jesu geniculatio. Hos ritus pœnis sanxistis: horû cultores præmiis beatissimis. His superstitionis primordiis Idololatriæ, toto mox choragio secuturæ, præluditur.

Nonne itaque Prælati illi Pontificiorum partes agunt, qui Christicolas altari genu flectere instituunt, imò etiam vel pœnis adigunt? Qui alias Papisticas ridiculasque Cerimonias diligentius, quàm ipsa Dei præcepta & Evangelii mysteria inculcant, earumque omissionem vel neglectum (non à contumacia, sed conscientiam religiosissimorum progredientem) atrocioribus suppliciis, quàm divinæ Legis violationem, atrocissimave scelera vindicant: qui concionatorum fidelissimorum ora, ne peccati Antichristique regnalabefactarent, passim adlubitum contra Christi Canonumque statuta, impiissimè præcludunt; quique suavissimum Jesu nomen genuflexionibus suis assiduis idolizant, supraque Dei Patris, Filii, Spiritus sancti, Immanuelis, Christi, Salvatoris nomina tremenda multis parafangis evehunt.

Hæc ex *Πράξεις τῶν Ἐπιστολέων* Job. Baſtwici. *Laitonus* summam: Non legimus, *inquit*, de majore persecutione contra populum Dei in ulla natione Evangelium proficiente, quàm in hac insula, in primis post excessum Elizabethæ. Summa huc redit. Cum primitus sub Edoardo VI, ac iterum sub Elisabetha, Papæ primatus, cum falsa doctrina, fuissent regno Britannicæ ejecta, Episcopatus five Hierarchia Papalis, demto tantum capite, cum externo Romanæ

Ecclesiæ cultu ac cerimoniis, retentus est. Igitur tota externa administratio sacrorum Papistica fuit, tota Hierarchia Papalis. Quod etiam ex hoc patet. Cum Papa excommunicare vellet Elizabetham, Franciscus Wallinghamus callido commento eum circumvenit. Duos Papales exploratores quasi secreto in Angliam traduxit; ibique ostendi iis curat sacra solemnia Cantuariæ & Londini, in omnibus Pontificalibus, cum pompa & processione Prælatice, decantata & lecta. Hinc mirati Papam ejus regni excommunicationem moliri, quod Romano cultui tam addictum esset, Romam revertuntur; quid viderint narrent; non alia apud Anglos sacra obtinere, quam quæ & Romæ sint. Sic Bullâ revocatâ, terribile illud fulmen tum evanuit. *Laiton*. Et satis constat, quod Carletonus Ciceriæ Episcopus in vita Elizabethæ tradit, Pium IV Anglis obtulisse cœnam sub utraque specie; & Liturgiæ (quâ utebantur) vernaculæ confirmationem, modò Primatum Papæ agnoscerent.

Ex hac Hierarchia, plus damni Religio in Anglia accepit, quàm Marianis temporibus factum. Primò enim pii, quibus adversa erat illa Episcoporum pompa, fastus, cruces, cerimoniæ, candidæ, & alia nugalia, odioso Puritanorum nomine proscissi sunt. Mox, crescente contentione, alia quoque in contemptum nomina conficta; & Prælati illos, qui disciplinam Genevensis sequebantur, Calvinianos, Presbyterianos, disciplinarios, omniparios vocabant: ut ex *Laitono* & *Bastwico* patet. Deinde cum pii viderent indies magis ac magis superstitiones ac impietatem sub Prælatice regimine crescere, secessionem omnino fecerunt, ac patriâ ob id pulsi, in schisma & graviores errores lapsi sunt. Ita ut Separatismus sive Brownismus non alios habeat authores, quàm cum Tyrannide & superstitione Episcopos dominantes.

Sed

Sed quamvis Prælati etiam sub Elifabetha graves essent, cujus ad Reformationem prouum animum variis calumniis intricârunt; dicentes: Si disciplinam constituat, à quolibet pastore pagano Regiam Majest. excommunicatum iri: tamen nec sub ea, nec sub Jacobo, ausi sunt Hierarchiam juris divini facere. *R. Jacobus*, flagrantissimus Episcoporum pater, non tamen unquam eò adigi potuit, ut Episcopos jus divinum sibi arrogare permetteret. Itaque hætenus jugum regiæ authoritatis, utcunque frementium ac furentium Prælatorum humeris impositum mansit. donec sub Carolo Rege ad eam impudentiam prolapsi sunt. Et testatur Bastwicus: Episcopum Eliensem certare paratum fuisse Episcopatum Infularum pignore; cessurumque se beneficio, nisi probasset authoritatem Episcopalem à jure divino, nec Regi obnoxiam esse. Idem Cantuariensis adseverabat. Nam Episcopos Regibus vetustiores esse.

Initio Jacobi canones condiderunt, & majorem Tyrannidem quàm antè exercuerunt. Statim ultra cccc ministri filere jussi, suspensi & ejecti. Conscientiis omnium imposita subscriptio Liturgiæ, articulorum, Ordinationis, Homeliarum: ita nimirum, ut quilibet subscribere cogere-retur, nihil in illis liberis verbo Dei contrarium, sed omnia ei congrua esse. Cum condiderunt juramentum ex officio, quo seipsum quilibet accusare tenebatur. Regem omnibus modis ad abolendas conciones impellebant. Cumque aliquando ex Legato Veneto inquireret: Quibusnam rebus in Italia animas pascerent; eoque respondente: Liturgiã & lectione Homeliarum; Rex ingemuit; & O miseram, inquit, ejus populi conditionem! Ad quod Prælati quidam tum præsens: Longè utilius fore, dixit, si plures in Anglia Homeliæ & pauciores conciones essent. Quo impudenti dicterio Rex commotus & torva tuens, obtulit.

*Ex Historia MSS. authoris anonymi de
Bello Britannico.*

Interea non melior in Anglia status, adulto jam servitio. Papistarum & Jesuitarum desperatissimi emissarii, ad Reginam & in aulam confluxere, ac publicis muniis præfecti sunt. Pater Philippus Reginae à Confessionibus, & alii, Papales ac cruentas doctrinas, contra Regem, tanquam hæreticum, propagabant. Constitutio Ecclesiasticorum in aula, ad Papam & Regem Franciæ relata. Juramento fidelitatis omnibus ministris Romano-catholicis, sub pœna excommunicationis, interdictum. Sacerdotes, opera Reginae liberati, & ejus accuratissimis precibus, quæ vim Imperii habebant, defensi sunt. Franciscus Windebancus, præcipuus cui Regis secreta nitebantur, Jesuitarum & Recusantium summus fautor, per quem nihil non consequerentur. Ob quæ Frater Joseph Capucinus, Panzani Nuncius Papalis, & alii Romæ Cardinales, ei maximas gratias egerunt. Tot ab Elisabetha repertæ Leges, tot quas Jacobus tulit; illæ oblivione, hæ (quod flagitiosius) contentu abolitæ.

Anno clō Dc xxxiv. publicè de restituendo in Britannia Papismo agi cœptum est, Laudo post Abotti excessum in Cantuariensem Præsulem elato, cui mox etiam Cardinalitia dignitas, seriò & instanter oblata. Et tum Papa Nuncios suos in Britanniam destinavit, primo Gregorium Panzanium, qui Londinum xxv Decembris veniens, mox ad ipsum Regem accessum habuit. Romam vicissim Brettus, ac postea Guilielmus Hamiltonus, à Regina missi. Panzanio Georgius Coneus Scotus, fornicator scœdissimus, & abominabilis Ganymedes, successit, & Cardinalis Barberinus protector Anglorum & Scotorum creatus est. Montacutius Cicestriensis Episcopus, Arminianismi propugnator, Romæ gratiosus, Panzanio & aliis Nunciis familiaris.

ris. Cum Coneo Rex aliquoties egit, ut Palatinatûs restitutionem adjuvaret. Quod palàm se facturum promisit, clam interim contrarium Papæ suadens, ne videretur hæreticis favere. Windebancus communicare cum eo consilia omnia, etiam nocturnis conventibus. Adeò crevit audacia, ut Collegium Jesuitarum, Monasteria, & per universum regnum Hierarchiam Papalem, juxta omnes gradus stabilirent. Atque hic rerum status cum esset, fieri non potuit quin maxima rerum conversio sequeretur. Cujus hæc occasio fuit.

Episcopi inde usque ab Elisabethæ regno, de miscendis cum Papismo Protestantium sacris per subdolam & impiam unionem egerunt. In quem finem illos, qui Religionem conservatam volebant, odioso Puritanorum nomine, extirpare primò omnium conati sunt. Nam ritus ex Papismo retentos vel repetitos imperabant, crucem, certa vestimentorum genera, nudum in sacris caput, surgere ad *Gloriam Patri*, Evangelium, & alias cultûs partes. Pro ejusmodi ludibriis atrociter in Non-conformistas sævitum. Nec indifferentia tantùm urgebantur, sed illegitima ac impia. Ministris detestandus liber in Sabbati profanationem legendus. Monstra juramentorum *ex officio & Canonialis obedientiæ* Inquisitionem superantia, exigebant. Observandi Canones nullâ, nisi Episcoporum, autoritate conditi. Idem tempus novas cerimonias accepit. Mensæ in altarium formam erectæ, ad eas ingeniculandum. Sacra domi & privatim repetere, ingens crimen. Et hæc erat illa Papalis uniformitas, à qua si quis ad conscientiam & verbum Dei provocaret, is statim tanquam Puritanus oppressus. Quæ tyrannnis sub Jacobo & maximè Carolo invaluit. Superstitiones & Papismum abominari idem apud Episcopos & aulicos, ac Majestatem & Ecclesiam violare. In tales per tribunalia sua & animarum tricas non mitiùs

suspensionibus, excommunicatione, deprivatione, degradatione, quàm ipsa Inquisitio Hispanica sæviebant. Talibus silentium imperatum, tales carceribus macerati, proscripti. Paullatim ad duriora ventum est, & facto ab auribus initio, de capite periclitatum. Itaque ejectis fidelissimis pastoribus, quos sciebant illi quem moliebantur Papatui acerrimè contradicturos, plerumque pigra mancipia, homines ventri & gulæ deditos, & in ejus gratiam quævis Idola culturos, in vacantes locos surrogârunt. Nullibi corruptior clerus. Ita enim se appellabant, more Papistico. Ebrietas, contemptus Dei, profanatio Sabbathi, exigua iis peccata. Nec puniebant Episcopi, modò bonos Episcopales viros se præberent, & Papisticas cerimonias, pigram Liturgiam, odium Puritanorum, populo strenuè ingererent. Jam si Arminianismus & major in Papismum favor accessisset, tum verò Cantuariensis, tanquam infulâ dignos extollere. Utque glisceret dignatio Sacerdotum, & iis promptior animus foret ad capeffendas Cerimonias, certissimis suffragiis ad dignitates promoti sunt maximi superstitionis fautores.

Jam alii erant Non-Residentes, Pluralistæ, qui Spirituali polygamiâ fœdi & maculosi, opes non animas curabant, fuci inertes, Decani & inutiles Præbendarii, faginam velut Monachorum & Abbatum progenies, stipendiis gratuitis alentes. Sic exstinctâ Euangelii Luce, fœda successit & crassa ignorantia, superstitio, Atheismus, Papismus, Arminianismus. Et ut peremptorium ac sine spe malum esset, ipsi fontes, Academia Oxoniensis & Cantabrigiensis, Papisticâ & Arminianâ tabe infecti, unde venenum in omnes regni partes emanaret. Quanta verò Sabbathi profanatio! Nec ea tam vitio hominum, quàm legum severitate sancita. Ut alibi quoque, proh dolor, ea obtineat; certè non legibus jubetur, nec eæ in templis per ministros præleguntur.

tur. Licet iis tantam impietatem detestari, quam Cantuariensis Laudus per clientes suos, Heylinum & Poklingtonum, sacri legis scriptis propugnavit. Et quod omnem impietatem superat, vetitum ministris præcipua & consolationis plenissima capita, de gratia, Justificatione fidei, Prædestinatione, certitudine salutis, perseverantiâ sanctorum, populo proponere. Prætextus ab Episcopis quæsitus: abstrusiora esse quàm ut vulgò tractari debeant. Nec passim, sed in cathedralibus templis; nec semper, sed præcipuis tantùm festis, ea de re dicendum. Si quis contrà faceret, statim graves ei à sacra curia pœnæ paratæ. Pleræque conciones ad Regem, gliscente adulatione, in prærogativa super leges extollenda, versabantur. In Religionis, Legum, Libertatis defensores, invectivæ. Ipse Laudus, quanto indies apud Regem potentior, eodem actu invisior, interdum Sacerdotem unum vel alterum ex simplicioribus, ac Recusantes inopes, in speciem puniebat. Ut quis major, veluti sacrosanctus fuit. Leves, ignobiles, & rarissimè, pœnis affecti. Præcipuos defendit, ac intimo favore prosecutus est, Patrem Leandrum superiorem Benedictinorum, & post obitum hujus, Priccium, Gasconium, ac totam Jesuitarum familiam. Et ut apud Reginam gratiosior esset, altaria restituit, ingeniculare in usu sacramentorum & ad nomen Jesu, consecrare templa & alias Papistarum rancidas nugas, insuper Papalem Cleri super Regis ac Magistratus Tyrannidem, revocavit. Atque hæc instituta sæda, sinistra, nullo argumento, solâ pravitate valuerunt. In Puritanos, id est, homines Deum timentes sine fuce, velut alter Julianus, horrendis modis sæviit. Id actum, ut sub ceremoniarum Trojano equo, Papismus reduceretur. Quod usque adeò manifestum fuit, ut Præsules, iisque addicti curiones, animos hominum pro concione palàm inficerent Papiismi fermento. *Et paullo post:* Ex quo piorum lamentabilis fuga

fuga secuta est. Qui illam Sabbati profanationem, illos ritus impios ac superstitiosos, illam Prælatorum plusquam Romanam tyrannidem non ferentes, in Belgium & Novam Angliam, irreparabili damno, confertim & multa simul millia, abierunt.

Cum Ecclesias Anglicanas suis superstitionibus Papiſticis graviffimè corrupiffent, & eò jam provecta eſſet Religionis mutatio, ut nihil, humanitus loquendo, ruinam ejus impedire poſſet, ad Scotiam Laudus, ferox ſcelerum, progreſſus eſt. Initium ibi à Regis ſacello factum, ad cujus poſtea exemplar cætera deformanda eſſent. Edinburgi, quod ne quidem ſub Papatu fuerat, Epifcopus conſtitutus. Altaria, organa, & alii ritus, inde uſque à prima Reformatione Scotis ignorati, revocabantur. Altera liturgiæ cura, quam Regali & Epifcopali authoritate, abſque conſenſu Parlamenti vel Synodi Nationalis, crudo adhuc ſervitio, introduceret. Et quoniam certum erat Scotos ab Anglicana abhorrere, ideo nova, longè adhuc deterior ac Papiſmo propior, ab Epifcopis ex Romanis Miſſalibus, conſarcinata. Ipſe Laudus cenſor ac Ariſtarchus, & ad terrorem populo incutiendum, ne ſe innovationibus Papiſticis opponeret, in trium facultatum Doctõribus, Burtono, Prynno, Baſtwico, prætentata perſecutio, qui crudeliſſimè truncati auribus, & exſultatione multati, ut longâ tabe perimerentur. Non alii viſentium oculos majori miſericordiâ affecerunt, & indigniſſimum exemplum ita omnes excitavit, ut populus præ dolore & impatientiâ fureret. Nihil hoc Cantuarienſem movit, qui Liturgiam Scotis vel Britanniarum ingratiis per arbitrariam vim imponere conabatur, ut ita ad Religionis mutationem, quam animo agitabat, promtiores eſſent.

Viceſima tertia Julii dies erat, quo A. C. 1637. prælegi in omnibus templis Edinburgi Liturgia debuit. Tum apparuit,

paruit, quo animo gens domûs Dei zelo ardens, Papismum ferret. Tanta indignatio coorta est, ut Episcopum cum lineis ac laneis Pontificalibus, & infelici Liturgia, haud parùm de vita periclitantem, ejicerent. Atque hinc turbarum in Scotia initium. Cantuariensis aliquem id contra se & Papatum ausum acerrimè indignatus, censet tanquam in perduelles animadvertendum, & conscientiam armis expugnandam. Scoti verò mortem Episcoporum Tyrannidi & Missaticæ Liturgiæ præferebant. Hinc ira, questus; & postquam non subveniebatur, remedium ex bello. Cum horribiles Proclamationes nihil proficerent, expeditio in eam gentem decreta est, cujus authores duo & soli fuerunt, Cantuariensis ac Straffordius. Qui Hybernos Papistas, tanquam omnium fidissimos, suspectis haud parùm Puritanorum nomine Anglis, in Scotiam armare cœpit.

In sequentibus author prolixè persequitur primum ac secundum Bellum Episcopale, quod Cantuariensis contra Scotos movit: Ex quibus pauca tantùm sparsim excerpemus.

Archiepiscopus interea inauditos Canones, pro dominio & superstitione Prælatorum, in Regem, Leges, Parliamenta, Libertatem, injurios condit. Et ut Tyrannis Prælatice pluribus munimentis insisteret, juramentum atrox conflatum est, quo omnes in Hierarchiam jurare cogebantur. Tam propinquo exitio penè fidem superat, eripi potuisse Angliam. Compositæ contra Scotos preces, quibus per omnia templa, gravissimis insuper diris, devoverentur. Atrox fidelium persecutio. Papistæ exempti pœnis, suavi toleratione gaudebant, in aula & exterorum Principum intercessionibus validi. Dux gregis & oraculum Papalis Nuncius, &c.

C

Hic

Hic, usque ad æterni Parlamenti initia sub Prælati maxime ultimo ac deterrimo Laudo, Ecclesiæ Anglicanæ status fuit. Schema tale est.

PROTESTANTES.

PRÆLATI

PURITANI

Conformistæ

Non - Conformistæ

Arminiani, Papistæ.

Presbyteriani, Independentes.

De Statu Ecclesiæ sub æterno Parlamento sic loquitur author. Initio magni Parlamenti deprehensum fuit, Britanniam salvam esse non posse, nisi Episcopi semper atroces, ac ubi de Libertate & reformatione ageretur, dissentire manifesti, ex Parlamento tollerentur. Synodus ipsorum nupera, Canones, Juramentum, tanquam illegitima & Antichristiana damnantur. Scandalosi sacerdotes, inertia, vitiis, Arminianismo, Papismo maculosi, Non-Residentes, Pluralistæ, Decani, Præbendarii, abrogantur. Populo restituta facultas pios & fideles ministros eligendi. Revocantur ab exilio & carceribus pii confessores. Quis ejus diei gaudia describere possit? Prælatica Inquisitio, horror Angliæ, omnis pietatis carnificina & tormentum, curia supremæ commissionis, in æternum dejecta. Tum commemorat, quomodo maligni, Rege ex Scotia Londinum reverso, Parlamentum criminati sint: Liturgiam spretam, Leges Ecclesiæ inhibitæ, sacra ab illiteratis opificibus contaminata. Quæ (inquit) calumniæ fluxerunt ex hoc memorabili senatus consulto, quod à communi VIII. Sept. 1641. conditum est in hæc verba: Mensa ex oriente templi in alium convenientem locum ponitor. Cruces, picturæ Trinitatis, imagines Mariæ abolentor. Omnis ingeniculatio ad nomen Jesu vel in orientem omittitor. Dominica dies rite & piè sanctificator. Conciones ad populum etiam post me-

meridiem habentor. Nihil sanctius hoc decreto. Sed quoniam innovationes Papisticas & Episcoporum intolerabilem Tyrannidem eliminabat, in crimen detortum est.

Sed jam audiamus ipsos ordines, qui memorabili narratione de statu Regni, typis evulgata, postquam Regi exhibita Hamtoncourtiae fuisset, ita statum Ecclesiae sub Prælati depingunt.

Causa (inquiunt ordines) omnium malorum nostrorum, penes Jesuitas, Papistas, Episcopos, Confiliarios & auticos ab exteris corruptos, fuit. Horum artibus factum, ut perpetuæ inter Regem ac populum de prærogativa ac libertate quæstiones exsisterent; ut puritas Religionis inficeretur erroribus, oppressis quotquot majori ejus zelo flagrarent. Hinc Arminiani in illis capitibus, ubi cum Papistis consentiunt, foti; differentia & quæstiones inter Protestantes in universonum ac illos, qui invidioso nomine Puritani vocantur, in immensum auctæ; Cerimoniarum ejusmodi introductæ & opiniones, quarum interventu animi paulatim Papismo occupari possent. Hinc ignorantia & neglectus pietatis laudatus, quo in unum cum Papistis, Arminianis & Libertinis paulatim coalesceret profanorum hominum numerus, cujus auxilio tandem superiores evaderent — Jam Episcopos per tribunalia sua, animarum tricas non mitius suspensionibus, excommunicatione, deprivatione, degradatione, in pios ministros ac alios subditos, quam ipsa Inquisitio Romana sæviebant. Curia supremæ commissionis planè degeneraverat, & cum primo instituta fuisset contra Papistas & Jesuitas, iis omissis, solos pios & Deo plenos viros oppressit. In eo conventiculo sceleratissimi contemptores pietatis de Religione, piis confessoribus ac conscientis hominum sententias ferebant. Quicumque eorum innovationibus, superstitioni, Tyrannidi non se submitteret, is in carceres conjectus, suspensus, excommunicatus; & ad Cameram stellatam

ipsum Iniquitatis tribunal remissus, ubi omnia extrema in eum statuebantur. Unde tot millium lamentabilis fuga secuta: quorum multi in novam Angliam & alias Americæ partes; alii in Hollandiam concesserunt, irreparabili hujus regni damno. Ut quisque maximus superstitionum fautor, ita promptissimis suffragiis ad Ecclesiæ dignitates promotus. Pleræque conciones ad Regem, in extollenda ejus super omnes leges prærogativa versabantur. In defensores Religionis, legum, libertatis, regni, graves investivæ. De miscendis cum Papismo Protestantium sacris per subdolam & impiam unionem actum. Puritani (quo nomine complectuntur omnes, qui cupiunt leges ac Religionem in vigore suo conservari) vi & terrore fugati. Scotis idem jugum Papisticum aptatum, novi Canones, nova Liturgia, & in renuentes exercitus Episcoporum ac Papistarum pecunia conscriptus. Archi-Episcopus convocatâ Synodo Provinciali plures inauditos Canones, cum Regis prærogativa, legibus regni ac Parlamentorum fundamentalibus pugnantes condidit, pro stabilienda enormi potentiâ sua & superstitionibus, quas nullo exemplo introduxerat. Extortum subditis novum pro defensione Episcopalis tyrannidis juramentum. Compositæ contra Scotos preces, quibus eos ut rebelles gravissimis diris devovent. Et hi Canones armati erant suspensionibus, excommunicatione, captivatione, quo pacto indubiè omnes fideles ministros atque subditos ejecturi erant, stratâ ad reconciliationem cum Romano Pontifice viâ. Papistæ exempti pœnis, suavi toleratione gaudebant, favoris sui in aula haudquaquam expertes. Dux gregis & oraculum certissimum Papalis Nuncius.

Hæc Ordines. Jam *ad Synodum*, à qua hæc *Epistola de Statu Ecclesiarum Britannicarum* edita est; quam integram, majoris evidentia ergo, apponemus.

Epi-

Epistola Reverendi Cœtus Ecclesiastici, tum Theologorum Anglorum, tum Delegatorum ab Ecclesia Scotiana,

A D

Varias Ecclesias Reformatas in Gallia, Belgio, Helvetia, &c. scripta, autoritate & decreto Amplissima Camera seu Domûs, quam vocant Communium, in Ordinum Regni confessu confidentium.

PAstores, Doctores, cæterique, tum Angli Deputati in Cœtum Ecclesiasticum, autoritate & decreto utriusque Cameræ, seu Regni Parium & Municipum in Parlamento confidentium, coacti; Tum Scoti, à conventu generali Ecclesiæ Scotianæ ad eundem Cœtum allegati; Salutem plurimam vobis dicunt, & gratiam pacemque à Deo precantur.

Haud dubitamus, quin calamitates, sub quarum onere non tantùm ingemiscunt, sed & penè obruuntur Ecclesia & regnum Angliæ, ad vestras aures jam pridem pervenerint; nam proculdubio Antichristi Negotiatores, pari sedulitate apud vos artifices exstiterè serendæ in nos invidiæ, quâ alibi locorum detorquent in grande crimen opus reformationis, quod secundùm Dei verbum aggredimur, & arma quibus vitam hanc precariam tuemur, contra molientes excisionem Protestantium Religionis, & ruinam Reipub. atque sævientes ferro & flamma in intima Regni viscera. Quo magis, est quod desideremus in nostra innocentia saltem excusationem tam diuturni silentii, qui hæctenus rerum nostrarum deplorandam conditionem vobis non exposuimus. Verùm à fratribus veniam poscimus & expectamus, ubi resciverint magnitudine doloris nos præpeditos fuisse; & ex quo in Cœtum coivimus usque adeo tremoris poculo, quod bibendum exhibuit

C 3

Deus,

Deus, attonitos fuisse, ut plane nostri officii nescii fuerimus: Jam cum non tam spatium spirandi, quam penitus cognoscendi morbum qui nos affligit, detur facultas, liceat familiari compellatione exonerare in sinum vestrum dolorem qui nos urit, vobisque exponere calamitates, quas perpepsi sumus ab Antichristi sectatoribus, quorum hic labor, hocque opus fuit, sanctum reformationis opus retardare, & in ejus locum, Papismi crassiores sæces reponere: In quo quidem conatu tantum profecerunt, ut nisi Deus, cujus iudicia sunt inscrutabilia, & misericordiae nec metis nec methodo circumscribuntur, opem præsentissimam afferat, funditus periimus.

Non vos latet, quantum hæc viperina progenies contulerit ad ruinam parandam Ecclesiis reformatis extra Angliam; quam promptis animis accincta fuerit in excidium Palatinatus, & jacturam Rupellæ perfide proditæ; quantumcumque sub specioso prætextu legationum & negotiationum, pacem obtenderet; obsessisque & ad incitas redactis, subsidium sponderet; cum tamen re ipsa calamitates eorum foverit, auxeritque. Tantoque magis odium, quo id genus hominum vos prosequitur, conspectius est; quod eorum plerique calumniose exagitent vestras Ecclesias, tanquam spurias & nomine tantum tenus Ecclesias, legitimaque ad sanctum munus cooptatione destitutas, ut quæ Præsulem non admittant, sine quo, si illis fides, ordinationem quamcunque, irritam esse temerarie affirmant.

Texenda nobis esset longior commentatio, non Epistola, si singulos actus artesque percurreremus, quibus male ingeniosi homines usi sunt, cum in Magna Britannia, tum in Hibernia, in tentanda eversione doctrinæ Protestantium stabilitæ, & substitutione in ejus locum Pontificiæ Religionis; Hic enim nihil non intentatum, nihil non expertum reliquerunt; quin in plurimis voti compotes fuerunt: quoque rem gnauiter satagerent, nec quicquam ullibi obstaret nefando operi promovendo; sedulam operam navarunt, ut Pontificii legibus sancitis, quibus in arctum cogebantur, solve-

ren-

rentur; caverunt ne Judices in damnatos lege patriâ Sacrificulos, Jesuitasque, sententiam seu exsili, seu mortis ferrent; liberarent potius.

Nec leves fuerunt artes in Anglia, Hiberniâque, ut Cœnobia fundarentur, & Juventus, quæ Pontificia religione excoleretur, ad Collegia transmarina allegaretur: sub iisdem auspiciis, Papiſtarum Coryphæi, quantumvis non permittat lex, in Aulam admiſſi; viſique, in curia officia capeſſere: Plurimi eorum ſoluti ſunt damnis à legibus denunciatis; cautumque ne in delictis præteritis pœna ſtatuſſetur, neque in futuris culpa cenſeretur: Inviſi qui contra hiſcebant: Miſſi Roma nuncii & negotiatores, quibuſcum ſecreta colloquia habita: Intimi ſi & in Aula favore validi, quibus hæc arridebant: at, qui repugnabant fidi purioris religionis profeſſores, ſeu verbi Divini Miniſtri, ſeu alii; male multati, & perſecutionibus afflicti: Quæ quidem uſque adeo manifeſta erant, ut Præſules eiſque addicti Curiones, pro ſuggeſtu animos plebis inſicerent Papiſmi fermento; omnia propemodum Papiſta dogmata; niſi forſan illud de primatu Papæ in temporalibus, docerent; Divinumque cultum mixturâ farraginis novorum rituum commacularent; plebem adigentes ad eorum obſervationem; reſiſtentes vero fulmine cenſurarum amburentes: Hinc factum, ut multi religionem lucro æſtimantes, rebus ſuis grande compendium crediderint, non ultra fucum facere, ſed ſine circuitu ſe ad Religionem Romanam aggregare: Multis verò fidelibus verbi Divini Miniſtris ora obturata ſunt, quod eis religio eſſet, rogatas ſuperſtitioſas conſtitutiones amplecti, & pro concione ad plebem recitare peſſimi exempli, peioris que moris librum, ſuperiorum permiſſu editum, quo dabatur licentia, die Dominica in eos luſus exſpatiare, quos ne quidem profeſtis diebus, ullæ reſormatæ Eccleſiæ admittunt: Ex eo multa millia hominum alio convaſavere; pars in Americam delata, pars inter vos ſedem poſuit. Grave eſt, quanquam irritò conatu, quod homines male feriati, nupere tentaverint, novum rituale
novum.

novumque librum Canonum obtrudere fratribus Scotis; quos ubi respuisset gens domus Dei zelo calens, & ab omnibus Papalibus reliquis, ut quæ maxime, aversa, Regis serenissimi animum perpulerunt, ut tanquam in perduelles & hostes animadverteret; armis compelleret ad recipiendum, quod admittere, conscientia dictamine præpediebantur. Secundum hæc numerosus exercitus adversus Scotos ducitur; lætis in sinu & acribus accendendo bello Pontificiis, & pontificiæ religioni addictis: operamque & oleum conferentibus, quo Regis optimi animus in suscepta expeditione firmaretur, seque infensum consiliis pacis gereret; atque ei pecuniam, belli nervum, suppeditantibus: Sed antequam ad manus veniretur, placuit Deo, Regi inspirare hanc bonam mentem, ut comitia regni Angliæ ediceret; quibus intercessoribus factum est, ut constiterit de fratrum innocentia, & de injuria illata ab hostibus veritatis; paxque inter duo regna constabiliretur; alioquin invicem secum commissura & in mutuas caedis exarsura; Quin ex occasione discordiæ, facta est firmior animorum consociatio, & concordia inter fratres redintegratio; usque adeo ut, Deo aspirante consultationibus Delegatorum utriusque regni, & concurrentibus votis bonorum per universam insulam, quibus idem Deus dederat lugere peccata præterita, & serio ad se reverti, atque desiderio purioris religionis flagrare; affulserit spes repurgandi domum Dei, nemine contradicente, saltem obstante, liberatosque nos crediderimus, ac diebus afflictionis, deinceps successuros dies refrigerii.

Sed rem longè aliter se habere comperimus; nempe Deus qui secretis tantum plagis hæctenus nos officii monuerat: nunc Leonis instar rugientis bellum peccatis nostris apertum indicit. Sit nomen ejus benedictum: graviora passis, utcunque graviora paret exitiumque afferat, gravissima quæque nos esse commeritos ultro fatebimur; iustum prædicabimus; virgam pœnas exigentem exosculabimur; attamen in ejus amore & ope, quam affuturam tempore opportuno confidimus, conquiescemus: Nec per ea
quic-

quicquam detrahi volumus de gravitate horrendorum peccatorum, quæ prioribus delictis cumulum adjiciunt.

Hi ergo conatu res innovandi in Scotia depulsi, ferocius tanto inveci sunt in Parlamentum, totum, circa reformationem in religionis negotio promovendam, intentum: promti fuerunt in omnes occasiones, ut Regis animum advocarent à Parlamento; Regia facilitate confisi, crimina in se intentata eluderent, & in Hibernia excitarent rebellionem, in qua, si fides est ipsis Pontificiis, qui ejusmodi clades, tanquam opima spolia, jaçant, centum Protestantium millia ad necem data sunt: Quin ipsis authoribus, Rex selectos aliquot Senatores ex utraque Camera, postulavit reos criminis Majestatis, & armata manu comprehendere tentavit; nec instare desierunt, quin perpulerint ut, deserto Parlamento, aliò secederet, & conscriberet exercitum extrema quæque minaturus. Qui quidem exercitus ad fucum faciendum, edicto ad id promulgato, circa initia conflatu fuit, aut potius constari creditus, solis Protestantibus & in causam Protestantium; ad cujus exercitus signa, nihil subdoli latens timentes Protestantes, alioqui Regiarum partium sequaces, agminatim confluere, nam mox fraus patuit; Pontificiis tam qui in Anglia, quam qui extra Angliam, assiduis precibus & votis supplicantibus, ut causæ Catholicæ in Anglia agitatae felix successus responderet, & quandoque jaçtabundis, in hæc erumpentibus; brevi postea non amplius locum futurum dissimulationi, se statim affuturos in armis à Regiis partibus, quam primum Protestantes in easdem partes tracti fuerint magno numero, & eis haut tutum, nec specie honorificum referre pedem, fuerunt: quod & eventus comprobavit; nam ingens multitudo Protestantium, quorum pars sub obtentu conservandæ religionis lege assertæ, tuendæ regalis prærogativæ illibatæ, & privilegiorum Parlamenti intra præscriptos cancellos continendorum: pars verò perduellioni, peculatu obnoxia, eoque nomine à suprema Senatus Curia in erimen vocata, alique sibi male conscii, cum tota colluvie ga-

D

neonum,

neonum, erronum, aleatorum & ejusmodi farinae hominum, quibus ex rapto dulce est vivere, nec Religio curæ est, in partes Regias ex æquo concessere: quos proxime exceperere, si non armis, saltem voto & pecunia, Episcopi illisque adjuncti Decani, Archidiaconi totaque cohors Novatorum, quibus feces Papales cordi sunt: Tum demum omnes Pontificii, quos capit hæc insula, quibus ad benevolentiae indicium nulla hæctenus injuria illata; quin & non nulli bi gratia facta, missaticos cætus publice frequentandi: Protestantibus interim, etiam minus faventibus Parlamento, dura passis; prodire in arenam muniti Regio diplomate, & promissis deliniti, fore ut pro armis si quæ deperderent pretium exsolveretur; eorumque primarii ad præfecturas acciti: Et ne quid causæ Catholicæ promovendæ deesset, largum auctarium Militum, pecuniæ & commeatus accessit ex Nationibus transmarinis, quibus æquitatem causæ suæ fuco mentiti fuerant. Hac hominum immensa manu, hisque subsidis, horrendum dictu, quantam, quam latam edant strogem; quibus & quot deprædationibus, incendiis & cædibus, totam Angliam compleant, & addictos causæ purioris religionis persecutionibus affligant.

Porro, quanquam Suprema Curia omnem lapidem movisset, ut regni propugnacula, classisque, tutis manibus committerentur, & necessario bellico apparatu conquisito, se suaque protegeret, adversus furorem istorum belli incensorum, qui Regio nomine abutentes, legem, libertatem & religionem abrogatum ibant. Ea tamen fuit hominum prava solertia, in sensibus abscondendis & prætexendo speciosas causas ausis suis, an potius ea fuit justa ira Dei excandescens in nos abusos longiusculam pacem, ut hæctenus nihil postulatis, libellis supplicibus profecerimus, quo Regem ex impiorum manibus seu subduceremus, seu eriperemus, eosque coram supremo tribunali sisteremus, pœnas debitas persoluturos: quin per totam Angliam fax belli est accensa: Ad cumulum miseriarum eo pertraxerun Regem, ut non solum Hibernos Rebelles

ap-

appellatione subditorum, Romano-Catholicorum, nunc in armis, &c. dignaretur: sed & eis indulgeret inducias in duodecim menses, eâ potissimum tempestate, quâ res eorum conclamatae erant: per quam quidem armorum cessationem, gens nata ad occisionem, & qua non alia crudelior & immanior, milite, pecunia, armis & commeatu locupletata nacta sit viam compendiosam, male parta pessimè retinendi, & quod ibi reliqui est Protestantium absumendi, ventitandique in Angliam; in qua, quod in praesens agunt, trudicent Protestantes, pari laniena, cum carnificina, quam in Hibernia inter Protestantes exercuerunt.

In hac rerum nostrarum miseranda facie, inter tot luctus & ejulatus; Rege adverso votis & inceptis nostris, per fraudem & nequitiam adversariorum; utraque Camera Procerum, consilium à nobis poscit super reformatione Ecclesiae: quoque negotium feliciter procedat, nos convocavit in Cœtum, deliberaturos de repurganda nostra Ecclesia, impuritatibus & humanis commentis & additamentis; deque constituenda reformatione ex praescripto verbi Divini, eaque uniformi per omnes ditiones Regis nostri, ac quantum fieri poterit ad normam Ecclesiarum purioris notæ, accedente; cui operi incumbere cœpimus non infeliciter cum bono Deo, jubente ne parvorum dies contemui sit.

Hactenus, Fratres reverendi & dilecti, habet is in brevi quasi tabella imaginem an potius umbram, in qua rudi penicillo exprimitur, quæ lugenda sit nostrarum rerum facies: Libertas nostra proculcata, bona direpta & dilapidata, domus effractæ, sanguis in terram effusus, aliaque charissima ademta; tot sunt plagæ, quæ in nos quasi federe factæ irruunt: si Deus velit hæc corpora alga viliora ad terram dari & pedibus conculcari, fiat ejus voluntas: Quicquid pateremur; quin, libenter totam sanguinem profunderemus, dummodo quod superest sanctorum, à furore Antichristi assecularum vindicaremur, & per nostrum latus,

religionem saniozem vulneratam, & cum ea impetitas Ecclesias omnes reformatas, extra periculi aleam, assereremus. Nam quod gravissimum est, & quæ est adversariorum rabies, haut sanguine nostro satiata, non tam accensa est in nos qua peccatores, quam quia veram religionem profitemur, tuemurque; eoque vota conatusque conspirant, ut toti vacemus reformationis operi. Quod si Deus nos ad prædam exponeret, eorum dentibus confringendos; tremendum relatu! quam opacis tenebris, vinculis arctis, & persecutionibus sævis involverentur, quotquot inter nos recusarent caractere bestię signari? Et quid non vobis conijcere datur, passuras ad exemplum reliquas Ecclesias reformatas à bestia ex abyſſo ascendente; nec non à muliere, quæ jam dudum sanguine sanctorum inebriata, tanto atrocius nunc persequitur chorum virgineum agni comitem, antequam in exitium ruat?

Ordines & Ecclesia regni Scotiæ nullum officium studii & benevolentię erga nos prætermiserunt, quo conflagrans apud nos incendium restinguerent, Regiam Majestatem postulatis, Declarationibus & libellis supplicibus, quam vel mollirent vel flecterent, adiverunt: mox sequestres pacis & intercessores se obtulerunt: tandem ubi Regis aures nullis consiliis, hortationibus & precibus patere animadvertenterunt; mutuo se fœdere cum Ecclesia & regno Angliæ devinxerunt, armaque fœderata sociarunt pro communi causa Religionis propugnanda, pro incolumitate Regis, ejusque Regia dignitate & autoritate asserenda, atque vindicanda patria Libertate, adversus sceleratam factionem, ut fustius habetur in Declaratione, Scotorum nomine edita, & in sollemni fœdere trium Regnorum; quibus luce meridiana clarius boni quique viderint Scotorum pectus fidum & candidum, & nullis sinistris interpretamentis & suspicionibus obnoxium: Autoritate illius regni missi sunt Delegati, quorum nomina posterius subjuncta sunt, ut sub auspiciis ordinum Angliæ partem Cætus Ecclesiastici constituent, operamque in commune conferant, pro
sta-

stabilienda uniformitate religionis in utroque regno : Secundum quæ , iidem Delegati per præsentis vobis notum faciunt , quam alacribus animis hic conspexerint coronam amplissimam tot virorum doctrina , pietate , & prudentia præcellentium : quos offenderint occupatos circa ædificationem domus Domini & jacienda fundamenta doctrinæ & disciplinæ : quo nomine , & pro ratione Christianæ charitatis , qua colliguntur , & fœderis inter Anglos & Scotos initi , obstrictos se reputant id operæ sociare cum fratribus Anglis , in compellendis pariter reformatis Ecclesiis , extra magnam Britanniam : eis exponentes , quæ sit hic rerum turbatarum conditio , ut falsis rumoribus & suspicionibus eatur obviam.

Quod superest , id primum rogamus , fratres , ad quorum æquitatem provocamus , ut ex æquo & bono de nobis & afflictæ causa judicetis , nec aurem accommodetis iniquis adversariorum judiciis ; neve apud vos vapulemus , tanquam rebelles , & arma sumentes contra proprium Dominum ; quibus decretum sit apud se Regiam dignitatem & auctoritatem arctioribus cancellis concludere ; atque ad epimetrum , anarchiam in Ecclesiam Dei introducere : quas calumnias vel apud trahentes in sequiorem partem , adeoque nullum pondus habituras apud impervios sinistris suspicionibus , abunde diluet fœdus Nationale , cujus apographum ad vos mittimus : nempe non satis fuit filiis Belial concitasse Regis iram in nos , nisi insuper Regio nomine abuterentur , ut manus effugiant Supremi Senatus à quo postulantur Læsæ Majestatis , violati juris municipalis , & religionis corruptæ . Adversus ejusmodi homines contestamur & profitemur arma à nobis sumpta ; justamque defensionem à nobis oppositam eorum armis . Judicet justus Dominus , cujus non ulterius opem poscimus , quam quatenus hæc à nobis sunt sincero animi affectu allegata : Faxit Deus , ut fratres hæc serio animo volutent , eisque innocentia nostra probetur , quam apud suos prædicent .

Proxime precamur, fratres, dignemini, in consimili causa, in qua gravia perpessi estis, nobiscum ^{compartiri}; etenim id erit ægritudinis animi maximum lenimentum, suavisque doloris absterfio lugentibus, persentiscere fratrum viscera commoveri malo nostro, eosque, tanquam membra Christi, indolere casibus aliorum, qui perinde ad constitutionem corporis ejus pertinent.

Denique, obtestamur vos; quemadmodum Antichristi sectatores adversariorum nostrorum causam agnoscunt suam, fovent omnibus modis, & ampliant; in nostram vero ruinam in commune consultant; sic, quam sustinemus causam, reputetis vestram: Vix enim fieri potest, ubi semel absorpti fuerimus, quin periclitemini: neque enim pugnatur adversus homines; sed ipsa professio veræ religionis, & pietatis vis oppugnatur. Rationes, quibus nostram causam possitis prædicare vestram, relinquimus vestræ prudentiæ. Unum sine conditione petimus, nempe, preces vestras, tum in publicis vestris cætibus, tum in privatis secessibus, ut Deus, cui solenne est exaudire preces, confractis brachiis carnis, quibus nimis securè innitimur, salutem reddat nobis, & cum pace veritatem asserat, ut è tribus regnis unum lignum in manu Domini fiat; ob oculos ponat prototypon, seu exemplar reformationis Ecclesiæ, congruens cum norma Scripturæ; Ecclesiis jam reformatis de puriori nota conforme; atque idoneum servandæ concordie inter Anglos & Scotos; quem typum nostris Zorobabelibus commendemus; nec tam instrumenta vilesque operarios, quos operi admovit, respiciat, quam ipsius operis dignitatem, cui incumbimus. Audiatur Deus flexus precibus vestris, ut coram nobis montes in planum deducantur; & qui conspiciunt nos in manu habentes perpendiculum, intueantur juxta lapidem in apice domus Dei positum, & junctim plaudant, clamentque, Gratiam, Gratiam!

Hæc habuimus, quæ vestris Reverentiis, sanctisque de gregibus,

bus, vestrae curae commissis exponeremus, de rebus nostris; sic jubente jam per se animatos, Amplissimâ Camerâ Communium; quorum, totiusque Cœtus Ecclesiastici nomine, plurimam salutem in Domino impertiuntur

Vestris Reverentiis addictissimi fratres,

Ex Anglis { Gulielmus Twissus, Cœtus Moderator.
Cornelius Burges, Assessor.
Joh. White, Assessor.
Henricus Robrough, Scriba.
Adoniram Byfield, Scriba.

E Scotis { Joh. Matellanus.
A. Johnstonus.
Alex. Henderfonus.
Samuel Rutherfordius.
Robertus Baylie.
Georgius Gillespy.

His omnibus subjungere visum fuit, ex concione quadam *Newcomani*, Pastoris Dedhamensis in Essexia, & membri Synodi, ea quæ sequuntur. Nam is totum Papismi reducendi artificium, quo Episcopi Anglicani utebantur, clarè & distinctè exposuit.

Cum Prælati viderent Puritanos abhorrere à dominante Hierarchiâ, & fastu illo ac pompâ, eos exscindere penitus aggressi sunt. Modum à Papistis hauserunt, prout eum *Adamus Conzen* Jesuita, in Politica sua, præscripsit. Primò igitur rem tantam cautè, lentè ac per gradus suscep-

perunt. Sicut Musici instrumenta sua ad concordiam redigunt suavi intentione vel remissione chordarum & molli digito; Sicut medicus humores sensim mitigat & exhaurit: sic illi & destruere puritatem Religionis, & Impuritatem adstruere, paulatim aggressi sunt. Nam ut Puritanos excinderent, primo omnium conati sunt Orthodoxos ministros abolere. Si hoc unâ vice & semel fecissent, nimis palpabile negotium Papatus fuisset. Ergo igitur initio suspendebant omnes concionatores, qui cerimonias non constanter exercebant. Paulo post totum Ordinem velut superfluum & in Ecclesia intolerabilem abolent. Hoc facto interdictum Pastoribus, ne concionarentur per septimanam, nisi diebus dominicis. Tum & die Dominicâ pomeridianus concionum habendarum usus abolitus. Et hoc quia nimis durum videbatur ac apertum, ideo prætextus obtentui sumtus, quasi ad Catecheticos profectus promovendos hoc spectaret. Mox omnes quoq; Catecheticas expositiones prohibent, alligantes cunctos ad nuda Catechismi verba. Neque heic stetit labor, sed preces quoque abolitæ, nisi conceptis Liturgiæ verbis fierent. Sic conciones ac preces sensim abolitæ. Jam Papismum & Impuritanismum iisdem gradibus adstruxerunt. Primo urgentes plenam & constantem veterum Cerimoniarum praxin, præter Legum & Canonum intentionem. Hinc introducta novarum superstitionum farrago, quam nec lex nec Canones, sed nova Episcoporum Majestas probabat. Harum observatio ministris & populo injuncta, non simul & semel, sed per gradus ac pausas. Primo mensa Cancellis inclusa, mox in altare erecta. Tum compulsi omnes S. Cœnam recipientes, ante hoc novum altare, in genua procumbere. Inde cœptum extolli altis clamoribus velut sanctum sanctorum, locus & sedes Dei omnipotentis;

tis; atque ideo vultus precantium eò dirigendi erant: idque necessarium existimabatur. Post hæc omnia quid restabat, nisi ut sacrificium reducerent? Ligneum cultum filigineus Deus sequitur. Jam quod doctrinam spectat, initium ab Arminianismo factum. Ita Papismo via parata, & statim obtinuerunt Papalia dogmata, quorum hæc præcipua fuerunt: Papam non esse Antichristum, & Ecclesiam Romanam esse veram visibilem Ecclesiam. Multum exempla valent ad rudiorum imitationem. Hanc regulam quoque Prælati observarunt. Si quis ex conscientia non posset se superstitionibus polluere, statim ei ingestæ voces: *Quid tu hominis es? Dominus Episcopus hoc & illud agit; Archiepiscopus Cantuariensis hoc agit. Equites periscelidis nobilissimi versus altare se incurvant. Regis sacellum ita est adornatum.* Et quoniam Jesuitæ docent, Archihæreticos proscribendos, si commodè fieri queat simul, sin minus sensim: ideo Puritani primo illi qui se priscis Cerimoniis in totum non conformabant, ejecti. Et quoniam remansit magnus numerus Conformistarum, ad eos quoque tollendos inventus liber recreationum diei dominicæ. Hic liber à ministris prælegendus, ut si qui essent, qui Cerimonias, quanquam gementes, ferre possent, sub hoc intolerabilis impietatis onere conciderent. Quod si qui Puritani paulò ampliori conscientia essent, & hunc quoque librum concoquerent, admotâ tertia machinâ, novæ Cerimoniæ & adorationes. Additus insuper quartus gradus, preces ac proclamationes contra Scotos. Ultima & peremptoria machina fuit, & velut pulveraria conjuratio contra omnes pios ministros, juramentum pro Hierarchia Prælatorum. Quid heic agerent pii? Si quis Cerimonias evaderet, eum liber ludicrorum occidebat. Post hunc novæ injunctioes, tum proclamationes, denique juramentum erat. Jam omnes dignitates in Ecclesiis & Scholis in eos tantum (pau-

cis exceptis) collatæ, qui Arminianismo & Papismo infecti, Doctrina gratiæ, Electionis, Iustificationis per fidem, perseverantiæ, plaustris conviciorum onerata. Quicquid rabies Pontificia evomuit, id omne Prælatica factio absorpsit. *Hæc ille.*

De origine Independentismi.

Quoniam Independentismus est nunc in Anglia commune receptaculum omnium hæreticorum & schismaticorum; videamus, quænam ejus origo fuerit. Primum hujus Anarchiæ fundamentum Anabaptistæ posuerunt. Ab his *Morellius* in Gallia, *Brownius* in Anglia, *Grotius* in Batavia hausit. *Johannes Morellius* in Gallicis Ecclesiis Independentiam congregationum & exemptionem à Synodis, ac populare regimen primus sparsit. Sed schismatice infania ejus mox fuit conculcata. In Synodo Rupellensi *Beza*, & paulo post *Sadeel* moderatores, ita eum errorem confutarunt, ut in Gallia evanuerit. Apud Batavos Arminianismi florentis ævo iterum in lucem ab Hugone Grotio & aliis productus fuit, qui auctoritatem Synodorum ac Classium denegare cœperunt. Cum nec in Gallia, nec Hollandia, radices agere potuisset *Brownius*, cum in Anglia plantavit; ubi hodie ab Independentibus excelsissime propagatur. *Baylius cap. 10. contra Errores hujus temporis.*

Episcopi cum sua Tyrannide & corruptionibus occasionem dederunt Brownismo & Separatismo in Anglia emergendi. Primus auctor Separatismi fuit quidam *Bolton*, qui furibundis actus errores illos publicè revocavit; deinde se ipsum præ desperatione suspendit. Ei successit *Robertus Brown* Northamptonius, Ludimagister Southwarkæ, & postea minister Islingtoni propè Londinum. Hic anno 1580. vexillum Separatismi erexit, Ecclesia quadam Mid.
del.

delburgum Selandiæ seductâ. Ibi mox intestinis diffensionibus collisi & fracti sunt. Maxima pars Anabaptistis se associarunt. Ipse Brownius in Angliam reversus, errores suos revocavit, ac Parochiam de manu Episcopi accepit, vir impius & dissolutissimæ vitæ, qui tandem ob æs alienum, cui solvendo non erat, in carcere decrepitus obiit. Tertius fuit *Barrovius*, acerbissimus Ecclesiæ Reformatæ insectator, qui ob enormes calumnias, jussu Elisabethæ Reginae, instigantibus Prælatibus, Londini suspensus est. Quartus author fuit quidam *Johnsonus*, qui separatam Ecclesiam Amstelodami instituit. Ea mox in varias partes distracta est. Quidam Anabaptistæ facti, & à cæteris excommunicati sunt. Deinde *Johnsonus* in tantas contentiones incidit cum patre ac fratre suo, ut utrumque excommunicaret, & ab utroque excommunicaretur. Mox reliquiæ hujus Ecclesiæ in duas partes secesserunt, quarum una *Ainsworthum*, altera *Johnsonum* sequebatur. Tantæ inter has duas exiguas Ecclesias fuerunt contentiones, ut Amstelodamum iis non sufficeret. *Ainsworthus* cum suis in Hiberniam, *Johnsonus* Emdam concessit. Mox Amstelodamum reverso *Ainswortho*, *Cannius* successit. Sextus Doctor Separatistarum *Smithius* fuit, qui Leidæ separatam Ecclesiam constituit. Ibi mox socios suos Idololatriæ accusavit, quod inter concionandum Biblia pervolverent, & Psalmos ex libro decantarent. Postea factus est Anabaptista; & cum hæc quoque secta displiceret, seipsum rebaptizavit, ac primus *Sebaptistarum* author fuit. Denique sub finem vitæ Perfectismum amplexus est, & suam perfectam justitiam jactavit.

Post hos omnes languentem ac animam agentem Separatismum restituit *Robinsonus*, Pastor Leidensis, doctissimus ac modestissimus sectariorum, qui ab Amesio & Parkerō in viam revocatus, rigidas Separatistarum opiniones

mitigavit, & Semiseparatistum fundavit. Et hic Robinsonus verus author Independentium hodiernorum est in nova & veteri Anglia.

Dogmata præcipua Brownistarum.

1. Ecclesias Anglicanas, quales sub Episcopis, habent pro Antichristianis, errantibus, & cum quibus communionem veri Christiani habere non possint. Sic & alias Ecclesias Reformatas dicunt esse idololatrias, regimen earum tyrannicum & Antichristianum: Presbyteria & Synodos non meliores Episcopatu.

2. Suas Ecclesias separatas ita constituunt. Membra tantum faciunt sanctos: & si vel unus profanus sit in Ecclesia, unus error vel peccatum apparens, statim separant se, nisi reus excommunicetur.

3. Formam Ecclesiæ ponunt in expresso federe, quo membra Ecclesiæ se obstringunt solemnijuramento se ambulaturos in via Euangelij. Vel unicum peccatum alicujus membri, nisi admonitus, si persistat, excommunicetur, justam separationis causam faciunt.

4. Septem personæ faciunt ipsis justam Ecclesiam, nec plures admittunt, quàm qui commodè possunt uno tempore & loco convenire, audire, & frui beneficiis Ecclesiæ.

5. Ad constituendam Ecclesiam non requirunt auctoritatem Ecclesiasticam, vel civilem. Rogare Magistratum, ut permittat congregari Ecclesiam, ipsis peccatum est. Erigere Ecclesiam ope ministri, ipsis contradictio est. Nam Ecclesia constituta demum apud ipsos ministrum eligit. Si adsit minister, ipse tantum privatam personam sustinet, donec ab Ecclesia eligatur.

6 Sic constitutæ Ecclesiæ in materia & forma, antequam habeat ullum ministrum vel Presbyteros, adscribunt omnia privilegia non tantum doctrinæ, sed etiam ordinationis,

tionis, jurisdictionis ac clavium. Si quis Pastor à Presbyterio nominetur, etiam approbatus ab Ecclesia, eum tamen pro lupo habent, qui audiri non debeat. Pastor ita à populo creatus, ab eodem ordinatur. Ordinationem alii adscribunt omnibus membris Ecclesiæ, etiam feminis & infantibus: alii viris tantum, excluso mulierum & infantum Senatu. Ordinatus pastor servus est non tantum Christi, sed etiam Ecclesiæ; & Ecclesia potestatem habet eum admonendi & reprehendendi: à majori verò parte excommunicari potest. Quodlibet membrum potestatem habet concionandi, publicè admonendi, ac cæteros excommunicandi. Quidam privatis dant potestatem sacramenta administrandi.

7. Matrimonia planè nihil ad Ecclesias pertinere dicunt, & ea vel ad parentes vel ad Magistratum rejiciunt. Divortia committunt ipsis conjugatis.

8. Quamlibet congregationem faciunt Independentem in terra & soli Christo subjectam, nulli verò alii Ecclesiasticæ potestati. Sicut si major pars fieret hæretica ac profana, & excommunicaret pastorem suum ac Presbyteros, nulla Synodus, ne œcumenica quidem, posset facto contradicere. Presbyteria & Synodos non negant à Deo institutas, sed his eas limitant conditionibus. 1. Quod debeant tantum esse occasionales & electivæ, non statæ & ordinariæ. 2. Quod non tantum ministri & Presbyteri, sed quilibet alii sint admittendi. 3. Omnes ita admissos potestatem habere sententias dicendi & decidendi. 4. Nihil numero vel pluralitate sententiarum decidendum. 5. Moderatores vel Prolocutores rejiciunt. 6. Negant Synodis jurisdictionem censurandi etiam vilissimos hæreticos competere.

In his commentis suis adeò sibi placent, ut jactent coronam, sceptrum & regnum Christi in suis Ecclesiis consistere:

re: Ecclesias ita constitutas & gubernatas, esse pares novæ Jerusalem de cælo descendenti. Omnes Ecclesias Reformatas non sic institutas & rectas, vel non esse Ecclesias; vel Antichristianas, Babylonicas, adulteras; vel saltem corruptas societates, à quibus secedendum sit. Omnia templa structa tempore Papatus, dicunt solo æquanda, campanas frangendas; imò omnem usum campanarum esse illicitum & Papale inventum. Ne cœmiterium quidem habendum, sed omnes in campis sepeliendos. Omnes decimas & stata ministrorum stipendia dicunt esse idololatrica, illicita & contra Euangelium. Hanc esse voluntatem Christi, ut ministris prospiciatur eodem modo, ut sibi & Apostolis factum, per voluntariam contributionem & elemosynam populi. Et id eo usque urgent, ut etiam ad communionem bonorum delabantur. Ne quidem civili modo nominandos locos vel tempora, quæ gerunt ullum vestigium alicujus Sancti, vel Idoli. Ita rejiciunt nomina *templorum* S. Andreæ, Pauli, Petri; *mensium*, Januarii, Februarii; & *dierum*, Solis, Lunæ, Martis, &c. Hæc omnia ipsis sunt profana & illicita. Imò ne quidem annos à Christo nato numerari volunt, sed sic: *Anno ultimæ sanctorum patientiæ*. Nullam in cultu peragendo circumstantiam fixam admittunt, sive consuetudine, sive lege introducta sit. Non concionandum hoc loco, illo tempore. Pulpita irrident. Conciones ad mensuram horologii irrident. In toga concionari non meliùs ipsis, quàm in alba veste, & cuculla monastica. Omnes statas preces, etiam Orationem Dominicam, faciunt idololatricas & diabolicas; quamquam in hoc Robinsonus eos aliquantulum correxerit. Cantio psalmorum, si non sint formales Scripturæ, sed Paraphrases, ipsis illicita; multo magis alii hymni, qui non sunt expressa Scriptura. Permittunt decantari psalmos in prosa, non ut actum immediatæ gratiarum actionis (nam
tales

tales æquè illis idololatricæ ac statæ preces) sed ad instructionem & consolationem. Alii qui Smithium sequuntur, omnes cantiones in Ecclesia ex libro, sive prosa sive versa, idololatriam faciunt; & tamen eos psalmos decantari permittunt, quos spiritus dicit alicui ex tempore, sine libro. Sed Brownistæ Amstelodamenses nunc mutarunt opinionem suam, & omnes decantant Psalmos mirifica melodia, juxta Ainsworthi asperam & confragosam paraphrasin. Concionari ipsis non est actus pastoralis, sed communis; non tantum ministris & presbyteris, sed etiam cuivis qui dona habet, competens. Verbum *Sacramentum* ipsis traditio est, corruptum & non ferendum vocabulum. *Baptismum* Ecclesiæ Anglicanæ faciunt vanum & irritum, *Sigillum* non gratiæ, sed iræ ac condemnationis; & tamen eum iterari nolunt. Docent *Cœnam Domini* singulis Dominicis celebrandam, & omnibus ad mensam capite operto sedendum. Detegere caput dum recipis Sacramentum, ipsis idololatria est. Amstelodamensium tamen praxis huic opinioni adversatur; ubi quilibet, quamdiu edit & bibit, nudo capite assidet. *Agapas* cœnæ Domini jungendas volunt. Rejiciunt omnes Catechismos, quòd statæ formulæ sint. *Symbolum Apostolicum* rejiciunt & detestantur, tanquam male confutum centonem. Articulum *de descensu ad inferos* blasphemiæ reum agunt. Rejiciunt omnem publicam verbi lectionem, cui non conjuncta est præsens expositio. *Finitâ concione* volunt tres quatuorve prophetari, & omnibus dandam prophetandi libertatem. *Post Prophetiam* sequitur disputatio, & cuilibet licitum est proponere scrupulos suos, ac objicere contra ea quæ dicta sunt. Tum disceptantur res ad disciplinam pertinentes. Si Magistratus sit membrum Ecclesiæ, etiamsi Rex sit, eum docent à minima etiam congregatione excommunicari posse, nec libertatem habere ad ullum in terra appellandi, ne ad
œcu-

œcumenicum quidem Concilium. Magistratum spoliant autoritate leges condendi; solum Deum esse Legislatorem; Leges judiciales Mosis hodieque omnes, non secus ac Judæos, obligare. A Magistratu dicunt morte plectendos omnes adulteros, blasphemos, Sabbathi violatores, & imprimis Idololatrias. Per Idololatrias intelligunt non tantum Papistas, sed longè maximam partem omnium Protestantium qui ab ipsis dissident. Nam uti stata oratione, etiam Dominica, ipsis idololatria est. Negant tamen fures suspendendos. Omnes *Academias* dirui volunt, quod deteriores sint *Monasteriis*. *Aristotelem*, *Platonem*, *Ciceronem*, & alios *Ethnicos* scriptores comburendos. Rejiciunt omnes gradus *Academicos*. Nolunt habere *Studiosos Theologiæ*, *Locos communes*, *Commentaria in Scripturas*, *Polemicos auctores*: imò omnes exterminari libros volunt & artes liberales, exceptis *Bibliis*. *Disputationes Theologicas* pro *ethnicis* & *illicitis Exercitiis* habent.

Ipsi *Brownistæ* æquivocationibus & dictionibus scelera sua palliant. Quidam *Godofridus Whitaker* ex Ecclesia *Johnstoni Amstelodami* inventus in lecto cum quadam *Judith Holder* alterius uxore, ita se excusavit: *Se non fecisse illud voluptatis ergò; sed ut Juditham malè se habentem consolaretur, & eam calefaceret*. Ipse *Brown* reprehensus ob verbera uxori inflictæ, dixit: *Se eam non verberare ut uxorem suam, sed ut maledictam vetulam*. Plura hujus farinae vide apud *Eusebium Paget* in *Hæresiographia*, fol. 59. Et narratur *Joh. Foxum*, cum malas *Brownii* artes videret, eum domo suâ expulisse, tanquam incendiarium Ecclesiæ.

De statu Ecclesiæ Anglicæ sub Elisabetha,

Jacobo, Carolo.

Sub Elisabetha & Jacobo hic in universum Ecclesiæ Anglicanæ status fuit. *Episcopi & Puritani* erant. Et hi in tria genera

genera distincti, si Nobilissimo Domino Brookio credimus, *Conformistas, Non-conformistas, & Separatistas*. *Conformistæ* erant orthodoxi Theologi, qui contra Arminianos, Socinianos, Pelagianos, Anabaptistas, Papiſtas pugnant, & se filios Ecclesiæ Anglicanæ profitebantur. Id est, Cerimonias antiquas, utcunque inviti, tolerabant. Quales magnæ animæ, Whitakeri, Perkinsi, Rainoldi, &c. fuerunt. *Non-conformistæ* se à Cerimoniis quibusdam spernebant, sed non omnes ab iisdem. Erant qui admitterent, quas alii rejiciebant. *Separatistæ* in *rigidos Separatistas* sive *Brownistas, & Semiseparatistas* sive *Robinsonianos* distincti; qui postmodum *Independentes* dici cœperunt, & hodieque sic dicuntur. *Anabaptistarum* illo ævo duo genera. *Quidam* hæretici, Liberum Arbitrium, & Communionem bonorum asserentes, Magistratum & Pædobaptismum negantes. Horum in Anglia tum vel pauci, vel nulli. *Alterum genus* eorum, qui solum Pædobaptismum negant, cætera orthodoxi. Et horum in Anglia magnus numerus. Præterea multi ex plebe licentiam prædicandi sibi asseriebant, miseris quibusdam rationibus seducti. Et hi jactabant: *Spiritum ubi velit, flare, nec alligatum Academiis*. Itaque internam vocationem cum donis ad tantum munus necessariis, accedente alicujus congregationis desiderio, sufficere: *Sibi quidem abstinere non licitum, nisi veritatem in injustitia detinere, & talentum suum abscondere velint*.

Sub Rege Carolo longè alia facies & in regno & in Ecclesia cœpit. Causa Laudus fuit, Cantuariensis infelix Archiepiscopus. Tum temporis *Puritani* in *veteres ac novos* distincti. Nam cum veteres alii essent *Conformistæ*, alii *Non conformistæ*; novi ab utrisque in eo discrepabant, quod neutiquam bona conscientia tolerari posse ullas Cerimonias existimarent. Atque hi non tantum Episcopis, sed & cæteris piis fratribus in eo adversabantur; & ma-

gnam partem anno 1634. cum nequissimus Laudus ad Cathedram Papalem evectus esset, in Belgium ac novam Angliam concesserunt.

Origo itaque *Independentium* in Nova Anglia sic se habet. Pars Ecclesiæ Robinsonianæ Leida Plymmoutham Nov-Anglicam migravit. Eodem paulò post Cottonus, ac alii pii Non-conformistæ ex Anglia, metu intolerabilis Episcoporum tyrannidis profugi venerunt. Et hi statim consenserunt in viam Robinsonianam, quæ tum admodum inter exfules illos invaluit. Difficile est non incidere in Scillam, cum Charybdin fugis. Episcoporum horror & terror infinitus erat. Quò longius quid ab illis distabat, eò gratius erat. Placuit igitur Robinsonus; & quanquam Cottonus antehac Separatistis adversaretur, tamen Semiseparatismi author & fautor esse cœpit circa A. C. 1635. & ea dogmata singulari facundiâ & dexteritate interpolare cœpit. Itaque sicut Robinsonus prima Independentismi fundamenta jecit; Sic Cottono complementum & ultima debetur manus. Statim literis in Angliam missis novam Ecclesiæ formam deprædicare cœpit; & novum Doctorem amplexus *Thomas Goodwinus*, vir egregiè doctus, admiratione Cottoni plures secum in Novam Angliam traxit. Lapsus quoque est in alios horrendos errores ille Cottonus. Arminianismum imbibit, à quo eum celeberrimi Twissi scripta ex parte revocarunt. Antinomismi & Libertinismi particeps factus est intimâ familiaritate execrabilis feminæ *Hutchinsoniæ*. De cujus Tragædiis pauca in transcurso dicenda sunt.

*Quas turbas Independentes Antinomi in
Nova Anglia excitarint.*

Quidam Antinomi in nova Anglia seduxerunt quosdam, & inter eos mulierem quandam *Hutchinsoniam*, quæ callida,

da, sagax, & contumacis Spiritus, prætextu repetendi sermones Cottonianos, Bostoniæ furores illos, hinc in totam regionem, disperfit. Opiniones præcipuæ hæ erant.

1. Legem nullum usum habere in adducendis hominibus ad Christum. 2. Hominem esse justificatum & unitum Christo sine fide, ab omni æternitate. 3. Fidem non esse instrumentum recipiendi Christum, sed discretionem quod jam receperimus Christum. 4. Hominem tantum uniri Christo per opera Spiritûs, sine ullo actu suo. 5. Hominem non antè actualiter Christi esse, quàm fiduciam habeat. 6. Hanc fiduciam tantum esse ex testimonio Spiritûs. 7. Hoc testimonium Spiritûs tantum esse immediatum, sine nullo verbo. 8. Cui semel hoc testimonium habet, non ultra dubitat. 9. Dubitare de certitudine, etiamsi fiam latro vel adulter, indicio est me nunquam habuisse certitudinem vel fiduciam. 10. Sanctificatio non est bonum signum status gratiæ. 11. Nulla consolatio haberi potest ex conditionalibus promissis. 12. Pauperes spiritu *Matth.* 5. 3. tantum illi sunt, qui vident se nullam gratiam habere. 13. Si videam me planè non habere gratiam, solatio erit: sed consolationem capere ex sensu gratiæ, legale est. 14. Hypocrita potest habere gratiam Adami, quam habuit in statu innocentia. 15. Gratia sanctorum & hypocritarum non differt. 16. Omnes gratiæ in Christo subjectivè sunt, & nullæ in nobis; ita ut Christus credat, Christus amet. 17. Christus est nova creatura. 18. Deus non amat hominem plus propter ullam sanctitatem, nec odio eum magis habet propter ullum flagitium. 19. Peccatum filios Dei non debet turbare. 20. Si quis turbetur propter peccata, non est regula vitæ. 23. Christianus non tenetur precari, nisi spiritus moveat eum. 24. Minister qui non habet hoc novum lumen, non potest docere alios qui id habent. 25. Tota litera Scripturæ

est fedus operum. 26. Nullus Christianus adigendus est ad officia pietatis. 27. Nullus Christianus est exhortandus ad fidem, charitatem, preces, nisi sciamus eum habere spiritum. 28. Homo potest habere omnem gratiam, & tamen carere Christo. 29. Omnis fidelis activitas tantum est agere peccata.

Hi gravissimi errores omnem Novam Angliam adeo infecerant, ut Respublica & Ecclesia in extremo periculo versarentur. Et fuerunt plures adhuc alii; ut, *Animam cum corpore interire. Omnes sanctos in terra duo corpora habere. Christum non esse unitum nostro carnali corpori, sed nostro novo corpori eadem unione, qua humanitas ejus unitur divinitati. Christi humanitatem nunc non esse in caelo, sed corpus ejus esse Ecclesiam.* Hos & plures alios errores Independentismus in Nova Anglia produxit. Nulla ferè familia in tota regione fuit, quæ non infecta esset. *Boston* famosissima Ecclesia adeo fuit corrupta, ut pauci restarent integri. Hypocrisis horum hæreticorum ad miraculum magna fuit. Nemo ipsis humilior, sanctior, magis spiritualis, plenior Christo apparebat. In precibus ardentissimi, in sermone ex Scriptura potentissimi. Omnes ipsorum singulares opiniones erant *pro gratia gratuita, pro glorioso homine Evangelico, ut nudus Christus in folio collocaretur.* Ministrorum quosdam adorabant, ut Cottonum & Wheelwrightum, tanquam solos federis gratuiti præcones; & neminem inde usque ab Apostolorum ævo tantum luminis Evangelici accepisse jactabant. Cæteros ferè omnes Baaliticos & legales sacerdotes, Papisticos Nuncios, Scribas & Phariseos, inimicos Evangelii, vacuos gratiæ vocarunt. Præfectum suum *Winthropum*, & plerosque Magistratus, vocabant hostes gratiæ, persecutores, Antichristos, Ahabos. Herodes, Pilatos, quos Deus destructurus sit. *Wheelwrightus* eos pro concione hortabatur, ut cum Magistratu agerent, prout talibus hostibus gratiæ conveniret, in memoriam revocans

Mo-

Mosen occidentem Ægyptium. Hæc hæresis tam periculosas seditiones produxit, ut actum de Republica videretur, & *Winthropus* ex armare sectariorum plerofq; coactus fuit, metu ne tragædia Monasteriensis repeteretur. *Synodus* quoq; ministrorum convocata est, in qua hi errores Antinomorum confutati: 1. Dicere quod justificemur per fidem, mala locutio est; dicendum, nos justificari per Christum. 2. Justificationem demonstrare per sanctificationem, sapit Papismum. 3. Si sum sanctus, non sum gratior Deo; si sum impurus, non deterior. De hoc certus sum, cum qui elegit me, daturum etiam operam ut salver. 4. Si Christus vult permittere ut peccem, ipsius periculo id fiat. 5. Magnas tumultus est circa gratiam & emendationem cordis. Sed da mihi Christum; non quæro dona gratiæ, sed Christum: non quæro promissiones, sed Christum: non quæro sanctificationem, sed Christum. Ne mihi narra fabulam de mediatione & officio; narra mihi de Christo. 6. Viva fides, quæ habet vivos fructus, potest oriri à viva lege. 7. Possum scire me esse Christi, non quia crucifigo cupiditates carnis, sed quia non crucifigo eas; verum credo Christo, qui crucifigit cupiditates pro me. 8. Petrus magis inclinavit ad fedus operum, quam Paulus. Pauli doctrina magis est pro gratia gratuita, quam Petri. 9. Si Christus est mea sanctificatio; quid opus est ut justificationem meam coner per aliud demonstrare?

Hæ & aliæ opiniones nihil aliud minitabantur Ecclesiæ quam præsentaneam ruinam, & ipsi schismatici nil nisi sanguinem ac tormenta spirabant. Donec Deus judicia sua evidenter exercuit. Primo enim *Hutchinsonia*, summa Novæ Religionis sacerdos & Dux hæreticorum, uno tempore xxx monstruosos partus enixa est, quot ferè monstruosas opiniones fovebat. Quidam majores, alii minores erant, nulli humanam formam retulerunt. Alia femina *Hutchinsoniæ* socia, nomine *Dier*, partum femineum

monstrosissimum edidit. Carebat capite; facies in pectore erat, aures ex humeris, oculi & os latè prominebant, nasus sursum spectabat, pectus ac tergum plenum acutis stimulis. Umbilicus, venter & natura in dorso. Pro digitis pedum tres ungues avium. In dorso supra ventrem duo magna foramina hiabant, & ex quovis massa carnea prominebat. Supra oculos, loco frontis, quatuor acuta & dura cornua. Nihil his moti hæretici, sed causam monstrorum in Ecclesiam, quam pro hostibus suis habebant, coniecerunt. Et hæc, *inquiabant*, vestri gratiâ fiunt, Legalistæ; ideo Dei manus ingravescit supra nos, ut in legalibus viis vestris excæcemini; & tandem in infernum præcipites, per-eatis. Cumque veritati, etiam de cælo convicti, cedere nollent, Magistratus contra eos sententiam dixit. Quidam excommunicati, alii proscripti. Minister seditiosus *Wheelwright* cum *Hutchinsonia* primò in Insulam quandam ad Batavos se contulit. Ubi mox in alias sectas divisi sunt, & *Hutchinsonia* cum familia sua in aliam Insulam, cui nomen *Hellgate*, se transtulit, ubi ab Indis omnes cæsi & combusti sunt.

Hæc ex libro Wellii ea de historia, & ex Pageto ac Baylio; qui insuper ostendit, quantum Cottonus huic hæresis innoxus & implicatus fuerit.

De Hæresum, sectarum, & schismatum, horribili incremento, inde usque ab anno 1640; durante magno Parlamento.

HActenus vidimus Ecclesiam Anglicanam, qualis sub Episcopis; quomodo in Puritanos, Brownistas, Independentes variis in locis, sed maximè extra Angliam, scissa fuerit. Restat status ejus post Episcopos. Et heic cognoscere operæ pretium erit, quis turbo illam per undecim

decim secula firmatam Prælatorum Hierarchiam subvertit?

Certum est, Parlamenta Angliæ semper Episcopis, & Episcopos Parliamentis infestos fuisse. Hinc sicut illi de Parliamentis, ita hi de Episcopis enervandis cogitarunt. Et Prælati quidem sub Rege Carolo, haud satis contra aulicas adulationes & criminationes obfirmato, Parliamentorum longam pausam viderunt, ab anno usque 1628 ad 1639. Quo spatio Hierarchia excelsissimè floruit; nec fieri poterat ut altiùs supra Regem, regna, populum, conscientias assurgeret. Quod cum viderent pii, spem bonam conceperunt brevi de throno superbæ ac tyrannidis casuros Prælatos. Idque sic factum est.

Fatalis quædam intemperies *Laudum* in Scotos concitavit, ut iis Cerimonias & Liturgiam imponere conaretur. Hæc prima ac inevitabilis fundi Prælati calamitas fuit. Quicquid hodie Episcopi patiuntur, id omne ex desperato illo ausu fit. Si omisissent Scotos, adhuc fortè in Britannia dominarentur. Quod exemplo Regibus & aliis fit, esse periculosum aliquid innovare in statu publico. Quis ex tanta scintilla tantum incendium putasset oriturum? Et an inepta illa Liturgia & cascæ cerimonie omitti salvâ Majestate Episcopali non poterant? Luunt igitur illi exilio suo, contemptu ac ruinâ, inceptum illud. Nam primo Scoti armis extorserunt Regi abolitionem totius Hierarchiæ. Eorum exemplo exciti Angli, paria flagitare & cogitare cœperunt. Initium milites rudes fecerunt. Nam cum exercitus contra Scotos cogeretur pro Episcopis, mirâ Providentiâ Dei, miles Reformationis Anglicanæ initium audax ac tumultuarium fecit. Exagitabant illi Episcopos non secus, ac olim Germani, Româ sub Carolo V captâ, Pontificem Romanum. Decani, Præbendarii, Cantores, Canonici, & tota Clericorum albata series, verberibus & aliis

aliis injuriis, ridente, gaudente, & plaudente Angliâ, multati. Confracta altaria, cruces, picturæ, imagines. Liturgia discerpta. Inter has turbas Parlamentum incipit, quod Episcopi non mitiùs horrebant quàm stygiam paludem. Sed ejus quidem manus evaserunt: Populus tamen jam erectus spe libertatis, & Scotorum armis animisque tumens, apertè contra tyrannidem illam res novas moliri cœpit. Impetu in Abbatiam Westmonasteriensis factò, cuncta confregerunt. Archiepiscopus Lambethi ferè oppressus. Hinc libelli sparsi, conventicula habita, juvenus Londinensis commota: denique omnia Episcoporum ruinam spirabant, qui ultra humanum morem se exosos impudenti & horribili crudelitate reddiderant, maximè *Laudus Cantuariensis*, & *Wrennus Eliensis*. Sic ad alterum Parlamentum accessio facta; quod anno 1640, 3 *Novembris* cœpit, ac hodieque durat, & semper fortè, quamdiu Anglia, durabit. Statim graves contra Episcopos querelæ ab universo regno motæ, & Scoti accusatione Majestatis Laudo intentata, cum in carcerem detrudi curârunt. Hinc continuò abrogata tyrannidis Episcopalis tribunalia, Curia supremæ commissionis, Camera Stellata, Cerimonix superstitiosæ; sicut supra dictum ac ostensum fuit. Post hæc omnia restabant Episcopi in Parlamento & Ecclesia, nec spes erat eos radicitus extirpandi. Ac fatentur omnes, qui Communi inde usque ab initio interfuerunt, nunquam hoc sibi consilium fuisse, ut Episcopi omnino tollerentur. Id quidem fatentur visum & necessarium & factu possibile, limitationem arbitrariæ ipsorum & tyrannicæ potestatis; ne nimirum pios ac fideles ministros, propter albam vestem, altare, cruces, picturas, Papismum, ejicere ac proscribere possent, ne conscientias dominatrix ipsorum libido conculcaret. Plura nec intendebant, nec sperare poterant. Et tamen multi prudentes viri in ea opinione erant,

erant, ipsos Episcopos ruinam sibi ac exitium, fastu, superbiâ, dominio, adulatione aulicâ, acceleraturos. Idque etiam hac occasione factum est, ut author *Historiæ Britannicæ* nondum editæ testatur, cujus verba huc apponere visum.

Cum exposuisset, quomodo *Lunsfordius*, *Hida* & quidam ex famulatio Archiepiscopi Eboracensis tyrones ac cives Londinenses indignis modis tractassent, ita pergit: Alterâ die tyrones, ac civium multi, cum sibi melius contra vim prospexissent, Westmonasterium revertuntur, & de novo excepti injuriis ac tumultu circa Abbatiam exorto, in Episcopos concitantur. Qui terrestre iter suspectantes, scaphis ad Parlamentum secundo Tamesi vehebantur. Sed cum exscensionem facere vellent, lapidum nimbo excepti, & donum, multo aliorum risu trepidantes remigare coacti sunt. Quo prætextu ad inconsultam & temerariam Protestationem abutentes, ruinam sibi paulò post accelerarunt. Nam cum nihil magis metuerent, quàm ne à Comuni ob tyrannidem subverterentur, Parlamentum omnino inhibere conati sunt & dissolvere. Igitur ut se maturè impendenti tempestati subducerent, mittunt ad Regem & Proceres libellum supplicem, unâ cum Protestatione, de jure suo ac integritate præfati: *Quàm alieno ab omni actione & opinione Papismum redolente animo sint. Factioni quoque maleficorum, si quæ sit, nequiquam se favere. Jussu Regis ad socianda pro regni salute Consilia venisse. Aliquoties in via publica violatos etiam vitæ periculo. Post irritas ad Parlamentum preces sibi reservato jure, sede, votis suis in aliud tempus, tuto imposterum comparere non licere. Justas hujus absentiae & necessarias causas. Quicquid interea statutum & determinatum fuerit, contra id tanquam invalidum & nullius momenti se jam nunc coram Rege & Proceribus protestari.* Subscripta erant nomina duodecim Episcoporum *Johannis Eboracens.* *Thomæ*

Durchm. Rob. Cov. Lich. Joh. Norwich. Joh. Asaphen. Guilh. Bá, & Wells. Geor. Heref. Rob. Oxon. Ma. Ely. Godfr. Glouc. Johan. Peterbourus. Mor. Landaff. Hanc Protestationem Rex ad Magnates, hi ad Commune, tanquam rem maximi momenti & totum spectantem Parlamentum, miserunt. Eâque acceptâ & lectâ, visum fuit Communi, duodecim illos Episcopos Majestatis accusare, ut qui studuerint Leges regni & Parlamentorum fundamentales subvertere. Cum hoc decreto ad Proceres Glynius mittitur, & Episcopi ferâ nocte in curiam tracti, atque inde per carceres distributi sunt. Rex postea conjugem Grenovico Doveram ducens, Cantuariæ in ipsa S. Augustini Abbatia Parlamenti decretum contra Episcopos, confirmavit. Quod nonnulli in omen riuturi Episcopatus & Hierarchiæ traxerunt. Quippe sicut ab illo Augustino omnis Angliæ Hierarchia originem trahat; ita nunc in ejus Abbatia fortuito Regis transitu, sententiam contra Episcopos latam esse. Hæc ille.

Cætera in posterioribus libris persequitur, quomodo Episcopatus cum annexis, planè & radicitus fuerit à Parlamento excisus; & in ejus locum de nova Regiminis Ecclesiastici formâ cogitatum.

Si ulla in re Parlamentum graviter peccavit; id in eo factum est, quod sublato Episcopatu, nullum è vestigio regimen Ecclesiæ, saltem temporarium & vicarium, constituit. Nam certè hæc prima ac præcipua omnium hæresium, schismatum ac sectarum causa fuit, quod cuilibet integrum esset docere, discere, sectari, quæcunque recta putaret. Scriptura non aliam confusionis & licentiæ causam proponit, quàm hanc: Non erat Rex in Israël; & quilibet fecit quod rectum erat in oculis suis.

Paget in Epistola dedicatoria Hæresiographiæ; Ecce, inquit, amorâ Hierarchiâ, subito ingens hæreticorum numerus, ut locustæ, Ecclesias Anglicanas obruerunt, Familistæ, Anabaptistæ,

baptistæ, Donatistæ, Brownistæ, Antinomi, Independentes, Arminiani, Sabbatarii, Anti-Sabbatarii, Traskitæ, Millenarii, Hetheringtonii, Sociniani, Ariani, Atheistæ. *De Atheistis sic inquit*: Magnus eorum numerus est. Quidam coram Judice Provinciali incarnationem J. C. irridebat. Pater ejus Tolosæ in Gallia combustus fuit, sed apud nos filius impunitus evasit. Concionantur, excudunt & exercent hæreticas opiniones suas palàm. Inde usque à sublato regimine Ecclesiæ quilibet fit Pastor, Sutores, veteramentarii, sartores, & alii. Hi scripturas exponunt, & se in pulpita intrudunt, mirabilia evomunt, quæ in factiones, seditiones & blasphemias terminantur. Quantum mali ab his sectariis illatum sit Ecclesiis Londini, nos Pastores magno cum dolore experimur. Congregationes nostræ suos Pastores deserunt: populus noster fit ut tribus Gad, currens post seductores insanum in modum. Infantes non baptizantur; cœnam nemo capit: ipsa Domini Oratio abominabilis est.

Josephus Hall, quondam Episcopus Norwicensis, in nupero *Irenico* suo patheticè deplorat miserrimum & distractissimum statum Ecclesiæ Anglicanæ. *sect. 23. inquit*: Hoc ævo animæ Christiani populi seducuntur non tantùm à Papistis, Anabaptistis, Antinomis, Pelagianis, sed & per infernalem Socinianorum hæresin, Antitrinitarios, Nearianos, ut ultima Christianitatis in Anglia destructio metueda sit.

Authores Annotationum in Biblia Anglica ad cap. x. Genesios v. 25. Quàm refert nomen Pelegi infelicia tempora nostra? Quot causas habemus liberos qui nascuntur, Pelegos vocandi? Quàm divisi sumus non in linguas tantùm, ut Babylone factum; sed capita, corda, manus? Quantæ divisiones non tantùm Rubenis, ut Jud. 5. 15. sed omnium tribuum Israëlitis nostri? Et ô si tantum divisi essemus! Jam

verò subdivisi sumus in complures factiones Reipublicæ, in varia schismata Ecclesiæ. Quam nos Indices nostros implere possemus nomine Pelegi, consideratâ lamentabili divisione quæ est inter nos. *Et ibidem pluribus deplorant miserandum regni & Ecclesiæ statum.*

Thomas Edoardus in Gangræna: Nulla hæresis, blasphemia, confusio est, quæ non vel inveniatur in Anglia, vel oriatur. Reformatio ab uno extremo ad aliud collapsa est. A Scilla in Charybdin ventum. Pro Papalibus innovationibus, superstitionibus & tyrannide Prælatorum, damnandæ hæreses, horribiles blasphemias, Libertinismus, & tremenda Anarchia est. Non ablata mala, sed aucta. Diabolo pejor Spiritus successit. Cœpta Reformatio in Deformationem exit. Jam & ipsam abnegant Scripturam, & tam enormis omnium Religionum libertas propugnatur, ut etiam blasphemias ac Atheismus includantur. Et hoc publicis scriptis fit, in conspectu Parlamenti. Imagines Trinitatis, Christi, Mariæ, Apostolorum deletæ sunt; & jam ipsa Trinitas, Christus, Maria, Apostoli vilipenduntur, denegantur, & spurcis calumniis foedantur. Crux & ingeniculatio ex Sacramento sublata; & jam ipsa Sacramenta negantur. Festa abrogata; & jam hæretici Diem Domini irrident ac spernunt. Hierarchia Episcopalis sublata; jam planè nullum regimen volunt. Tempore Episcoporum Psalmi & preces, nisi ex libro, abrogabantur; nunc in eundem censum veniunt decantatio psalmorum, preces ac omne sacrum ministerium. Cerimonias Papales sub Episcopis, ut ingeniculare ad altare, nunc inunctio per oleum est. Tunc erat *Episcopatio* infantum; nunc manus imponuntur viris ac feminis. Intolerabilis visa in Episcopis quarti præcepti abrogatio. Jam Antinomis permittitur decem præcepta tollere: totam Scripturam Quærentibus. Parlamentum tolerat horrendos sectarios in ipsa urbe;

urbe; & permittit ut libros publicent. Quædam publicè contra tam abominabilem licentiam decreta, neglectim curantur. Ingens numerus opificum concionatorum, & rudissimorum nebulonum. Etiam feminae & pueri concionantur. Sectarii in una Parœcia Londinensi undecim congregationes habent. Sicut olim Regis Proclamationes contra Jesuitas & Papistas tantum in speciem propositæ fuerunt, crescente interim numero; & si quis exsequi eas vellet, pro gratia odium reportavit: ita nunquam major licentia fuit, quàm postquam interdictum rudibus concionari. Nunquam effrenatior nequitia contra regimen Presbyterianum sanctissimum, quàm postquam illud decretum. Nunquam plures horrendi libri publicati, quàm cum id interdictum. Si quis conqueratur apud Parlamentum, quantum illi Schismatici favorem inveniunt? quam cæteri contemnuntur? Sicut olim gradus ad favorem in aula fuit Puritanos vexare: ita qui orthodoxis Presbyteris negotium faceffit, *ni nisi* est. Inde usq; à primo hujus Parlamenti anno creverunt; sed hoc 45. adeo in immensum, ut si eâ proportione pergant, non sit opus Papistas metuere, qui Religionem destruant. Ipsi facient. Quid tot victoriæ, Declarationes, Protestationes effecerunt, nisi plus quam Diabolicam confusionem? Mirantur Scoti. Exteri mirantur, & dicunt, Cur non Rex possit tolerare unam falsam Religionem Papisticam, cum Parlamentum omnes toleret? Nulla hujus tolerationis causa Politica est. Schismatici vires suas jactant, & victorias, sed ipsi minima pars in iis; & dum illi foventur, interea Civitas Londinensis, Scoti, Protestantes exteri languent. Solemne fedus de extirpandis schismaticis pedibus conculcatur: cum exercitus, civitas Londinensis & omnes Provinciæ sub Parlamento sint lerna Schismatum. A condito orbe non fuerunt tot monstrosæ opiniones, quot nunc in Anglia!

Omnes autem Schismatici qui Angliam infestant, uno & communi Independentium nomine comprehenduntur. *Primo*: quia omnes se profitentur tales, etiam vilissimi; ut qui Scripturas & Divinitatem J.C. negant, illi ab Ecclesia Anglicana & communione ejus se separant cum Independentibus. *Deinde*: quia Independentes se ipsis perpetuò adjungunt contra Presbyterianos. *Tertio*: quia Independentes omnes hos, Anabaptistas & Quærentes, habent pro sanctis & veris Christianis. *Vide Saltmarsh Smok in Tempel.*

Cæterum, antequam ad præcipuas sectas descendamus, communis omnium natura exponenda est.

Joh. Bastwick in secunda parte libri: Independency no Gods ordinance: Quamprimùm Parlamentum hoc Reformationem suscepit, multò acriùs partium odia & nomina exarserunt. Independentes ex Nova Anglia & Belgio reduces, populum invenerunt propter recentem Episcoporum tyrannidem, magis suæ opinioni addictum. Unde magno sectatorum incremento aucti sunt, præsertim cum dicerent Presbyteriale regimen re ipsa, mutato tantum nomine, & pompa, Episcopalem potestatem ac tyrannidem sibi in Ecclesias arrogare. Ex hoc secutum grave animorum diffidium. Independentes odium Presbyterianis, Presbyteriani Independentibus conciliârunt, ut quisque contentiosior & ferocior propter insuetam libertatem esset. Hoc malum brevi post in majus evasit. Quippe sectarii hætenus occulti, & per familias suas ac contubernia dispersi, si non authoribus, saltem ut fertur adjutoribus Jesuitis, occasionem tam commodam in hoc velut interregno nacti, palàm & verbo Independentibus favere, quod sub illa Ecclesiarum prætexta Independentia sibi januam ad ferendum horrendas blasphemias aperiri viderent. Itaque omnes uno Independentium nomine cenferi volebant, quo sub illo in vulgus grato titulo venena sua eò occultius diffunderent.

derent. Clam interea meram confusionem, hæreses absurdissimas, inaudita commenta ac ægrotantis cerebri commenta ferebant. Homines ineptissimi pulpita invadebant, ac ministerio se ingerebant, nec eruditione nec sanâ doctrinâ instructi. Utq; scopum suum eò faciliùs obtinerent, pro conscientiarum absolutâ & independente in rebus ad fidem spectantibus libertate, tanquam pro aris ac focus pugnarunt. Malum diutinâ medicinæ carentiâ eò evasit, ut extrema omnes metuerent. Quippe illi fucati ac simulati Independentes, factionem potentissimam excitarunt, & haud obscurè minabantur, se pro illa sua credendi quodlibet libertate, vel ferro certaturos; Siquidem aliter eam obtinere nequeant. Videmus igitur Independentes, five Novos Puritanos, his proximis annis in duo hominum genera abiisse. Quorum alii in cæteris orthodoxi sunt, ac in doctrina Presbyterianis consentientes: sola de regimine disceptatio discrimen facit. Et hi, ne propter commune cum cæteris nomen eorundem suspecti criminum essent, non Independentes sed *Congregationales* in posterum appellari voluerunt. Alterum genus est confluges pessimorum hæreticorum, Anabaptistarum, Familiaristarum, Antinomorum, Socinianorum, Libertinorum, & mille aliorum nominum. Hi novum nescio quod lumen sibi denuo illuxisse fingunt, vanissimi homines, ac se illum sanctum Dei populum, illos Jesu Christi & ejus regni contra omnem Episcoporum & Presbyterianorum tyrannidem jactant propugnatores. In fide sua adeò instabiles ac incerti, ut quod hodiè credunt, cras majore luce aucti, se repudiaturos profiteantur: Cætera opum amatores; quippe qui profitentur sanctos rerum terrenarum veros possessores ac Dominos esse. Unde in vestitu splendidi; nec illam Puritanorum præscam sectantur simplicitatem. Ditissimas familias, maxime generosas feminas, in societatem suam tra-

tra-

trahunt. Erat miserrima res, videre hanc Ecclesiarum distractionem. Quicumque ab illis in hoc Independentiæ idolo dissentiunt, eos velut canum ac porcorum colluviem suâ communionem ac Sacramentis; infantes ipsorum baptismo excludunt, tanto in Presbyterianos odio, ut & lectione librorum ab ipsis scriptorum, & auditione concionum talium suis interdicit. Initio Parlamenti causam acerrimè defendebant. Postea propter exclusos à verbi ministerio, qui nec doctrinâ nec eruditione instructi erant, & Presbyterialium favore ei infensissimi, Scotos nullis non proscindebant calumniis, criminando facta eorum, tanquam omnia ad proprium commodum referrent. Quos & suspectos reddere Anglis, ut animorum divisio sequeretur, modis omnibus conabantur. Dolebant Prynno cum auribus non ipsum caput præcisum. Bastwicus ab iis miserrimè exagitatus. Et suspicio haud vana erat in eum finem moderationis ac tolerationis omnium Religionum auctores esse, ut virium accessione eo prætextu aucti, sectam suam stabilirent. Scripta ab iis in Parlamentum, Magistratus, Synodum virulentissima sparsa. Omnis apud eos erroris contradictio ac oppositio, persecutionis nomine venit. Jactant nec Euangelium toti mundo prædicari, nec incrementum fidei, nec pacem stabilem sperari posse, quamdiu non generalis credendi libertas indulgeatur. Calumniæ in Presbyteriales horrendæ; Hostes Jesu Christi, persecutores fidelium, filios Diaboli vocabant. Et potius quàm ut eorum Tyrannidi (sic loquebantur) succumbant, dira omnia minitabantur; & se vel mortem ipsorum regimini prælaturos: nec arma ponere velle, nisi illâ conscientiarum Libertate, pro qua hæcenus pugnarint, impetratâ. Episcoporum quidem Hierarchiam multis modis Presbyterio anteferebant; & se vel cum Regiis vires juncturos ad ejus restitutionem, quàm ut Presbyteria admittant.

Plus

Plus quam quadraginta inauditæ sectæ ex hoc Independentium Trojano Equo profilierunt. Quidam omnem Veteris & Novi Testamenti Scripturam, velut rem nihili, rejiciunt. Alii se *Expectantes* vocant, ullam in orbe terrarum Ecclesiam existere negantes. Alii *Inquisitores* sunt, Ecclesiam in deserto latentem quærentes. Alii tam monstrosas opiniones habent, ut ne commemorari sine horrore queant. Et ab his sectariis præcipuè Lecestria, Darbia, Chesterfielda se immunes magnâ prudentia & pietate conservarunt.

Hanc Religionum novarum conflugem aliter Regii, aliter Parlamentarii interpretabantur. Regii exinde certissimam spem triumphi conceperunt; & ad factiones alendas dicuntur argento clam submisso Independentes animasse. Contra Parlamentarii factionem hanc omnium in Ecclesia & regno periculosissimam fore metuebant. Quippe singulas Ecclesias pro quarum privilegiis tantoperè zelum suum jactent, singulos velut Papas habituros. Itaque auctores harum sectarum sub ministrorum & servorum titulo dominium affectare, cum populum, tantâ autoritate præditi, prout velint regere & flectere queant. Qui fere affectu potiùs quàm judicio Pastorem sequatur, si is artes tractandi rudem populum egregiè calleat. Quod si rerum summa potiantur, haud minorem Puritanis persecutionem imminere quàm ab Episcopis. Et talem eos conspirationem animo alere, quod in exercitum, castella, munitiones, provincias passim se ingerant, & quicquid cum successu geritur sibi adscribant. *Hæc Bastwic.*

Notandum, quod sectarii in illo libertatis conscientiarum argumento admodum exsultarint, persecutionem, carceres, cædes, tyrannidem, velut alter iis Nero & Diocletianus immineret, ineptè exaggerantes. Et suorum meritorum immodici præcones quomodo pro libertate

H

regni

regni & conscientiarum arma cepissent, continuo ingeminabant. Nam per quos Deus regnum hæcenus liberarit, nisi per eos quibus nunc persecutionem intentent? qui in præliis animosiores? qui sæpius in Septentrione ac alibi viatores exstiterint? Nimirum iis nunc, qui toties hostem fugarint, fugiendum fore. Verba hæcenus data esse: promissam singulis Ecclesiis libertatem omnino nunc negari. Nihil juvare sanguinem charissimorum effusum. Non se abnuere mortem millies oppetere, dummodo fratribus suis hanc libertatem conscientiarum acquirant. Crebrò hæ vocis auditæ: *Libertatem conscientię negatis? Quis verò fratribus nostris vitam, quis sanguinem nobis rependet?* Neque aliud hi Pseudo-Independentes, sub fucato fratrum nomine; præter animorum distractionem quærebant. Unde multoties sparsum, Cromwellum & alios militiã abituros, nisi tolerationem Independentiã impetrarent. Quo nihil minus verum erat. Nam viri illi non tales turbas alebant; sed pugnare pro patria parati, victoriã impetratã, siquidem aliud quidquam admittere possint, statuatur; aliò terrarum se in pace ituros pollicebantur. Frequentissimè in congregationalis Ecclesiæ laudes eveci, eam solam extollere; cæteras omnes erroris & imperfectionis condemnare. Expectare se indies majorem lucem & ad præcisitatem adspirare: ac sperare tandem omnes Ecclesias ad congregationalem viam, quæ sola primitiva sit, velut ad centrum immobile, venturas. Presbyterialem tantùm viam ad eam perfectionem & gradum esse. In summa, Libertatis suæ jacturam se neutiquam laturos, quamdiu vita super sit, jactabant. *Hæc ex Parænesi pro Libertate Christianã ad Parlamentum & synodum, anno 1644 edita.*

De quatuor magnis sectis Ecclesiam Anglicanam turbantibus.

Omnes illæ sectæ & schismata, quæ exteris videntur numero carere, ad quatuor præcipuas revocari possunt, & debent: *Quærentes sive Exspectantes, Antinomios, Anabaptistas, Congregationales.* Quanquam enim multa inter se communia habeant; & omnes quoque Congregationales sive Independentes dici velint; tamen in præcipuis quibusdam capitibus manifestè differunt ac distinguuntur.

Quærentes, sive Exspectantes.

Sunt, qui hos in duo genera dispeſcunt, & alios statuunt *Quærentes*, alios *Exspectantes*. Summa discriminis in eo constituitur, quòd illi credant Ecclesiam alicubi esse, sed latere, ideòque inquirendam; unde & *Quærentes* dicti; alteri autem planè ejus præsentem existentiam negent, & in futurum exspectent miraculosam cœtus Christiani per Apostolos restitutionem. Sed quoniam utrique in eo consentiunt; nullam esse visibilem Ecclesiam, ideo nolimus esse curiosi in multiplicandis schismatis. Angli *Seekers* vocant & *Waiters*; ac propriè Scepticorum propago sunt. Quis primus infamis hujus sectæ, & quæ parem ab orbe condito non habuit, author fuerit, non mihi innotuit. Orta videtur in Nova Anglia; & Hutchinsoniam si non matrem, saltem nutricem habere ac alumnam. Inde in Veterem Angliam traducta est, & quidam *Rogerus Guilhelmi*, ex Nova Anglia proscriptus, eam Londini propagavit. Præcipuum caput erroris est: Nullam esse Ecclesiam, nullum ministerium, nulla Sacramenta, vel disciplinam; propterea, quia nullus sit Apostolus. Itaque hi tamdiu quæſiverunt Ecclesiam, donec eam planè amitterent. Exspectant Apostolum *Johannem*; quem adhuc vivere credunt,

& brevi compariturum, ut Ecclesias restituat. Alii dicunt, eum jam in Suffolcia conspectum. Juxta alios verò in Transylvania adhuc hæret; & eò destinarunt literas, quibus ipsum hortantur & obtestantur, ut citò veniat in Angliam. Ideo moris apud eos est, quando peregrinum aliquem vident, inquirendi num is fortasse Apostolus Johannes sit.

Antinomi.

Antinomorum primus in Anglia fundator fuit quidam *Johannes Eatonus*, qui librum publicavit de gratuita Justificatione sive liberâ, per solum Christum; in quo præcipuè insistit huic errori: Deum nec velle nec posse videre ullum peccatum in justificatis. Hic error non cum authore extinctus est, sed in hac fatali confusione caput extulit, ac in præcipuam sectam excrevit. Nam cum tradat tam expeditam & facilem in cælos viam, ingens multitudo simplicium hominum eam amplexata est, quæ doctrinam hanc insanum in morem sectatur. Omnia templa plena. Fores & fenestæ præ multitudine obstruuntur. Neque mirum. Doctrina enim hæc titulo liberæ justificationis pulvinar substernit omnibus peccatis, quæ deplorare aut cavere justificatis apud Antinomos grande nefas habetur.

Anabaptistæ.

Anabaptistæ in Anglia Tirones adhuc sunt, necdum ad eos errores delapsi, quos apud transmarinos invenias. Tota ferè controversia, quam cum orthodoxis habent, in loco de Baptismate consistit, & vocatione ministrorum. Nam formam Ecclesiæ in immersione constituunt, & eos tantum membra veræ Ecclesiæ esse dicunt, qui post confessionem, in flumine quodam, toti submerguntur, & quasi aquis sepeliuntur. Ediderunt autem *Confessio-*

fessionem fidei suæ, quæ nomine septem Ecclesiarum Anabaptistarum Londinensium anno 1644 publicata primùm, & hoc anno 46 recusa fuit. Constat in universum LII articulis, quorum plerique sunt referti ambiguitatibus & sophisticis reservationibus. Hæreses suas incrustant subdola phrascologiâ. Bonus ille Senex, *Eusebius Pagit*, quosdam articulos obiter annotavit. Ut *articulo* 38 dicunt: Stipendia ministrorum debere esse libera. Sensus est: Stipendia ministrorum debere esse non stata, sed voluntariam contributionem. *Articulo* 39 dicunt: Baptizandos eos tantum, qui fidem profiteantur & discipuli sint. Sensus est: Infantes non esse baptizandos. 40, Immersionem faciunt absolutè necessariam. 41, Sacramenta dispensari volunt à concionatore discipulo. 42, Quibus Deus dona dedit, illi concionari possunt, ac debent.

Itaque si urgeas eos: *an Infantes sint baptizandi*, statim velut anguillæ elabuntur, ac dicunt; se in confessione suâ Pædobaptisimum non rejecisse. Et sic in cæteris ita mentem suam explicarunt, ut tamen controversias callidè prætereant. Hæc igitur confessio exemplar est Sophisticæ, & ostendit eos multa monstra alere, quæ profiteri nondum ausint. Hanc confessionem suam Parlamento exhibuerunt, mense Februario; & palàm professi sunt, pro illa fide se morituros, si opus sit.

Independentes, sive Congregationales.

Ex Nova Anglia Independentismus in Hollandiam transvolavit, & prima Ecclesia Independens Roterodami fuit excitata à quodam *Hugone Petro*, famosissimo belli Anglicani præcone. Mox Norwicho advenerunt Wardus & Bridgius, veteres Conformistæ, sed novarum Wrennii injunctionum intolerabiles. Iis mox successit Sidracus

Simson. Statim Spiritus diffensionis flagrare inter hos tres Independentes cœpit. Simson in controversiam lapsus cum Bridgio, quod nollet concedere libertatem prophetandi, separavit se, & Novam Ecclesiam erexit. Hoc primum Schisma. Successit alterum. Bridgii Ecclesia tota contentionibus flagrabat. Wardus tyrannide populi (nam Presbyterium nullum erat) depositus; & quanquam intercessione Arnhemensium restitueretur, nunquam tamen plenè reconciliatus fuit. Tandem, cum Bridgius & Simson in Angliam reversi essent, duæ Ecclesiæ Independentes iterum, quanquam difficulter, unitæ sunt, ac libertas prophetandi privatim & die profesto permissa est. Arnhemenses Independentes præcipuè de sua perfectione gloriantur, cum tamen crassi Chiliastæ sint; & Deum authorem peccati qua tale est, faciant; quorum utrumque ex sui Archeri disciplina hauserunt, cujus blasphemus liber Londini publicè manu carnificis combustus fuit.

A quinque retro annis ex Nova Anglia, & Hollandia, Londinum gregatim se contulerunt, & eam metropolin fecerunt, ex qua communibus consiliis Independentissimum propagarent. Palmarium eorum opus fuit Reformationem impedire, schismata & hæreses fovere, Synodum ac ejus consilia subvertere. Primò enim omnibus modis impediverunt convocationem Synodi. Cum Parlamentum magno dolore ipsorum tandem Synodum vocandam statuisset, operam dederunt ut Independentis Synodus vocaretur, electiva tantùm & consultativa. Quotquot habebant celebres inter suos, intruserunt, multis veteribus Puritanis Non-conformistis exclusis, quibus Episcopales ac Liturgicos homines prætulerunt. Ita quinque vel sex Independentes tamdiu exoptatam Ecclesiæ Anglicanæ Reformationem impediverunt. Et cum jam Synodus in tertium annum daret, ac plures quàm quingentæ sessiones habitæ

habitæ sint (quod in nulla à condito orbe Synodo factum) nihil tamen adhuc opis & consolationis Ecclesia contra inundationes hæreticorum acceperit. Sicut Synodum omnibus modis impediunt: ita & ejus dissolutionem enixè moliuntur. Prætereo contumelias, quibus Reverendum cœtum lasciviosè in conventiculis suis publicè ac privatim adspargunt. Exhibitâ Parlamento petitione, Synodum dissolvi impudenter voluerunt. Ea petitio composita fuit in taberna quadam, Præsidente *Johannis Lilburnio*, fanatico homine, procacissimi oris, consilia suggerente & dictante Hugone Petro. Nam dissolutâ Synodo, certi sunt gubernationem Ecclesiæ non constituendam, & distractiones auctum iri, in quibus ipsi saginantur. Cum Parlamentum ad regimen constituendum inclinaret, Synodus eos humaniter invitavit, ut in tam pio & necessario opere se fratribus suis jungerent; sed noluerunt. Cùm ipsis permissum esset exhibere opiniones suas & Regimen scripto, ut sic innotesceret, pro quo Tyria maria commoverent; post multorum mensium vanam illusionem & expectationem, evulgant libellum contumeliosum contra Synodum & ejus actiones, eumque typis evulgant. Quod Ecclesiæ Anglicanæ & Hibernicæ tamdiu in lamentabilis anarchiæ Oceano jactantur, non Papistæ, non Prælati, non malignantes in causa sunt; sed Independentes, quorum constans praxis est, se opponere pro extremo virium constitutioni Ecclesiæ quæ non convenit ipsorum exemplari. Ut ita sicut in Nova Anglia nullam presbyterialem Ecclesiam tolerant: sic in Veteri Anglia nulla erigatur. Atque hinc illi ruditus & rugitus contra maturationem gubernationis: *Differ, differ,* (inquiunt) *quid opus tantâ festinatione?* Ipsi in causa fuerunt tot hæresium & schismatum. Johannes Lilburn & ipse schismaticus, ex bello redux, narravit se quadraginta novas sectas in via reperisse, & eas adeò atro-

ces,

ces, periculosas, blasphemias, ut quanquam sit pro toleratione omnium Religionum, tamen vix abstinere manus potuerit. Independentes sicut producant; ita & fovant ac nutriunt sectas; ac semper cum iis contra Presbyterianos colludunt. Eò jam insaniam delapsi sunt, ut pro absoluta toleratione omnium Religionum, voce, scripto, mox & gladio id acturi, pugnent. Nam haud occultè jactant se libertatem sibi Religionis, quicquid tandem Parlamentum vel Synodus statuatur, acquisituros. In nonnullis congregationibus fedus ineunt se pro extremo virium Independentissimum stabilituros, oppressis Presbyterianis. Quidam ad Prælatos Sacerdotes professi sunt ante se omnes interemturos, quàm passuros ut Presbyteria regant, potiusque juncturos vires pro reducenda Hierarchia. In summa: Presbyterianos ineffabili odio prosequuntur.

Doctrina Independentium.

Non est facile exponere omnes Independentium opiniones, quia hætenus subterfugerunt intimos sensus suos in lucem proferre; & quia profitentur Scepticismum cum mutabilitate in opinionibus. Quàm refractarii sint in declaranda mente suâ, patet tum ex obstinato silentio eorum, tum quia etiam urgentibus ac obtestantibus fratribus suis detrectant sua dogmata proponere. Et ministri Londinenses, & nomine Ecclesiarum Walachriæ Apollonius, frustra eos instantissimis precibus sollicitârunt. Quod si aliquando narrationem viæ suæ ediderunt, id semper factum cum exceptione; ita ut profiterentur ultimas conclusiones suas & decretorias se nondum posse aperire. Et utut planiùs se declararent, tamen principium illud scepticum & mutationis impedit, quo minus certi esse possint orthodoxi de mente ipsorum. Singulares opiniones,
quæ

quæ in publicum emanarunt, nec hæctenus revocatæ sunt, ita se habent.

Cum profiterentur se abhorrere à Brownismo, distincti ab ipsis fuerunt nomine Independentium, quod innuit præcipuum discrimen inter ipsos & Presbyterianos situm non in separatione, sed in regimine Ecclesiæ, quod contra omnes Ecclesias Reformatas sustinent esse Independentem, hoc est, non subjectum ulli authoritati & Jurisdictioni Synodicæ. Sed jam ferventi studio rejiciunt nomen Independentium, profitentes Independentiam vel dependentiam congregationum esse unam ex minimis controversiis. Ut quemadmodum orthodoxos vocant Calvinianos & Presbyterianos; ita ipsi loco Independentium vocandi sint Brownistæ & Separatistæ. Nam primò profitentur se dimidia parte inclinare ad Brownismum, & veritatem consistere in medio inter Brownismum & Presbyterianismum. Sed etiamsi in quibusdam inclinent ad mediam viam; tamen in præcipuis non tantùm consentiunt cum Brownistis, sed & eorum furores exsuperant, ut pro Semiseparatistis inveniantur Sesquiseperatistæ. Nam Independentes secessionem faciunt à Reformatis Ecclesiis propter longè deteriores causas, quàm Brownistæ. Hi enim prætendebant Episcopos, Liturgiam, & impietatem congregationum. Sed jam omnia hæc sunt sublata, & profani ac scandalosi arcentur à Cæna. Nihilominus separant se. Nam quod confitentur Ecclesiam Anglicanam esse veram Ecclesiam, & ministerium ejus verum ac salvificum, id non minuit sed auget crimen separationis. Majus quippe peccatum est separare se à vera Ecclesia, quàm à falsa. Renunt omnem Communionem ut membra cum Ecclesiis Reformatis. Concionantur inter illos, tanquam inter paganos, solummodo ut viri donis præditi, pro colligendis novis Ecclesiis. Docent: Quicumque non amplectatur Inde-

pendentiam, utcunque cætera pius & orthodoxus sit, cum non admittendum ad sacram Cœnam, nec frui debere privilegiis Ecclesiæ; sed tales esse Antichristianos spiritus, hostes regni Christi. Cùmque iis oblatæ essent optimè Reformatæ congregationes in Anglia, cum personali dispensatione quamdiu viverent; si modò vellent desistere ab intolerabili separatione, nihil impetrari potuit; & clarè ostenderunt, se cum separatis Congregationibus suis velle tolerari, & non aliter. Materiam & formam Ecclesiæ suæ à Brownistis didicerunt. Neminem admittunt pro membro, nisi qui totam Congregationem convincit de sua reali regeneratione. Præter veram gratiam requirunt in membro convenientiam Spiritus, ita ut affectus ejus concurrant cum affectibus totius Ecclesiæ. Sed in hoc sunt laxiores Brownistis. Nam Anabaptistas, Antinomos, & alios sectarios admittunt, modò non sint Presbyteriani. Formam Ecclesiæ ponunt in federe cum Brownistis, sed longè strictiori. Neminem admittunt, nisi qui planè & plenè omnem eorum viam & ubicunque à Reformatis Ecclesiis differunt, amplectitur, & nuper Londini etiam hoc juramento suo addiderunt: Quod velint gubernationem Presbyterialem oppugnare, & Independentismum vi & armis propugnare. Cum Brownistis Ecclesiam à privatis federe Ecclesiastico se obstringentibus, sine Magistratu & ministris, constitui volunt. Et hanc potestatem septem ad minimum personis adscribunt, nec plures admittunt quàm qui commodè in uno loco convenire possint: Volunt omnes in Anglia Ecclesias esse dissolvendas, & ministros debere privatam personam induerè, ac sic novas Ecclesias Independentes constituere. Idque nuper patuit in Bermudis. In ea insula plusquam 3000 incolæ sunt, qui multis annis pacificè per Ecclesias suas & piè vixerant, usque ad A. C. 1641. Cum ministri ipsorum persuasi à Nov-Anglis se ministerio suo

fuo abdicarunt, & privatas personas assumerent. Donec tres federe Ecclesiastico obstricti, novam Ecclesiam constituerent, persuasis ad societatem aliis circiter 40. Hi confederati unum ex ministris qui se abdicarant, Pastorem suum creant; & alios duos Presbyteros. Et hi tres per totam Insulam prædicarunt, præparantes cæteros, ut membra Ecclesiæ fierent. Nullis verò Sacramenta administrarunt, præterquam illis 40 confederatis. Ejusmodi septem personis dant omnem potestatem Ecclesiasticam independentem sub cælo eligendi, ordinandi, deponendi, excommunicandi & decidendi omnes controversias Ecclesiasticas. Quæ controversia circa potestatem Presbyteriorum & Congregationis, Brownistas, Johnsonum & Ainsworthum exercuit, eadem Independentes exercet. Nov-Angli potestatem Ecclesiæ adscribunt Congregationi, Presbyteris præparationem rerum, ita ut decisio fiat per pluralitatem vocum. Claves dant non Presbyteris, sed fraternitati, ut loquuntur. Et cum metuerent usurpationem Presbyterorum, & succrescentem auctoritatem, alicubi totum ordinem omiserunt, Amstelodami Brownistæ, Roterodami Independentes, ubi nulli Presbyteri sunt, sed omnia à populo gubernantur. Imò Arnhemenses multis annis sine Pastore vixerunt. Sed Cottonus & alii, cum viderent nimiam & intolerabilem populi potestatem super Presbyteros, ab Ainswortho ad Jonstonum lapsi sunt, & Presbyterii auctoritatem supra fraternitatem extollunt, ac defendunt Presbyterii superioritatem supra fratres esse de jure divino. Ut verò utrique parti satisfaciant, Presbyterium & fraternitatem faciunt causas sine qua non: ita ut nihil ratum sit quod Presbyteri egerunt, nisi consensu populi confirmetur; & populus nihil agere possit, nisi per Presbyteros. Quod si obstinatio Presbyterii sit incorrigibilis, tunc dant potestatem populo separandi se ab iis, & novos Presbyte-

ros eligendi. Nondum tamen planè convenit inter ipsos, quanta potestas Presbyteris, quanta populo adscribenda sit. Multas distinctiones invenerunt, sed neutiquam satisfactorias scrupulositati suæ. Maximè tamen iis arridet novum commentum Cottoni, distinguentis inter potestatem authoritatis & libertatis. Independentes plus potestatis Ecclesiasticæ feminis adscribunt, quàm Brownistæ. Synodus Nov-Anglica non tantùm fraternitatem, sed & sororitatem facit subjectum privatæ clavium potestatis. Femina fuit fundatrix Ecclesiæ Roterodamensis, in qua Simson docuit. Hutchinsonia Cottonum, & complures, in Nova Anglia ad horrendos errores, & ipsum novæ Separationis præcipitium, abduxit. Londinenses Independentes nuper feminis in Ecclesia potestatem dederunt disputandi & decidendi controversias suffragiis suis. Garrula Katarina Chidley in scripto pro Independentibus evulgato, privatos scribit legitime sacramentum utrumque administrare posse. Et utcunque in nonnullis sit differentia inter Brownistas & Independentes, tamen in præcipuo capite summi consensus est. Quæcunq; tandem potestas sive libertatis, sive authoritatis, sit in Congregatione organicè, in fraternitate sive Presbiterio radicaliter & habitualiter, conjunctim sive separatim, hanc ita adstringunt Congregationi, ut nullam subjectionem alterius authoritatis agnoscant. Vocabulum Independ. aliqui abominantur, sed aliqui tantum. Sunt alii ex præcipuis ipsorū Rabbiniis, quibus id non displicet. Sed quicquid tandem id verbi sit, rem omnes obstinatissimè defendunt. In nulla re major concordia inter ipsos quàm in hoc, quod quælibet congregatio, etiam septem tantùm personarum, totam Eccles. potestatem absolute sine dependentia vel subjectione sub cælo possideat. Quod si corruptum & negligens Presbyterium non corrigat membra sua, omnes Synodi totius orbis non habent

po.

potestatem juxta eos censurandi tales, etiamsi corrumperent hæresi suâ & vitiis totam nationem. Itaque omnem autoritativam Synodorum potestatem sive Nationalium sive œcumenicarum pro Antichristiana tyrannide habent; & si quis ex congregatione minimâ se submittat, eum dicunt abjicere libertatem, quâ Christus nos liberavit. Atque hoc monstrosum Independentiæ dogma, vel radix vel dogma est multorum errorum. *Radix*: quia pauci quidam se includentes exiguis terminis unius congregatiunculæ Independentis, exempti à censura aliarum Ecclesiarum, latam Diabolo fenestram aperiunt, seducendi eos in quasvis humani cerebri imaginationes & errores, sine ullo humano remedio. *Fructus*: quia qui sibi conscii sunt singularitatis, quam non toleratum iri vident, statim se recipiunt ad asylum Independentiæ, ubi liberè sua monstra in sinu fovere queant.

Ut crudum hoc dogma mitigent, tria, sed in vanum, addunt. *Primo* concedunt classes, Presbyteria, Synodos; sed ita, ut verbo tantum differant, & classes sint eadem cum Synodis. Nam inter classicale Presbyterium & Synodum nullas admittunt classes, sive composita plurium congregationum Presbyteria, quæ Reformati faciunt primum & ordinarium subjectum ordinationis & aliarum jurisdictionum. Præterea Synodi ipsorum non nisi Brownisticæ sunt, sine omni jurisdictione, ubi cuilibet ex populo licitum sententiam dicere, merè electivæ & occasionales. Quod si classis vel Synodus non hoc modo se habeat, eam pro tyrannica curia, longè Episcopalibus deteriori habent. *Secundo*, Synodis adscribunt censuram Non-communicationis. Hoc novum commentum inter alia Cottonus veteri Brownismo addidit; & est merum figmentum cerebri humani, quod Independentiam ad summum potestatis fastigium evehit. Nam sic quælibet, etiam minima congrega-

gatio, omnes Ecclesias totius mundi potest à sua commu-
nitione rejicere. Orthodoxi tantum synodis adscribunt po-
testatem censurandi membrum vitiosum congregationis;
& hi uni congregationi adscribunt potestatem censurandi
omnes Ecclesias & Synodos totius orbis. In hac *Non-com-
munionem* fastigium Brownismi & Separatismi consistit. *Ter-
tio*: Magistratui adscribunt Potestatem hæreticos punien-
di ac schismaticos. Et hoc à Brownistis didicerunt. Sed
nuper nimium affectata libertas eos ab hoc dogmate abri-
puit; & nunc obsecrant magistratum, ut Religiones libe-
ras esse sinat. Imò negant Magistratum ullam potestatem
in Religionem habere, quod nec Papistæ, nec Arminiani
tantâ ausi sunt impudentiâ.

Sic patet, quod in separatione, constitutione & regimi-
ne Ecclesiæ Independentes cum Patribus suis Brownistis
pari passu incedant, & in multis præcedant. Nec minus si-
bi in his nugis quàm Brownistæ placent. Nam in his ipsum
J. C. regnum constituunt, & qui se his phantasias opponit,
eos hostes regni Christi faciunt. Dicunt Independentiam
hanc esse initium & partem regni Christi in hac terra,
quod mille annis duraturum sit. In cæteris quoque Brow-
nistas Magistros agnoscunt. Matrimonia Magistratui ad-
scribunt, vel minister nomine magistratus & ut delegatus
ejus id confirmat. In divortiiis nonnulli Brownistis sunt de-
teriores. Miltonus merum viri arbitrium, sine uxoris cul-
pâ vel judicis cognitione, facit sufficientem divortii cau-
sam. Gortingius celebris in Nova Anglia Independentis
ante Hutchinsoniæ turbas, docet uxores posse repudiare
viros suos, si nolint sequi in novam Ecclesiam, quam ipsa
amplectatur. Omnes circumstantias cultûs divini, quas
Scriptura non determinat, liberas permitti volunt, ita ut
etiam Directorium vilipendant. Notum est, quàm acriter
se opposuerint Directorio trium regnorum, & cum non
pos-

possent illud impedire , quantam operam dederint , ut in præfationem eæ phrasæ infererentur , quibus omnis usus ejus frustraretur . Uniformitati se præfractè opponunt . Vulgaria dierum , mensium , multarum civitatum & templorum nomina ipsis æquè ac Brownistis illicita . Et tamen subterfugiunt templa sub Papatu structa , nec campanas refugiunt inventas à Papa & superstitionè baptizatas . Decimas & stata stipendia abnuunt , & restitui volunt Apostolicam praxin , ita ut ministri Ecclesiæ sustententur ex Eleemosyna & voluntariâ contributione . Sed praxis ipsorum in hoc à doctrina discrepat . Nam amant stata stipendia , eaque larga . In solemnî cultu sæpe unus precatur , alter concionatur , tertius prophetat , quartus Psalmos dirigit , alius dimittit & benedicit . Divinam institutionem faciunt , ut cultus sine ulla præfatione incipiat à precibus pro Rege & Ecclesia . Post Pastoris preces Doctor legit & exponit . In concionando volunt vel sumere textum , vel liberè disserere ; prout ipsis videtur necessarium . Post concionem cuilibet ex populo , qui est idoneus , dant prophetandi libertatem . Omnibus licitum est ea quæ dicta sunt , publicè examinare & contra objicere . Sed hæc duo exercitia adeò infeliciter in Nova Anglia successerunt , ut libenter utrumque abrogatum viderent . Quidam nullas admittunt cantiones tempore publici cultûs ; alii nolunt permittere ut mulieres canant in Ecclesia . Monstruosissimum est illud Arnhemensium inventum , qui canentem Prophetam instituerunt . Is solus in Ecclesia decantat Psalmos , quos ipse composuit ; cæteris omnibus silentibus . Preces ex libro legi permittunt in certis casibus ; & Orationem Dominicam etiam in publico recitari , sequentes Robinsoni doctrinam . Sed praxis eorum in hoc fileat , & constanter Orationis Dominicæ obliviscuntur . Neminem volunt baptizari , nisi infantes suarum congregationum . Et sic

to-

totam Angliam, paucis illis Independentibus exceptis, reducunt ad Paganismum, excludentes eos omnes Ecclesiâ Christianâ. Denegant ipsis Sacramenta, disciplinam, ministros, & omnia quæ barbaris Americanis denegarent. Cæteros infantes sine baptismo usque ad annos discretionis manere volunt, donec possint non tantum declarare actualem fidem & sanctimoniam suam, sed & subicere se regno Christi, id est, Independentiæ. Nolunt admittere stipulationes pro infantibus. Immersionem probant, nec adspersionem improbant. Viam Anabaptismo præparant in tribus his, ubi non tantum omnes orthodoxos, sed & Magistros suos Brownistas deserunt. Primo denegant federalem sanctitatem liberorum ex Christianis parentibus natorum. Contra hanc Th. Goodwin concionatus est, palam negans illam communem Protestantem distinctionem sanctitatis in realem & federalem, & requirens in quolibet baptizando infante realem & inhærentem sanctitatem, præter federalem. Quæ cum nullo certo signo possit in infantibus deprehendi, quis non videt Pædobaptismum subverti? *Secundo:* Baptizatos infantes non habent pro membris Ecclesiæ, priusquam suscipiant fedus. Et sic baptismum exigui usus faciunt, quo infantes sine detrimento carere possint. *Tertio:* Anabaptismum pro tolerabili errore habent, nec membra sua coram Presbyterio reprehendunt propter obstinatum Pædobaptismi neglectum. Cœnam Domini noctu, postquam alius cultus peractus est, celebrari volunt. Cum nulla Reformata Ecclesia eam participant, sed cum Brownistis & Anabaptistis. Celebrant eam non singulis mensibus, ut in Nova Anglia; sed qualibet Dominicâ, quod facit actionem Missæ Romanæ similem. Nam non præparant membra sua ad sacrum illud convivium. Tam felices se esse putant, ut semper præparati sint ad Cœnam Domini à primo ingressu suo in Ecclesiam

fiam

siam usque ad mortem. Toto hoc spatio nulla inter eos catechizatio. Hoc exercitium infra se habent, & tanquam inutile in tam perfectis congregationibus: Non habent concionem unâ septimanâ ante Cœnam, ac ne quidem membra sua admonent. Praxis Novæ Angliæ monendi omnes unâ Dominicâ antè Londinensibus Independentibus displicet. Non habent conciones Eucharisticas post Sacramentum. Omni tempore Cœnæ altum in congregatione silentium: non lectio, non exhortatio, non psalmi; membra ipsorum non opus habent ejusmodi mediis ad sacramentales meditationes. Etiam à Brownistis didicerunt duplicem & distinctam consecrationem utriusque elementi sigillatim. Novi Angli sessionem ad tabulam habent pro necessario ritu. Sed quemadmodum Brownistæ Amstelodamenses hodieque non habent tabulam, sed mittunt elementa de pulpito per manus Diaconorum ad congregationem hinc inde sedentem: sic Independentès Londinenses contendunt supervacaneum esse accedere ad tabulam, sed volunt sigilla à pulpito ad populum circumferri. Londinenses urgent, quemlibet communicantem debere aperto, ministrum nudo capite esse. Nam hunc ritum significare communicantibus honorem convictûs & societatis cum Christo; & ministrum esse servum Ecclesiæ. Finito cultu, tum cum Brownistis totus populus audit & dijudicat res ad disciplinam spectantes. Atque hic actus est omnium tædiosissimus, propter infinitas contentiones, quæ in congregationibus ipsorum oriuntur. Roterodami & Arnheimi congregatio aliquot dies continuos insumsit in disceptatione causarum, quæ die Sabbathi non potuerunt dijudicari. In Cognitione cuilibet membro quoad singula satisfaciendum est. Nam non spectant pluralitatem vel numerum sententiarum, sed harmoniam & consensum omnium, qui jus sententias dicendi habent. Quod si qui

K

dis-

dissentiant à majori numero, eos informant & laborant ad consensum persuadere. Si nolint cedere & se fratribus suis conjungere, declarantur obstinati, & excidunt jure suo sententias dicendi pro illo tempore. Et quod pessimum, ac ob levissimas occasiones divisionum in his congregationibus causa, dissentientes ob contumaciam acrius castigant. Privatos conventus, medios inter domesticos & congregationales admodum commendant. Nam in iis communiter aliarum Ecclesiarum membra ad Independentismum suum præparant ac seducunt. Verùm Brownistæ, & Nov - Angli, incommodis quæ senserunt gravissimis edocti, talia conventicula omittunt. Nam in Nova Anglia prætextu collationis & repetitionis concionum falsæ doctrinæ, abominabiles calumniæ contra orthodoxos ministros ac Magistratus sparsæ; ita ut tam Respublica quàm Ecclesia collapsuræ viderentur, nisi Deus malum avertisset. Sed quoniam Londinenses Independentes his conventiculis tanquam præcipuo medio pro seducendis aliarum Ecclesiarum membris utuntur, ideo iis studiosè invigilant. Quod si collectio Ecclesiarum aliquando ad finem perducta esset, & curam adhiberent pro conservando & ædificando id quod suffurati sunt, tum procul-dubio æquè cauti futuri essent, ac Brownistæ & Nov-Angli. Nam illæ congregationes privatæ sunt ager hæresium & divisionum feracissimus. Magistratui impudenter adulantur, ita ut etiam Reformatas Ecclesias contumeliosissimè apud eum traducant. Nam jactitant se Magistratui tantum tribuere, quantum Presbyteriani non possint. Sed quàm falsum hoc sit, ex his patet. *Primo*: quidam præcipuè inter eos auctoritatis negant Magistratum ullam potestatem in pios habere. Alii, ut Hutchinsonia, omnem Magistratum abnegant. *Secundo*: annon ipsorum doctrina excludit omnes Reges, Principes, Magistratus (paucissimis exceptis) ab

Ec-

Ecclesia & Sacramentis; infantes ipsorum à baptismo? *Tertio*: pauci illi Reges, Principes, Proceres quos admittunt, quamdiu quæso victuri esset ut membra inter eos? Nam dicunt se excommunicaturos sine mora etiam maximos Reges, propter vitium in doctrina vel vitâ; & nullum discrimen inter servum & Dominum eâ in re fore. Nec semel ejectis ullum humanum remedium relinquunt, etiam si omnes Theologi, Synodi, Ecclesiæ viderent innocentiam eorum; nihil tamen hoc valeret contra congregatiunculam Independentem. *Quarto*: ubi rerum potiuntur, neminem ne ad minimum quidem munus publicum admittunt, nisi qui sit cordialis Independentis. Et Magistratus, quem admittunt, potestas omnis ac autoritas à beneplacito promiscui vulgi dependet. Reges ac Parliamentum subjiciunt populo. Quando Magistratus non vult amplecti eorum nova commenta, tum statim parati sunt ad insurrectiones, & totum statum subvertere conantur. Sic nunc in Anglia minacissimè loquuntur, & nil nisi eadem Presbyterianorum spirant, ac sperant. Ante aliquot annos in N. Anglia cum nescio quid de Rege suspicarentur, statim armârunt populum, & juramentum ab eo exegerunt, pro defensione Privilegiorum suorum contra quosvis. Et paulò post in tumultu Hutchinsoniano Magistratus coactus est eos exarmare etiam Bostoni, quod metus insurrectionis esset, & Magistratus de vita inter ipsos, Respublica de salute, laboraret. *Sexto*: anne Principia Independentium ullam Magistratui in Ecclesiis potestatem relinquunt? anne submittunt se Civili potestati in Ecclesiasticis? anne se impediri patiuntur à Magistratu, quo minus Ecclesias deprædentur & furentur membra? anne jubente Rege & Parlamento dimittere aliarum Ecclesiarum membra, ea excludent à suis conventiculis? annon nuper declarârunt coram Parlamento, Religionem exemptam esse à civili potestâ-

testate? *Septimo*: ane ulla Ecclesiæ Reformatæ, vel ulla Ecclesiæ totius mundi adeò injuriæ sunt in Magistratum ac ipsi, qui spoliant Regem & Parlamentum Legislativâ potestate? qui abolent omnes humanas Leges, & impediunt ne novæ fiant? Nam dicunt, Legislativam potestatem solius Dei prærogativam esse. Et Independentes, quam non tam rigidè & apertè in hoc loquantur, ac Brownistæ; tamen apertè dicunt: Non licere Magistratui leges condere, quæ non consentiant cum Legibus in Scriptura; cùm Scriptura sit perfecta Regula etiam in civilibus. Et Cottonus docet, civiles leges ab hominibus conditas, non ultra hominem obligare, quàm ratio Legis eum obliget & conscientia. Jugum Legis judicialis denuò imponunt cervicibus Magistratus, & in pace & in bello, sine ulla dispensatione vel in addendo vel in subtrahendo. Verum quidem est, quod Cotton hoc limitet ad eas Leges judiciales, quæ moralem æquitatem in se contineant. Sed hæc moralis æquitas ab eo, ut William testatur, ad tot particularia extendi solet, ut tota Lex judicialis reducenda sit. *Nono*: an ulla Reformatæ Ecclesiæ ministros facit membra supremæ Curiæ civilis cum potestate sententias dicendi in electione Magistratûs, & Leges civiles ex Scriptura compilandi? Magistratum miserè illudunt, & contradictoria ei persuadent. In Nova Angliâ persuadent Magistratum, ut occidat omnes Idololâtras & hæreticos, etiam integras civitates cum viris, feminis, infantibus excindat. In Veteri Angliâ doctrinam diametraliter contrariam sustinent. Nam hoc Theomachiam faciunt; & magistratui denegant vel minimam potestatem contra crassissimos Idololâtras, Apostatas blasphemos, seductores & hostes Religionis. Itaque tolerari volunt hæreses, schismata, Judaismû, Turcismum, Paganismum, & quicquid monstrosi erroris ortum est, oriaturve. Denique propendent ad omnis generis hæreses.

Ad

Ad Arminianismum: dum docent realem sanctificationem omnium baptizatorum infantum. Enthufiasmum: dum contemplantur Deum sine Scriptura. Libertinismum: dum Deum faciunt authorem *avopius*. Antinomicos, Montanisticos & Familisticos errores fovent; nec Socinianis destituuntur. Declarant, se neminem velle ejici ex Ecclesia, propter errores qui non sint fundamentales. Quo usque autem hoc fundamentum extendere velint, quis scire potest?

De quibusdam controversiis inter dissentientes fratres (Independentes), & Synodum.

Petierat Synodus à dissentientibus fratribus, ut regiminis sui formulam exhiberent. Cum hoc diu & per multos menses frustra expectatum fuisset, tandem Thomas Goodwin, Jeremias Burroughes, Guilh. Greenhill, Guilh. Bridge, Philippus Nye, Sidrack Simson, & Guilh. Carter, exhibent Synodo Remonstrantiam, quam vocant, quâ exponunt causas, cur nec possint, nec velint, Synodo exhibere formam regiminis sui. Hæc charta fuit ab ipsis communicata aliis, & clam typis excusa, magno cum Synodi præjudicio. Scopus ejus fuit, persuadere populum, quod semper parati fuerint profiteri, quid sentiant de regimine Ecclesiæ. Huic libello Synodus respondere coactus fuit, quam multis injustis aspersioibus onerabant. Ostenditque in responso suo, quàm de die in diem, de mense in mensem tergiversati sint, nec promissis de exhibenda forma steterint, sed cavillati statum Quæstionis, latibula quæverint ac subterfugia. Synodus gravissimam responsionem his verbis claudit: Existimamus fratres non destitui justâ causâ, cur formulam regiminis sui exhibeant Synodo; sed eos vana prætere, ac latere aliquid sub hoc tectorio.

Fortasse nondum ipsi constituerunt, cui insistant firmiter, quia reservant sibi libertatem mutandi & retractandi, quod exhibita semel forma tam commodè vel honorificè fieri non posset. Vel non convenit ipsis inter se. Facilius est consentire in negando, quàm affirmando. Vel si hi septem conveniunt, alii fortasse fratres ipsorum, quibus formula hæc communicata fuit, dissentiunt. Vel si & hi consentiant, nolunt offendere eos à quibus subsidium sperant. Vel expectant aliam opportunitatem evulgandi sensus suos, Synodo dissolutâ, ut ne respondere possit ipsis; Presbyteriis introductis, quæ displicitura credunt populo, & tum tempus fore scribendi arbitrantur. Quicquid hujus sit, committimus causam nostram Domino, qui amat veritatem & simplicitatem, & suo tempore deteget quæ nunc latent.

Cornelius Burges, Prolocutor pro tempore.

Adoniram Byfield, Scriba.

Burtonus contra Calamium: Vociferantur Presbyteriani, ut ostendamus iis formam & exemplar regiminis nostri. Nos verò vociferamur, ut seriam resipiscentiam agant, pro superstitionibus suis, cum subjecerunt se Antichristianæ Hierarchiæ; juxta illud Ezechielis XLIII. 10, 11. Si fuerint confusi, tum ostende iis exemplar. Ad quæ verba doctissimus ille & moderatissimus Calamus centum furiosis Burtonis præferendus. Sensus horum verborum est, neminem resipuisse à Prælatice conformitate, nisi Independentes & Presbyterianos utcumque frequenter humiliant se & deplorent suam Conformitatem, nihilominus quamdiu non fiant Independentes, nondum esse confusos, nondum resipuisse.

Quòd sit magna spes unionis inter Presbyterianos & Independentes orthodoxos.

Quamquam verò controversiæ ob regimen in immensum

sum ferè excreverint contentionis studio, tamen non deest spes unionis inter Independentes orthodoxos & Presbyterianos. Idque viri utrimque moderati testantur, facile componi posse controversias, si amoto calumniandi studio, irâ, odiis utrimque aliquid remittatur; ut sic regimen inter dominium & confusionem mediâ viâ incedat. Hoc quidem verum est, si furorem Burtoni, maledicentiam Johannis Goodwini sequi velimus, non magis spem componendi inter fratres exorta dissidia esse, quàm si quis ignem oleo extinguere velit. Gillespius contra Colemanum, in fraterna examinatione pag. 33. Ubi nos (inquit) & Independentes conveniemus? In eo, quòd sit regimen Ecclesię de jure divino, hoc est, quòd Pastores & Presbyteri debeant suspendere & excommunicare pro gradu scandalorum. Et quis scit, an non purgatio Ecclesiarum à scandalis viam unionis inter nos & Independentes faciliorem quàm multi credunt, redditura sit? *Et in alio libello*, cui titulus: *Nihil Respondes*. pag. 19. Nunquam desperamus de unione cum illis, qui sunt sani in fide, sancti in vita, & prompti ad regimen & purgationem Ecclesiarum per ministros Ecclesię. *Jeremias Burroughes Irenici cap. 7.* Quod illi, qui sunt pro congregationali via, non defendant absolutam libertatem omnium Religionum. Ostendam, (inquit) discrimen non esse magnum inter Presbyterianos & Independentes, & in congregationali viâ quoad effectum æquè valida remedia esse contra hæreses & schismata, quàm apud Presbyterianos. Nota duo. *Primo:* Ecclesię remedia contra hæreses & errores tantùm esse spiritualia. Alia media sunt extrinseca. Quod ad Magistratum, si interponere vult autoritatem suam, utrique concedent. *Secundo:* Spiritualis potestas non operatur in externum hominem, sed in conscientiam. Ergo quamdiu homines sunt conscientiosi, tamdiu efficax est, & non ultra. Jam ergo vide, quæ diffe-

differentia sit in congregationali viâ à Presbyterianis, in
 reducendo homines ab erroribus. I. Congregationales fa-
 tentur, se in conscientia teneri rationem fidei suæ reddere
 vicinis Ecclesiis, vel aliis requirentibus; & hoc non esse
 arbitrarium, verùm à Deo mandatum. II. Fatentur, Syno-
 dos aliorum ministrorum & seniorum esse institutionem
 J. C. contra errores, schisma & scandalum. III. Has Syno-
 dos habere potestatem errantes admonendi in nomine
 Christi. IV. Ubi opus, possunt declarare homines vel Ec-
 clesias esse subversores fidei, vel aliter pro natura peccati,
 ut confundantur coram omnibus Ecclesiis. V. Possunt
 solemniter & in nomine Christi abnuere ullam ulteriorem
 communionem cum iis, donec resipiscant. VI. Possunt
 in nomine Christi declarare, hos errantes non esse reci-
 piendos in societatem ullius Ecclesiæ Christi neque com-
 munionem ordinationum Euangelii. Hæc omnia in nomi-
 ne Christi facta, num nihil apud conscientias valebunt?
 Dices: quid, si omnia hæc spernant? Hoc perinde est, ac
 si diceres: quid, si non sint conscientiosi? quid, si nihil præ-
 valeat in eorum conscientia? Quæro, quidnam Ecclesia
 porro agere queat in reducendis hominibus ab errore?
 Dices: Hæc omnia agere possunt majori autoritate, quàm
 congregationalis via permittit. Sed quænam major Ec-
 clesiæ potestas, quàm agere aliquid in nomine Christi?
 Dices: Privati fratres possunt admonere & declarare in
 nomine Christi. Sed hoc plus est, quàm privatum opus.
 Synodus est institutio Christi, & Presbyteria sunt ministri
 Christi. Dices: In Presbyteriali viâ adhuc alius gradus est,
 nimirum; si sex priora nolunt prævalere, Synodus potest
 eos Satanæ tradere. *Resp.* In hoc situs est nodus & cardo
 controversiæ inter Presbyterianos & Congregationales.
 Sed quæso, considerate, ad quod punctum dividamur; &
 num causa diffidii tanta sit, ut non possimus convenire.
 Nam

Nam I. considera, quid sit tradere Satanæ; quod est septimum illud, quod fratres nostri sperant prævaliturum in conscientias hominum, ubi sex priora non possint. Imò verò inquirunt. Nam sic ejiciuntur ex regno Christi in regnum Satanæ, & hoc perterrebit. Hæc ejectio intelligenda est, clave non errante, cum Synodus rectè judicat, non aliter, & hoc conceditur. Tum considera II. annon hoc factum jam sit in prioribus sex in nomine Christi factis? Nam ministri C. in nomine ejus congregati solenniter declarârunt, hæreticas Ecclesias vel personas non habere jus ad ullam ordinationem Ecclesiæ. Et si hoc judicium est rectum, annon tales ejecti sunt ex regno Christi in regnum Satanæ. *Objectio.* Sed non formaliter & judicialiter traditi sunt Satanæ. *Resp.* Quid? an dividemur, & alter alterum devorabit propter formalitatem & jurisdictionem, qui termini non sunt in Scriptura, cum in re consentiamus, quæ apud conscientias æquè prævalebit, ac si formalitas esset observata? Præcipuè si consideremus, magnam esse questionem inter fratres, annon hæc traditio Satanæ sit Apostolica, peculiaris Apostolis, ita ut non conveniat ordinariis Presbyteris? Quod si ita, tum Non-communio erit extremus gradus censuræ Ecclesiasticæ. Et si alii fratres ascendunt ad septimum gradum, alii consistunt intra sex qui talem supra conscientias vim habent, ut iis non prævalentibus, ne septimus quidem videatur prævaliturus, cur non Regula Apostoli nos componat, Phil. 3. 15. 16? Si nos tantum attigimus sex, & fratres nostri septem, ambulemus simul in charitate ad sex. Si Deus revelet septimum, & eum amplectemur. Cur enim tam violenter, etiam schismatis periculo urgeatur? Et utcunque non habeamus septimum, tamen in sexto est, quod habet in se efficaciam septimi. Nam in quo consistit efficacia septimi super sextum? annon in hoc, quòd sit ultimum medium à Christo

L

in

in conscientias præscriptum : quæ consideratio plena terroris est? Jam Congregationales dicunt, quòd hoc sit plenè in sexto, & id æquè terribile esse conscientis suis, ac septimum est conscientis fratrum; idque ob unum idemque fundamentum. Et jam fratres considerent, an congregationalis via nullum relinquat medium reducendi errantes in viam, sed omnes toleret Religiones. Sanè non agunt ingenuè, qui tam vehementem accusationem tam infirmo superstruunt fundamento. Sed quid, si congregationes nolint rationem viæ suæ reddere? Quid, si non tantum conscientia in iis sit, ut curent admonitiones, opponant se iis, & secessionem faciant? *Resp.* Quid, si non curent vestram traditionem Satanæ, sed procedant in malis factis suis? *Dices:* Conqueremur apud Magistratum, & ejus ope utemur, ut curent decreta Ecclesiæ. *Resp.* Sed jam non amplius remedium habebis ab intrinseca potestate Ecclesiæ. Et quod ad subjectionem Magistratus, concedimus, si vult interponere autoritatem suam, potest juvare sententiam contra subversores fidei tam in Non-communicatione, quàm in traditione Satanæ. Et tunc ferendum nobis est quod infligitur, cum facere non possumus quod requiritur. Hæc differentia est, quod non tam longè progredimur in hoc, ut alii, qui legem hanc conscientis Magistratus imponunt, quod teneatur potestate suâ exsequi decreta Ecclesiæ, cognoscendo tantum factum Ecclesiæ, non inquirendo in rem ipsam. *Dices:* Si differentia tam exigua; cur non consentitis? *Resp.* Tam diu consentimus, quamdiu videmus viam veritatis. Non audemus promoveri unum gradum in tenebris. Si faceremus; certò laberemur in peccata. Navigamus ad fratres, quamdiu lux Scripturæ præit. Ultra non audemus periclitari. Non jam quæstio est de magno, vel parvo; sed de peccato. Si una pars urgeat alteram ad id quod ipsis est peccatum, vel ut agnoscat

agnoscat aliquid tanquam potestatem Christi, quod non potest videre in verbo, differentia necessariò manebit, si-ve sit magnum si-ve parvum, de quo ambigitur. Ergo via pacis est, non quod alter ad alterum necessariò venire de-beat, quia res est exigua; sed amor fraternus unius erga alium, quia differentia tantum est exigua. Hæc *Burroughes* in *Irenico* suo. Ad quæ *Joh. Ley* contra *Saltmarshii Novam* *Quæstionem*, sect. 18. Si hoc, *inquit*, ita se habet; quænam ma-jor discrepantia in hac materia, quàm quæ fuit inter mul-tos pios & orthodoxos Theologos de divisione orationis Dominicæ, an contineat sex vel septem petitiones: cum illi qui sunt pro sex, eandem materiam habeant quàm qui pro septem sunt; & qui septem, non plus quàm qui sex. Quod ad me, si hæc candidè & sincerè dicuntur, & ita ac-cipiuntur ab aliis ejusdem opinionis, spero adversarios utriusque partis non diu lætatu-ros in mutuis divisionibus & controversiis nostris.

Vides, Lector, Controversiam inter Presbyterianos & Independentes non esse desperatam; & si modesti utrim-que arbitri essent, ac factiones Politicorum, hæc dissidia ad alios usus profanos vertentium, abessent, pacem ac con-cordiam facilè restitui posse. De qua jam aliquoties, ve-rùm frustra, actum fuit; & contulit operam suam etiam *Josephus Hall*, quondam Episcopus Norwicensis, in nupero *Irenico* suo; ubi controversias de regimine Ecclesiæ ita componi posse existimat, si primitivum regimen revoce-tur, antiquitatis universali consensu approbatum, quo omnia fuerint transacta consensu Presbyterii, cui modera-batur constans Præses. Hanc perpetuam Ecclesiæ praxin, fuisse neminem dubitare posse cui lectus sit Clemens, Igna-tius, & Historia primæ Ecclesiæ. Atque hunc Præsidentem quandam super cæteros auctoritatem, suis limitibus & terminis circumscriptam, habuisse. Nec jam de verbis li-

tigandum. Si nomen Episcopi displiceat, Moderatorem, Præsidentem, Super-intendentem, Inspectorem vocari posse. *Hæc Episcopus ille*, nondum oblitus fui & qualis olim fuerit. Constans unius in plures auctoritas est radix Episcopatus. Et notum ex hoc constantium Præsidentum Equo Trojano, Episcopos Scotiæ sub Jacobo immisos. Mense Februario 1646 à delegatis Parlamenti pro Religione, decretum fuit; Independentes à subordinatione classium exemptos esse debere. Presbyteriani quærebant: In quibus ergo consentire vellent? Responderunt Independentes: Non se hoc declarare posse, quia nondum sciant, quousque Ecclesias purgaturi sint. Regefferunt illi: Non se posse reformare & purgare Ecclesias, antequam habeant auctoritatem & potestatem eas reformandi & purgandi. Ibi tum negotium pacis inter partes hæsit. Mense Martio Parlamentum Commissarios Ecclesiis imposuit. Nunquam ad eò tumultuatum fuit à Provinciis & Civitate. Presbyteriani protestabantur contra absurdum institutum, & petitionem Parl. exhibuerunt, quam Independentes deteriore esse dicebant XIII Episcoporum protestatione. Denique res ad apertam seditionem spectabat, & jactabatur per Provincias: Nisi Parlamentum Commissarios illos tollat, tum se tributa excussuros, & Massejum Ducem Libertatis suæ creaturos.

Catalogus errorum & hæresium & blasphemiarum in Anglia productarum, inde usque ab anno 1640, maximè tamen tribus postremis annis.

Quoniam hætenus in genere actum fuit de magno hæresium in Anglia incremento, & summa quoque turbonum Ecclesiæ orthodoxæ genera aperta: ideo nunc particularius cuncta errorum monstra in lucem protrahenda sunt.

Facile

Facile enim concesserim, quod multi dicunt, Angliam receptaculum infamis ejusmodi credendi, scribendi, docendi licentiæ factum; sed & illud non ignorandum est, longè majora pietatis incrementa fuisse; & non habere omnes sectas, hæreses, schismata, quod uni illi summis viribus opponere queant.

Catalogus hic erit ingens, immanis & incredibilis. Cæterum haud-quaquam dubitandum est, quin ejusmodi apud Anglos venditata sint, & hoc communis totius regni experientia testatur. Habebis conflugem horribilium effatorum. Et hoc quoque statuendum erit, non ullam esse sectam, quæ omnia hæc profiteri aufit. Quædam Enthufiastas, alia Scepticos, Antinomos, Arrianos, Anabaptistas respiciunt.

Hæ igitur opiniones sunt, quæ ab anno 1640, maximè tamen his tribus posterioribus annis, in Anglia prævaluerunt.

I. Scripturam non posse dici verbum Dei. Solum Christum esse verbum Dei; Scripturam literam mortuam, nec majoris fidei quàm humana scripta, & inventionem humanam.

II. Scripturam, sive Ebræa, Græca, Anglica, &c. sit, tantum esse humanæ autoritatis, nec posse revelare Deum; Itaque solum Christum esse regulam obedientiæ.

III. Scripturam esse incertam & insufficientem, nec ei fidem superstruendam.

IV. Revelationes Dei non esse alligandas ad Scripturam, nec dimidium gloriæ Dei sive in praxi, sive doctrina adhuc revelatum; sed expectandum, quid ulterius revelaturus sit in corde nostro.

V. Scripturam esse meram allegoriam, & quoad propria nomina, & quoad personas ac res; atque has allegorias esse mysteria & spiritualem sensum ejus.

VI. Scripturam esse opus merè humanum, non verò

peculiariter inspiratum. Quod dicatur sanctos scripsisse ex inspiratione divina, id non de alio Spiritu intelligendum, quàm à quo fluunt aliæ actiones humanæ, & in quo vivimus, movemur & sumus.

VII. Scripturam V. Testamenti non concernere Christianos. Itaque Sectarii rejiciunt testimonia V.T., & aliqui non legunt V.T. nec id compingunt cum novo. VIII. Rationem sanam esse Regulam fidei: & eatenus credendum Scripturis & doctrinæ Trinitatis, Incarnationis, Resurrectionis, quatenus congruunt rationi; non aliter. IX. Novum Testamentum non obligare ulterius ad credendum, quàm Spiritus in præsens revelet eum locum esse verbum Dei. X. Scripturam in vulgata Lingua sine expositione in Ecclesia prælegere, pejus esse quàm Latinam populo prælegere. Hanc enim nec nocere, nec prodesse.

XI. Deum esse authorem peccati, quatenus est ἀνομιὰ & ἀμαρτία. XII. Omnia mendacia esse ex ore Dei. XIII. Hanc esse voluntatem Dei, ut inde ab adventu Filii ejus, sit permissio Paganæ, Judaicæ, Turcicæ, Antichristianæ Religionis, nec nisi verbo Dei contra eas pugnandum: & peccatum sine comparatione maximum esse in Magistratu, uti coërciva potestate contra conscientias; Magistratum ne quidem ob blasphemias, etiamsi Deus & Scriptura negaretur, quenquam punire posse. XIV. Neminem propter peccatum damnari, sed quia Deus ita velit. XV. Hominem habuisse vitam, antequam Deus inspiraret eam; & id quod inspiravit, fuisse partem essentiæ divinæ, ac ad Deum reverti. XVI. Deum æqualiter diligere contemptissimam creaturam, ut bufonem, atque sanctos suos. XVII. Nullum alium Spiritum esse, quàm Deum; & Principem aëris qui regnet in filiis inobedientiæ, Deum esse. XVIII. Deum non decrevisse omnes actiones hominis: quia homines agentes decreta Dei non peccent:

cent:

cent. XIX. Deum nunquam esse iratum, vel pœnitere; aliàs mutabilem fore. XX. Non esse Electionem particularem, sed generalem sub conditione perseverantiæ; nec Scripturam ullibi loqui de reprobatione. XXI. Animam cum corpore interire; & omnia, excepto Deo, finem habitura. XXII. Quamlibet creaturam initio Deum fuisse & esse: Vitam esse spiritum Dei revertentem ad Deum: & Deum absorbere eum sicut gutta ab Oceano. XXIII. Ad salutarem cognitionem Dei non sufficere Deum nosse ex libro Naturæ vel Scripturæ: sed eum non esse noscendum abstractè à misericordia & omnibus aliis attributis. XXIV. In unitate Dei non esse Trinitatem. XXV. Non tres personas esse in Deo, sed tantùm tria officia. XXVI. Unam tantùm in Deo personam.

XXVII. Christum non esse Deum verum & essentialem, sed nominalem; nec per æternam generationem, sed quatenus sit homo. XXVIII. Christi humanam naturam æquè ac nostram peccato Originali esse corruptam: Christum à nativitate usque ad mortem eandem originalem corruptionem ac nos habuisse. Eum tam suscepisse in naturam suam peccatum nostrum, quàm carnem; nec sanctiorem, quàm nos simus. Contrarium pugnare cum honore Dei & consolatione sanctorum. XXIX. Magna nos expectasse à quodam crucifixo Jesu, sed id nihil prodesse. Debere esse Christum formalem in nobis Deitatem unitam humanitati nostræ. Christum nil aliud egisse in hoc mundo, nisi quod xxxii annos vixerit. Benedictum esse illum, qui nunquam confisus sit crucifixo Christo. XXX. Christum fuisse verum hominem cum crearet nos, imò ab omni æternitate. Et etiamsi non habuerit carnem, tamen eum esse verum hominem sine carne. XXXI. Christum pro omnibus hominibus æqualiter mortuum tam sufficienter quàm efficaciter, tam pro Juda quàm pro Petro. XXXII.

XXXII. Per Christi mortem omnia omnium & singulorum hominum peccata, commissa contra moralem Legem & primum fedus, actualiter esse remissa. Et hoc esse æternum Euangelium.

XXXIII. Christum tantum satisfecisse pro peccatis contra primum fedus, non verò secundum ut incredulitatem. Eum non esse mortuum pro ullius infidelitate.

XXXIV. Christum tantum mortuum pro peccatis præteritis, antequam Euangelium reveletur peccatis. Pro peccatis post conversionem commissis Christum non mortuum, sed ea remitti per ejus continuam & juge sacrificium.

XXXV. Quemlibet pro peccatis contra secundum fedus satisfacere, nim. pro infidelitate: ita ut pro unius anni infidelitate homo ferat unius anni iram; & hanc esse totam satisfactionem quam Deus requirat, juxta illud; qui non credit, ira Dei manet super illum.

XXXVI. Neminem damnatum iri, nisi ob solam incredulitatem.

XXXVII. Gentiles qui nunquam audierint de Christo, tamen habere Euangelium. Nam quamlibet creaturam, Solem, Lunam, stellas, prædicare Euangelium hominibus: in ipsis revelatam esse cognitionem Christi crucifixi; & Remissionem peccatorum, si modò viderent eam.

XXXVIII. Gentiles qui pereant, perire tantum propter incredulitatem; quia non credant Euangelio quod habent.

XXXIX. Christum pro nemine acquisivisse vitam & salutem, ne quidem pro Electis. Nam non fuisse finem Dei, per adventum Christi acquirere amorem & vitam; sed ipsum Christum fuisse acquisitum per amorem, ut faceret nos amare, & redimeret nos ad amandum. Nam Christum venisse, non ut reconciliaret Deum homini, sed hominem Deo. Etiam si enim Christus proponat vitam & amorem: tamen non acquisivit eum, verum acquisitus fuit per eum.

XL. Christus venit in mundum, ut declararet amorem Dei erga nos; non ut satisfaceret Deo. XLI. Unctio illa, 1 Joh. 2, 20. una & eadem est cum the Christood of Christ.

XLII. Christum fuisse Legis præconem, ac vixisse in tenebroso ævo. Demum post adscensionem ejus prædicatum Euangelium.

XLIII. Christum mille annis visibiliter ut Monarcham terrenum regnaturum, destructis omnibus Imperiis.

XLIV. Et tunc, sublatis omnibus hostibus, Ecclesiam Judæorum & gentilium victuram in pace: omnes Christianos fore sine peccato, verbo, sacramento; & hos mille annos transituros in mundanis deliciis, quascunque creaturæ liberatæ à servitute sua præbere possint, generando liberos, edendo, bibendo, ludendo. XLV. Homines possunt servari sine Christo. Etiam Ethnicos servari, si colant Deum pro modulo suo, quanquam nihil audiverint de Christo. XLVI. Minimam veritatem plus esse, quàm ipsum Jesum Christum. XLVII. Christus per mortem suam liberavit omnes à temporali morte, quam peccatum Adami tantum meretur, acquirendo iis resurrectionem & viam veniendi ad patrem. Et sic mortuus est pro omnibus, aliter pro nullis.

XLVIII. Spiritus Dei non habitat nec operatur in ullis. Non est alius Spiritus qui operatur, nisi noster proprius. XLIX. Eundem Spiritum esse qui operatur in filiis inobedienciæ, & sanctificans corda fidelium. L. Esse perfectionem in hac vitâ non per verbum, Sacramenta, vel alias ordinationes Dei; verùm per experientiam spiritûs in ipso homine. LI. Hominem baptizatum Spiritu sancto nosse omnia, ut ipse Deus, quod sit magnum mysterium, & magnus Oceanus, qui non habeat fundum. LII. Siquis per spiritum sciat se esse in statu gratiæ, etiamsi eadem committat vel ebrietatem; Deum tamen non videre peccatum

M

catum

catum in eo. LIII. Sanctificationem non esse notam justificationis, & omnes notas ac signa Christiani status esse legalia & illegitima. LIV. Fideles non habere inhærentem sanctificationem, nec spirituales habitus gratiæ infusos in corda eorum, sed omnem sanctificationem eorum esse inhærentem in Christo, & propter hanc solam eos dici sanctificatos in Scriptura.

LV. Adamum etiam in statu innocentiae moriturum fuisse morte naturali, nec mortem esse fructum peccati infidelibus. LVI. Imaginem Dei tantum consistere in facie hominis, tam in impiis quam piis. LVII. Adamum & homines in eo non amisisse imaginem Dei per lapsum, sed tantum incurrisse mortem temporalem, quæ protracta fuerit ad tempus, promisso Salvatore. LVIII. Non esse originale peccatum in nobis. Solum Adami peccatum fuisse originale. LIX. Peccatum Adami nemini imputari, nec quenquam propter id puniri.

LX. Nullum hominem magis esse spirituales altero, nec ullam talem internam differentiam esse inter hominem & hominem; omnem differentiam esse externam in verbo, quod ducat quosdam, & non alios. LXI. Omnes quibus prædicetur Evangelium, eo ipso immediatè & ex seipso posse credere. LXII. Non esse Liberum Arbitrium nec ad bonum nec ad malum, nec in statu naturæ, nec gloriæ. LXIII. Hominem posse resistere gratiæ; & gratiam quæ convertat unum hominem, non conversuram alterum. LXIV. Naturalis homo potest facere ea, quibus Deus annexit gratiam & acceptationem; & homines si pro extremo virium quærant gratiam, eam inventuros. LXV. Regenitos posse totaliter & finaliter deficere. LXVI. Moralem Legem nullum planè in fidelibus usum habere; non esse Regulam vitæ fidelibus, & fideles esse liberos à mandatis Legis. LXVII. Justificatos non per
fidem

fidem justificari, sed ob omni æternitate. LXVIII. Neque fidem, neque resipiscentiam, nec abnegationem sui, nec alia opera esse officium Christiani hominis. LXIX. Veram fidem esse sine omni dubitatione salutis; & qui dubitet, eum non credere.

LXX. T^o credere sive fidem propriè imputari ad justificationem, non verò Christi justitiam. LXXI. Doctrinam resipiscentiæ esse saluti animarum inimicam. LXXII. In Veteri federe Resipiscentiam fuisse medium obtinendi R.P. & R.P. secutam contritionem. Sed sub Euangelio aliter se rem habere. LXXIII. Equè possibile esse Christo peccare, ac fideli cuivis. LXXIV. Non debere esse dies jejuniorum sub Euangelio. LXXV. Deum non affligere suos propter peccata; & etiam si fideles peccent quantum possint, tamen est fons apertus in quo se abluant; nec propter peccata fidelium, sed infidelium, terram puniri. LXXVI. Fidelium non esse prospicere, ne peccent; Deo prospiciendum, si velit. LXXVII. Deum æquè amare suos propter bona malave opera, tam peccantes quàm benè agentes; nec quenquam æstimare meliorem propter bona, deteriore propter mala opera. LXXVIII. Fideles non debere humiliari propter peccata post conversionem, & factum Petri ex infirmitate fidei ortum. LXXIX. Fideles non debere à Deo remissionem Peccatorum petere. Esse blasphemiam, si fidelis petat R. P. & Davidem in eo lapsum. LXXX. Abrahamum, cum negaret Saram esse uxorem suam, & aliud simularet, nihilominus perfectè sanctum & justum fuisse in conspectu Dei. LXXXI. Vocatos habere peccata in carne & conversatione, sed non in conscientia. Nam veram fidem in electis, & peccata in conscientia non magis consistere posse, quàm lucem & tenebras: & sic reconciliant Scripturas illas: *Si dixerimus, & c. 1 Joh. 1, 8. & qui natus est ex Deo, non peccat.*

LXXXII. Magnus Antichristus est mysticum illud corpus, quod opponit se Christo; non Papa Romanus, vel particularium virorum successio. Papa tantum est pars Antichristi. Quidam Antichristum faciunt eos, qui se opponunt erroribus Antinomorum; alii eos, qui negant Christum pro omnibus mortuum: alii Magistratum coercentem sectarios. LXXXIII. Animam hominis esse mortalem, ut brutorum; & mori cum corpore. LXXXIV. Animas fidelium dormire usque ad diem iudicii; nec capaces esse ullius actionis pro Deo, sed esse iis velut suaviter somniantibus. LXXXV. Corpora fidelium non resurrectura eadem; sed animas earum habituras alia corpora vel per creationem, vel per productionem ex materia. Homines nihilominus fore eosdem, quia anima eadem sit. LXXXVI. Infantes non resurrecturos: quia non sint capaces cognitionis Dei; ac per consequens, nec fruitionis. LXXXVII. Perfectionem & Resurrectionem, de qua agit Paulus *1 Cor. 15, 51. & seqq. ad 57.* fore in hac vita, & eo pertingendum ante mortem. LXXXVIII. Nullas sanctorum animas esse in cœlo, ubi Christus sit; sed cœlum illud fore vacuum usque ad resurrectionem mortuorum. LXXXIX. Nec resurrectionem, nec cœlum, nec infernum, nec Diabolum post hanc vitam esse. XC. Fore omnium, quæ unquam vixerint, brutorum resurrectionem. Quodlibet individuum cujuscunque speciei resurrecturum. Et hæc bruta victura in æternum in hac terra. XCI. Non esse infernum, nisi in hac terra; & hic infernus sunt legales terrores in hominum conscientiis. XCII. Non esse Ecclesiam Christi in terra, nec ministerium, nec Sacramenta, nec Euangelium, nec fidem; quia non sint dona visibilia, vel infallibilia. XCIII. Neminem damnari, nisi propter contemptum Euangelii; & neminem posse contemnere Euangelium, nisi quibus prædicetur, sicut Apostolorum tempore factum, per miracula.

XCIV. Puram prædicationem verbi, & sacramentorum administrationem, non esse notas veræ Ecclesiæ visibilis. XCV. Miracula debere conjungi cum Euangelio; & qui prædicant Euangelium, eos debere miracula edere. XCVI. Multos Christianos hoc tempore habere majorem cognitionem, quàm Apostolos; & ubi tempus venerit erigendi veras Ecclesias, tunc fore majora dona & majora miracula, quàm tempore Apostolorum; quia tunc Ecclesia tantùm fuerit in infantia sua. XCVII. Non nunc deberi constitui Ecclesias, prædicari verbum, administrari Sacramenta; sed expectandam Ecclesiam, & ad quodlibet tempus debere nos esse paratos, ac inquirere ex quovis peregrino quamlibet opinionem & doctrinam. Sanctos ac viatores ambulare in fumo templi, nec posse invenire Religionem. Ideo expectandum Spiritum, ut Apostoli fecerint. XCVIII. Esse salutem revelandam posterioribus temporibus, ipsis Apostolis ignoratam. XCIX. Brevi Deum suscitaturum Apostolos homines extraordinario spiritu & infallibilibus donis præditos: & hoc præcessurum ruinam Romæ.

C. In articulis fidei nihil certò esse credendum & statuendum, sed omnes debere habere libertatem conscientie & prophetie. CI. Scripturas nullibi loqui de Sacramentis, nec de nomine, nec de re. CII. Fedus, cujus sigillum circumcisio, tantùm habuisse temporales promissiones, ut terram Canaan. Fedus cum Abrahamo initum, nihil spirituale habuisse. Circumcisionem fuisse sigillum justitiæ fidei non aliis, quàm soli Abrahamo quatenus pater; non verò filiis ejus. CIII. Baptismus non esse signum vel sigillum gratiæ federalis. CIV. Pædobaptismus esse illegitimum & Antichristianum; & æquè licitum baptizare felem, vel canem, quàm infantem fidelium. CV. Æquè licitum esse transgredi ullum ex decem præceptis, occidere, furari, adulterium committere, quàm baptizare infantem.

CVI. Omnibus concionantibus discipulis, etiamsi ministri non sint, licitum esse baptizare. CVII. Etiam non baptizatos & privatos tamē posse baptizare & docere. CVIII. Miracula esse essentialē partem administrationis baptismi, de quo *Matth. 28, 19*. CIX. Nullos admittendos ad Cœnam, ne quidem sanctos & fideles, nec baptizandos liberos eorum, nisi sint in via Ecclesiasticâ. CX. Nullam Scripturam vetare, quo minus idem multoties baptizetur: nec magis hoc illicitum, quàm Cœnam iterare sæpius. CXI. Verba, *Hoc est corpus meum*, literaliter intelligenda. CXII. Recipientes Cœnam operto, ministrantes aperto capite esse debere. CXIII. Æquē necessarium esse membrum Ecclesiæ, ac Christi; nec quēquam posse salvari, nisi sit membrum Ecclesiæ. CXIV. Ecclesiam Anglicanam esse Antichristianam & Diabolicam, & absolute illicitum ministros ejus audire. CXV. Ecclesiam Romanam aliquando fuisse veram Ecclesiam, Anglicam nunquam. Unde probabilius sit Eccl. Romanam tueri veram doctrinam de Libero Arbitrio, universali Redemtionē, Peccato Originali, quàm Ecclesiam Anglicam.

CXVI. Vocationem & ordinationem ministrorum non esse de jure divino; sed ministrum fieri sicut mercator, Bibliopola, sartor & alii opifices. CXVII. Omne statutum stipendium pro ministris Evangelii, maximè tamen decimas, esse illicitas, Judaicas, Antichristianas. CXVIII. Ministros debere laborare & exercere munus aliquod, ne sint graves Ecclesiæ. CXIX. Non debere esse distinctum ordinem ministrorum, sed omnes qui dona habent, ordine, cæteris eligentibus, concionari, orare, baptizare. Et tunc quisque suâ vice minister, & loco ministri est. CXX. Omnes dies Christianis esse pares; nec magis nos alligatos ad diem Dominicam, quàm ad aliam. CXXI. Judaicum Sabbathum hodieque observandum. CXXII. Christianos

non

non teneri singulis septimanis constanter convenire, vel precari & concionari tanto spatio, juxta consuetudinem gentium. CXXIII. Cuilibet licitum prædicare Evangelium. CXXIV. Licere feminis concionari; cum habeant dona ut viri. CXXV. Partem libertatis Christianæ esse, non audire proprium ministrum, sed ubi libeat, & à quo plus commodi speretur. CXXVI. Illicitum colere Deum in consecrato loco, & ubi Idololatria exercita; velut in templis. CXXVII. Concionandum & dona exercenda sine studio prævio & præmeditatione; nec cogitandum, quid dicas antequam dicas: quia Spiritus eo momento revelabit. CXXVIII. Non opus esse eruditione humanâ, vel lectione authorum. Omnes libros & eruditionem excindendam. Quod tanta volumina scribunt, & eruditionem adeo extollunt, ex inopia spiritus fit. CXXIX. Quædam mulieres illicitum putant quenquam audire concionantem publicè vel privatim; quia non debeant esse similes illis apud Timotheum mulieribus, 2 Tim. 3. 6, 7. *Semper discite, & nunquam ad cognitionem venientibus.*

CXXX. Planè illicitum esse concionari tanquam in Ecclesia, sed eatenus licet, si concioneris ut expectans discipulus. Id est, Christianis non licet concionari positivè, ponendo & asserendo certi quid; sed tantùm conferendo, arguendo, disputando. CXXXI. Illicitum Cœnam recipere, ubi ulli præsentés impii. CXXXII. Sic illicitum precari, ubi impii. CXXXIII. Sic illicitum precari etiam privatim cum illis, qui non sunt membra veræ Ecclesiæ, sed Anglicanæ. CXXXIV. Utcunque licitum sit conferre & loqui cum omnibus: tamen illicitum esse cum illis, qui non sunt ejusdem opinionis (etiam si cætera pii sint, & membra Ecclesiæ alicujus) vel ante cibum orare. CXXXV. Illicitum esse precari cum aliis utcunque piis & ejusdem opinionis, publicè privatimve, nisi tales.

les personæ habeant infallibilem spiritum, ut Apostoli. Hæc opinio admodum invalescit, & multi omnes in Ecclesia preces omittunt, tantum differentes & loquentes ad populum. CXXXVI. Christianos non teneri constanter qualibet die orare, stato tempore, manè, vesperi, sed cum Spiritus movet eos; etsi multis septimanis non sentiant instinctum, tamen non esse orandum. CXXXVII. Impiis planè non esse orandum. CXXXVIII. Cantiones sacras & Psalmos Davidis non esse canendos. CXXXIX. Cantiones, quas Christiani debeant usurpare, esse hymnos ab ipsis compositos proprii spiritus ductu; & eos pro specialibus occasionibus esse canendos in Ecclesia, cæteris silentibus.

CXL. Agapas, cum quibus Cœna celebranda, esse perpetui juris, & sola membra Ecclesiæ iis interesse debere. CXLI. Regimen Ecclesiæ esse merè civile. CXLII. Sex septemve unitos federe Ecclesiastico ut membra, habere absolutam potestatem clavium, & omne regimen in seipso, nec ulli classi Synodove subesse in ulla re. CXLIII. Presbyteriale regimen esse falsum Prophetam & bestiam in Apocalypsi, & tertiam partem Romæ. CXLIV. Esse hoc tempore visiones & revelationes, aliis magis frequentes, & in populo Dei fore communes paulò post. CXLV. Donum miraculorum non cessasse hoc tempore, & quosdam in baptizando ac alibi fecisse miracula, & populo Dei donum illud brevi restitutum iri. CXLVI. Ungere ægros oleo per Presbyteros orantes & manus imponentes, esse ordinationem Ecclesiæ pro membris ejus & eorum sanatione. CXLVII. Ordinario hoc tempore Christianos cum Paulo in tertium cœlum rapi, & audire ineffabilia. Nec benè certos fidei suæ esse, qui non hoc experti sint.

CXLVIII. Magistratui nihil negotii cum Religione esse debere, & rebus Ecclesiasticis; sed civilia tantum curanda. CXLIX. Idololatriam esse, exspectare formam colendi

lendi Deum ab hominibus, Parlamento, Synodo. CL. Quosque errores Ecclesia in hominibus fert, non excommunicando, eosdem & Magistratus ferre debet non puniendo.

CLI. Populum posse à Parlamento rationes exigere; & illud ad rationem factorum adigere. CLII. Si quod Deus mandat, etiam Magistratus mandet; Christianus non debet facere id, quia Magistratus mandat.

CLIII. Tota terra sanctorum est, & omnia iis communia: & sancti debent bona divitum sibi vindicare. CLIV. Licet viro uxorem dimittere propter aliquod vitium accidens; & virum in ea re summum iudicem esse. CLV. Bigamiam simultaneam esse licitam. CLVI. Liberos non teneri obedire parentibus impiis. CLVII. Parentes non debere catechizare liberos suos, docere eos legere Scripturam, precari; sed debent eos Deo docendos committere. CLVIII. Religio non est defendenda gladio. Ipsa se defendet. CLIX. Illicitum est pugnare pro Legibus & Libertate. CLX. Illicitum est pugnare, vel occidere quenquam. Imò ullam creaturam occidere in usum nostrum, est illicitum. CLXI. Idololatria est uti precibus præscriptis. CLXII. Illud Davidis: Vermis sum, & non homo; literaliter intelligendum. Imò eum & hominem & non hominem fuisse, in eodem literali sensu. CLXIII. Scripturam tantum unius fidei meminisse.

CLXIV. Quidam sectariorum Londini putant in Suffolcia Prophetam suscitatum iri, qui prædicaturus sit æternum Evangelium, eumque tantum exspectare vocationem ex cælo. Hunc exspectant quotidie, tanquam illum Prophetam, 1 Joh. 25. Propheta distinctus à Christo & Eliâ, est ille vir Suffolcius. CLXV. Non posse consistere cum bonitate Dei, damnare creaturas suas in æternum. CLXVI. Deum Patrem regnasse sub Lege, Filium sub Evangelio; & nunc utrumque regnum tradere Sp. Sancto, eumque effusum

N

iri

iri in omnem carnem. CLXVII. Fore generalem redemptionem, qua omnes Deo reconcilientur & salventur. Tantum eos qui nunc credant & sancti sint, gradu perfectionis superiores fore cæteris. CLXVIII. Illicitum esse Christianum Magistratum gerere. CLXIX. Omnes creaturas in Adamo amisisse tantum, quantum homines.

CLXX. Christum non acquisivisse homini vitam & salutem, sed tantum talem vitam, qualem quævis creatura cum eo habet. Nam secundum Adamum non acquisivisse homini vitam æternam. CLXXI. Euangelium spectare ad omnes creaturas; & hoc esse cum dicitur: Euntes docete omnem creaturam. CLXXII. Directorium cultus esse contra secundum præceptum, & vitulum Jeroboami. CLXXIII. Nullum jam esse in inferno, nec fore usque ad diem judicii, Nam Deus non punit primo, deinde judicat. CLXXIV. Fidem non esse supernaturale quid. Nam videre nos sufficientes rationes, cur aliquid credendum sit. Credere aliquid absque ratione, stultorum est. CLXXV. Legis transgressio non punitur æterno igne, & in inferno; sed Evangelii inobedientia. Si Lex: Ergo Christo in inferno moriendum fuisset pro nobis. CLXXVI. Si amor Dei tantum est erga quosdam; ergo non infinitus. Adscribere præteritionem quandam Deo, est blasphemare nomen ejus. CLXXVII. Formulam baptismi: *Baptizo te in nomine Patris*, esse inventionem & traditionem hominum, non mandatum Christi. CLXXVIII. Loca *Matt. 28, 19. Mar. 16, 15.* non de baptismo aquæ, sed doctrinæ, intelligenda: & baptismum aquæ tantum in nomine Christi factum. CLXXIX. Uniformitatem in externo cultu esse Antichristianam, & partem mysterii iniquitatis. CLXXX. Spiritualem Ecclesiam doceri per unctionem, carnalem per concilia. Tres duosve Christianos idem auxilium Sp. S. habere, ac Synodum maximam, &c.

Hic

Hic est brevis catalogus præcipuarum hæresium & errorum, qui in Anglia hodie, inter illas regni turbas, vigent; prout à *Thoma Edoardo*, Londinensium Pastore, nupero libro cui titulum *Gangrænæ* fecit, exponuntur. Jam narrationes quasdam, ex eodem authore petitas subjungemus de horrendis sectariorum blasphemis, quas hinc inde eructant.

Londini mulier quædam multis audientibus dixit, mendacia esse in Scriptura; & homines ex Scriptura idolum facere. Locum *Gen. 6, 6.* mendacem esse. Alius dixit, se historiam Noachi irascentis Chamo propter conspectam nuditatem, confutaturum. Nam non veram historiam recenseri, sed aliud quid, quod commemoretur in libro cui titulus: *The Wandrinus Knight*. Cumque civis quidam regeret: Spero te non comparaturum illum vanum librum cum Scripturis; Imò verò, *inquit ille*, ea Scriptura æquè bona est, ac *Mosis*.

Mense Febr. 1646 quidam Cozen Rochestriæ in Cantio dixit, Jesum Christum esse spurium; & si nunc esset in terra, ob multa quæ olim egerit, pudore suffusum iri. Hæc cum idoneis testibus probata fuissent, in carcerem conjectus, & iterum sine pœna dimissus fuit, ac jam hæreticorum receptor est qui eò ex urbe confluunt. Circa idem tempus quidam Cats cum sociis suis Essexiam peragravit baptizans & submergens multos. Billericeæ finitâ concione, circumstantum ministrum, & cum quæstionibus ineptis vexant. Cumque minister eos ad se domum suam invitaret, ibi se satisfacturum dubiis promittens, ipsi in templo exclamare & vociferari: Eum non prædicasse liberam gratiam. Et subsumus, inquirunt, Antichristo. Antichristi ordo est primò baptizare, dein docere, tertio credere; Christi verò docere, credere, baptizare. Et sic occasionem sumserunt publicandi errores suos de universali gratia & aliis

capitibus. Pædobaptismum variis modis exagitant, nunc selem, velut infans baptizandus esset, fasciis involvendo, ac convocando vicinos ad baptismum. Quibus collectis, repente quis contra Pædobaptismum concionari incipit. Multas vetulas, mediâ hyeme fluminibus submerferunt, cum vitæ periculo; suntque haud paucæ eo modo extinctæ. Iuvenulas silentio noctis ex ædibus paternis abductas, rebaptizant. Si quis contra eos scribat, eum statim omnibus calumniis proscindunt. Prynium deteriorem faciunt Laudo. Aliquando commenti sunt Th. Edoardum mortuum, Calamium brachium fregisse, Twissum moribundum jacere. *Videte*, inquebant, *judicia Dei!* Planè fuerunt contra Presbyteria. Quidam Anabaptista dixit, se priùs cælum & terram conflagrantes visurum, quàm ut erigantur Presbyteria. Alius: hoc ex articulis fidei suæ esse, intra septem annos nomen Presbyteriorum ne quidem auditum iri in Anglia. Alius: se sperare Presbyteria æquè conculcata fore, ac Episcopos. Alius: Si ita persequantur sanctos, tum aliud quid agendum fore. Manifestè jactant, debellatis Cavalleriis se Presbyterianos & Scotos deleturum.

12. Nov. 1645. circiter LXXX Anabaptistæ Londini Agapen in domo quadam celebrarunt. Modus hic fuit. Initium à precibus factum. Iis finitis, omnes seorsim in genua procubuerunt, & quidam singulis, viris feminisque, manus imposuit, precatus ut reciperent Spir. Sanctum. Scopus est, omnes qui post impositionem manuum receperint dona, eos in Provincias mittere, & in plateas, ac ad Parliamentum. Sed hanc missionem paululum differunt, visuri interim rerum suarum successus. Cùm mentio incidisset cujusdam Pauli Best, qui ob Arianismum in carcerem est conjectus, quidam Independens minister respondit: Carcerem nihil profuturum. Cum regeret alter:
Quid

Quid ergo faciendum, si hic Arianus Ecclesiam colligat? Respondit: urge eum argumentis; coërcens potestas alia non est sub Euangelio. Objiciebatur locus *Deut. XIII.* Responsum: Christus hoc sub Euangelio mitigavit. Adulterium sub Lege erat capitale: sed Christus adulteram dimittit. Denique eò res devenit, ut etiam Papistarum Idolatriam tolerandam palàm jactent. Quidam civis Londinensis servum habuit petentem dimissionem. Interrogatus, quare? respondit: Se velle frui libertate conscientiae. Interrogatus, in quo? Nolo, inquit, imposterum catechizari. In Bedfordia cum minister quidam resipiscenciam urgeret, mulier in concione surrexit, & dixit: eum concionari mendacia ac falsas doctrinas. Colcestriae ministro quodam contra schisma concionante, sectarius clarâ voce exclamavit: O quantus hic Diabolus est! quantus hostis populi Dei! Est ex Diabolo natus, concionatur blasphemias!

Southamptoniae quaedam Anabaptista mulier somniavit Christum sibi visum, ab eo se perfumatum; & interdictum sibi, ne infantem suum baptizaret. Paulo post insana facta, exclamavit se videre & odorari Diabolum, sulphur, picem, ignes. Quidam Web homo novae Lucis, dixit se gratias agere Deo, quod nunquam confisus fuerit Christo crucifixo; neque se credere eum esse filium Dei: vel Scripturam verbum Dei; verùm humanam inventionem, ineptam quae sit regula fidei & vitae. In confirmationem hujus dixit: Scripturam esse aureum vitulum, & aeneum serpente[m], qui Regem contra Parl. Parlamentum contra Regem, regnum contra regnum excitet: nec unquam bene in mundo fore, quamdiu non ille serpens aeneus comminuetur. Interrogatus, quid de Resurrectione mortuorum statuatur, dixit: Non magis homines resurrecturos quàm bruta, nec aliam se animam habere quàm corpus. Spiritum

tum tamen quendam esse in piis & impiis, qui ad Deum revertatur. Idem non agnoscit ullum locum pro piis vel impiis, non cælum, non infernum, non Diabolos alios, præterquam quos ipsi sibi homines faciant. Illicitum esse arbitratur in hominis usum ullam creaturam occidere. Ex Anabaptista factus est Atheista. Rigidus Independentens est, ac brevi sperat futurum, ut omnes Independentes sint ejusdem secum opinionis. Nam unum tantum gradum ipsis deesse ad novum illud lumen & veritatem. Scotos vocat Babylonicam bestiam, & regimen Presbyteriale, Sacerdotum monopolium. Alius quidam Idiota seduxit quinque filias unius viri, & eas rebaptizavit, ac sine parentis consensu nupsit. Alia Mulier volens rebaptizari, vestes suas exuit, ac coram immerfore nuda constitit. Interea dum preces recitabantur, naturam suam utrâque manu obtexit. Quod cum Anabaptista videret: Incongruum est, inquit, ut tu manus tuas demittas, cum Christus eas & cor in cælum erigi præceperit. Sed ipsa pudore confusa, renuit; & sic rebaptizari non potuit. Mense Julio 1645. apud Ashfordiam in Cantio novem mulieres in fluvio quodam demersæ & baptizatae sunt. Quædam ter fuit immerfa, quoniam aquas metuebat, sic ut totum corpus iis objectum non esset. Tertiâ vice parùm abfuit, quin suffocaretur. Ibidem senex quidam submersus, cum emerisset: Per Dei pedes, inquit, parùm abest, quin suffocassetis me. Mulier ægra à quodam sectario Guilh. Kiffin post manuum impositionem oleo inuncta fuit. Valetudine receptâ, in congregationem venit; & coram populo: Medici, inquit, me deseruerant. Sed frater Kiffin & patientia me inunxerunt; & sic subito convalui. Rogo, ut gratiæ Deo pro me agantur. Idque factum est.

Alicubi Judaicum Sabbatum in usum revocarunt, fenestris clausis. Colcestriæ ipsum Judaismum propagant, &
Pro-

Profelytos faciunt. Quidam Henricus Denne, Anabaptista & Arminianus, Elfleia in Cantabrigiensi agro, omnem Psalmorum decantationem abrogavit. Post concionem provocat eos quibus non satisfactum, ad disputationem; & illi objiciunt contra ea quæ dixit. Dicit æternum Euangelium hoc esse, quod Christus pro omnibus mortuus sit. Alius Erbury Sectæ Quærentium, Edmundiburiæ concionans dixit inter alios errores: Paulò post Deum Apostolicos viros excitaturum, qui extraordinarium concionandi donum habituri sint; & tunc secuturam ruinam Romæ. Loquitur contra collectionem Ecclesiarum & Anabaptisimum, dicens; debere nos exspectare adventum spiritûs, ut Apostoli fecerint. Sicut enim Israëlitæ in deserto habuerint mel & manna, sed non circumcisionem neque Pascha; sic nos habere multas dulces consolationes, colloquia, preces, sed non ministerium & Sacramenta. Tandem, collapsâ Româ, fore novum cælum, novam terram, novam Jerusalem. Idem Northamptoniæ dixit; Scripturam esse incertam, & non posse nos ei fidem nostram superstruere; quia tot discrepantia ejus exemplaria sint.

Quidam Nicolaus Londini multas blasphemias eructavit; ut, Deum esse authorem peccati; & omnia mendacia ex ore Dei fluere. Neminem ob ullum peccatum damnari; sed tantum, quia sic Deo placeat. Alius ad Grenhillum dixit: æquè licitum esse baptizare canem, ac infantem. Katarina Chidlei multos ad Brownismum seducens, acerrimè invec̃ta est in Grenhillum & alios, qui conveniat in locis ubi Idololatria fuit exercita. Ad quam Grenhill: Hoc nimirum vis, illicitum esse colere Deum in loco ad Idololatriam sub nomine alicujus Sancti secreto. Sed vide, tota Anglia fuit consecrata Georgio, Andrea Scotia, aliæ regiones aliis sanctis; & sic, juxta te, illicitum erit Deum in Anglia vel alibi colere. Marshal, homo ex plebe, in præsentia

sentia civium quorundam Londinensium sustinuit, Paulum, cum ad *Rom. 7.* conqueritur de corpore mortis, novitium fuisse, nec intellexisse Christum in promissionibus: & se melius intelligere mysterium Dei in Christo, quàm Paullus. De scripturis (dicebat) non aliud existimandum, quàm de aliis scriptis humanis. Quemlibet pro suo ingenio & iudicio scripsisse. Tum dixit: Scriptura est vitulus aureus, circa quem saltatis. Idem esse infernum negat; & omnes salvandos statuit, sive boni sint sive mali; imò omnes omnino creaturas, quæ se ad Deum convertant. Infernum nihil aliud esse, nisi terrores Legis in hac vita. Scripturam plenam esse contradictionum. Illicitum ullam creaturam occidere; quia habeat vitam à Deo.

27. Febr. 1644. quidam schismaticus Londini prædicavit; Christum non magis esse Deum, quàm se vel alium hominem. Quod cum pii viri audirent, metuentes ne domus ad tales blasphemias corrueret; festinanter ad sua concesserunt. Clemens Wrighter, Antiscripturista, Quæstionista, Scepticus & Atheista, princeps est eorum, qui negant Scripturas esse verbum Dei, sive in originali, sive in versionibus spectetur: nec fidem ei superstruendam. Idem negat animam hominis esse immortalem; & cum homo excedit, tum totum ejus dormire dicit, usque ad Resurrectionem. Non aliam fidem Scripturis deberi, quàm humanam; sicut credamus historiam Henrici VIII, vel alterius Regis. Negat esse ministerium, fidem, Euangelium, nisi quis possit demonstrare se æquè immediatam vocationem ac Apostolos habere. Idem dicit, neminem posse damnari, nisi propter rejectum Euangelium. Neminem rejicere Euangelium, nisi cui illud prædicetur, ut tempore Apostolorum factum, & miraculis confirmetur.

In *Lincolnia*, *Ely*, *Hartfordia* sunt mulieres quæ concionantur, & nonnullas etiam baptizare dicunt. Londini singulis

gulis septimanis docent. Exemplum hoc esto. *Mense Decembri 1645 Londini mulier plebeia concionata est. Primo dixit ad circumstantes: Si quis habet verbum exhortationis, loquatur.* Tacentibus cunctis, perrexit; & : *Nunc est (inquit) tempus illud, quo impletur quod Deus promisit: Effundam spiritum meum in ancillas meas, & prophetabunt.* Tum precibus recitatis, quæ per dimidiam horam durabant, ad textum venit, qui erat: *Si diligitis me, custodite præcepta mea.* Finitâ concione dixit: *Si quis habet, quod objiciat contra ea quæ dicta sunt; loquatur.* Ad quæ dicta mulier alia surrexit, & varia protulit; sed à circumstantibus aliquoties interturbata fuit, ita ut desistere cogeretur, cum multâ prioris mulieris imprecatione, quòd Legatos Dei turbarent. Ad quæ concio: *Vosne Legati Dei?* Denique tam horribilis confusio ibi fuit, ut satis dici non possit. Et hæ muliebres conciones refertæ erant multis damnandis blasphemis. 1. Non consistere cum bonitate Dei, ut quisquam damnetur. 2. Deum Patrem regnasse sub Lege, Filium sub Euangelio; nunc verò Sp. S. regnaturum & effusum iri in omnem carnem. 3. Forè universalem instaurationem & salutem omnium. 4. Christum pro omnibus mortuum. Dicunt se esse in deserto, expectantes effusionem Sp. S. Soror quædam interrogavit: *quam auctoritate concionarentur?* Respondit: *Se non concionari, sed tantùm dona exercere. Nam neminem in mundo nunc potestatem concionandi habere.* Interrogata: *quâ auctoritate se exerceat?* Respondit: *Ex 1 Pet. 4. 10, 11. & ad Ebr. 10. alter alterum exhortetur. Mal. 3, 16. & Tit. 2. 3, 4. Senior mulier doceat juniorem.* Præterea dixit, sibi in animo fuisse tantùm ad sui sexus compares dicere. Postea gloriam Dei evicisse, ut etiam alios auditores admitteret. Interrogata: *quid de baptismo Simonis magi, Ananix & Sapphiræ statuatur?* Respondit se dubitare, an legitimè fecerint qui eos baptizarunt. In Cantio Brasteedi,

O

mulier

mulier concionatrix est, & ibi quoque panem frangunt. *Quidam civis Londinensis* retulit: In sua familia quatuor tantum homines esse, & singulos peculiarem Religionem sequi. Se esse membrum Eccl. Anglicanæ: uxorem ex secta Quærentium: ancillam Anabaptistam: servum in Ecclesia aliorum circiter xxiv, qui convenient & exercent dona: sed nullos Psalms decantent, abominentur auditionem ministrorum, nullos dies precum vel jejunii observent. *Mense Julio 1645 Colcestriæ in Essexia* quidam sectarii dixerunt diem judicii extremi, magno cum terræ motu, paullo post venturum. Ideo nullus eorum sibi in hyemem prospiciebat: sed omnis cura & consultatio erat de itinere Hierosolymam versus suscipiendo, ut ibi in cælum transferrentur. Quædam mulier sectæ Quærentium ad hoc iter sollicitata; respondit: Se non esse paratam ad tam longum iter. Alii Londinum iverunt ad Judæum quendam, qui eos de via Hierosolymam ducente, instruxit, ac quid fugiendum faciendumve edocuit. *Paulus Hobson* sartor, & unus Anabaptistarum, qui confessionem subscripserunt, contra vitam Christianam sic concionatus est: *Olim æquè legalis eram, ac quisquam vestrum esse potest. Nulla dies abiit, quin mane, vesperi, ante, post cibum precarer, & peccata mea ad eò deslerem, ut fere oculos perdiderim. sed certus sum, cum omnia hæc facerem, me ne Jota quidem Dei habuisse. Knowlius* Novâ Angliâ ob errores proscriptus in Veterem venit, & ibi publicè docuit: *Usus præscriptarum Liturgiarum esse Idolatriam, & omnes qui iis utantur, certò damnatum iri.* Pro mortalitate animæ editus est liber incerti authoris (sed putatur esse Clementis Wrighter, ut Th. Edoardus tradit) titulo: *Mans Mortalitie.* Præcipua argumenta sunt ex Gen. 3, 19. Eccl. 3, 10. *Quidam Antinomus* in pulpito exclamavit: *Apage Legem, quæ homini pedes amputat; & postea eum hortatur, ut ambulet.* Pagit f. 97. *Brownistæ* dicunt orationem

tionem Dominicam æquè Deo exosam, ac Judæis carnem suillam. Idem f. 67. Cujusdam *Wilkinsoni* Brownistæ discipuli eò insolentiæ venerunt; ut se Apostolis Petro ac Paulo æquarent, ac pro Apostolis haberi vellent. f. 69.

Pars disputationis inter sectarium & piium ministrum.

Sectarius: Christus satisfecit tantùm pro peccatis contra primum fedus, *Heb. 9, 15.* *Orthodoxus:* An ergo non sunt peccata contra secundum fedus? *Sect.* Tantùm infidelitas. *Orth.* Quis ergo satisfecit pro infidelitate? *Sect.* Quilibet homo pro ea satisfacit: quia qui non credit in Filium, ira Dei manet super eum. *Orthod.* Ergo omnes gentiles salvantur, quia ipsis peccata contra primum fedus remissa sunt; & contra secundum nunquam peccarunt, quippe nunquam ipsis revelatum. *Sect.* Ethnicis Christus & Euangelium in creaturis prædicatur, *Col. 1, 23.* si modò habeant oculos ad videndum illa mysteria. Superiori anno apud Bathoniam & Bristoliam hæ duæ opiniones inter Anabaptistas, tanquam gloriosum lumen, ortæ sunt. 1. Christi humanam naturam æquè ac nostram, peccato Originali corruptam. 2. Unam tantùm Deitatis personam esse.

De moribus Sectariorum.

Sectarii Angli habent omnes proprietates desperatissimorum hæreticorum. Quando propter scelera doctrinæ & vitæ ad partes vocantur, cum Donatistis nil nisi persecutionem sanctorum & fidelium exclamant. Adoriuntur orthodoxos vi minisque; suos in cælum extollunt, aperto J. C. & Apostolorum vilipendio ac contemptu. Auditum à nonnullis; hunc illumve Apostolos præcellere: Ipsum Jesum Christum, si in terram reverteretur, vix melius

concionaturum : Vitam Angelicam & (ut sanctos) in cœlo se vivere. Subdolè sensus suos occultant, nec apertè profiteri volunt quid sentiant. Atque in hoc etiam quidam orthodoxi Independentes rei tenentur, qui cùm ad eò procaciter contra Synodum insurgant, nunquam tamen eò adigi potuerunt, ut suum ipsi regimen exhiberent; idque ob has rationes, quanquam aliud prætendant.

1. Quia ipsi in summa rei dissentiant.
2. Quia sententias suas in dies & horas mutant.
3. Quia sic alios sectarios offenderent.
4. Quia nonnullorum procerum qui longiùs progrediuntur, offensam metuunt.
5. Quia tum omnes judicarent, id quod tantâ deliberatione, tantoque tempore publicatum sit, summè perfectum esse, ac refutatum ostenderet eorum vanitatem. Impudentia sectariorum summa. Nonnulli pro Independentia sua citant Ecclesias Scoticas & Gallicas, quas constat ex professo aliud sentire. Alii pro prætensa libertate conscientiarum Leidenses adducunt, disputat. L, sect. 59.60. quos apertissimum est aliud sentire. Joh. Goodwin in doctrina sua de justificatione, Calvinum, Bucerum & alios pro se citat, qui omnes orthodoxam sententiam contra ipsum tuerentur. *Cum Arminians Belgis* consentiunt in his: 1. *Arminiani* initio Magistratum adulati sunt, declinantes Synodos, & ab iis ad ordines appellantes, quibus summam rerum Ecclesiasticarum jurisdictionem adscribebant: Sic sectarii Parlamentum extollunt, & id judicem in Ecclesia faciunt. 2. *Arminiani* initio in quinque tantùm articulis dissensum profitebantur; postea in quos non errores lapsi sunt? Tota Socini lacuna iis non suffecit. Sic sectarii intra biennium in majores hæreses lapsi sunt, quàm unquam fuerunt. 3. *Arminiani* fuerunt Sceptici, profitentes se hoc nunc sentire, posteriores cogitationes esse sapientiores: sic sectarii ab uno lumine novo ad recentius, & sic in infinitum labuntur, dicentes,

centes,

centes. Diem dies docet. 4. *Arminiani* quamdiu pro toleratione pugnarunt, nunquam mentem suam clarè exposuerunt: sic sectarii nolunt exponere cui firmiter inhærescant, & monstra obstinato silentio alunt. 5. *Arminiani* in multis locis persequebantur Orthodoxos: sic sectarii. 6. *Arminiani* penissimè Belgium evertissent: sic sectarii Angliam in miserrimum statum coniecerunt. 7. *Arminiani* Remonstrantes erant, conquentes de Synodo & modo procedendi: sic sectarii furtim protruserunt Remonstrantiam, cur synodo non exhibuerint formam regiminis sui? 8. *Arminiani* acerrimè in Magistratum inveci sunt, cum se synodo conjungeret, negantes ullam ejus potestatem super Ecclesias esse. Idem & sectarii faciunt, quoties Magistratus vel minimum quid contra eos decernit. Cum decretum de Presbyteriis erigendis promulgaretur, sectarii impudenter Magistratum calumniati sunt, quod Leges contra sanctos condant. Alii concionabantur de ingenti quæ immineret persecutione; & tyrannidem Episcoporum comparatam cum Presbyteris, nihil fore. Itaque in eo omnes sectarii conveniunt, quod malint Episcopos quàm Presbyteros: & primipili ipsorum profitentur, Episcopos & tolerationem sibi satisfacturam. Quidam cum Lecestriam audivisset captam, optavit ut ne unquam res Parlamenti haberent meliores successus, quamdiu contra Independentes ita procederet. Cum in Parlamento decretum fuisset contra Laicorum conciones, sectarii cœperunt pro successu Regis orare, à quo expectabant tolerationem. *Scotis* sunt infensissimi. Cum Montrosius prævaluisset, manifestè causam cladis rejecerunt in regimen Scoticum, & quod schismata tolerari nolint. Nihil intentatum relinquunt, quo fedus cum *Scotis* abrumperent: Omnia per miras calumnias in odium gentis religiosissimæ congesta. Nonnulli dicunt, Scotiam adhuc semipaganam esse.

Inde usque ab initio hujus anni 1646 nihil egerunt aliud, quàm ut Scotos suspectissimos & abominabiles Anglis redderent. Igitur quæ Angli milites in septentrione crudeliter perpetrabant, ea cuncta Scotis adscripta. Prolatæ nescio quæ literæ, quibus Scotos cum Rege colludere nunciabatur. Independentes omnium conditionum, quibus inter Regem Franciæ, Angliæ, & Scotos transactum esset, gnari. Jam Newarkam iis traditam, jam Oxonium fabulabantur; & si aliquot Scoti ad exercitum venirent, statim horribilis fama per totam Angliam sparsa, multa Scotorum millia adventasse; & id eos moliri, ut totâ Angliâ potiantur. Mira verò eorum impudentia in rebus militaribus. Quicquid prosperè geritur, id sibi Independentes adscribunt. Quicquid Fairfaxius patrat, id Cromwello suo imputant; & haud obscure Imperatoris gloriam suis calumniis offuscant, hac mendaci criminatione publicatâ, quod dixerit Bristoliam capta: *Fairfaxium id, & non Deum fecisse*. Vix sexta Exercitus pars Independentes, & tamen soli omnia faciunt. Nonnulli jactant Fairfaxio novi luminis radios affulsisse; alii, cum planè Independentem factum. Se ipsos vocant pios, bene affectos & sanctos. Sive jam sint Anabaptistæ, sive Quærentes, sancti sunt. Omnibus annituntur modis, ne stabiliatur regimen; vel saltem, ut imperfectum & vagum stabiliatur. In nonnullis Parochiis, ut *Ellyæ* in Cantabrigia, *Alberyæ* in Hartfordia, omnem Psalmorum decantationem eliminârunt, & alibi preces abrogant. Quod si in loco quodam non possint Psalmos abrogare, tum eo quo decantantur tempore, contemtim pileos suos capiti affigunt; & si quis eos abripiat, denuo imponunt. Alii aures solent occludere, imprimis feminae, ne melodiam percipiant. Multi quoque inter preces operto capite sunt. Pervagantur omnes Provincias, opida, pagos, domos, & hæreses suas disputando propugnant.

pugnant. Clam inter se ita conveniunt, ut quidam simulent se pro pædobaptismo esse. Post acrem disputationem, tandem ille fucatus Antagonista dat manus, & profitetur coram populo; se convictum, ac veritatem sibi illucescere. Nonnulli miracula & visiones allegant. Anabaptistæ Eboracenses dicunt, cum quidam mediâ hyeme in Ousa baptizaretur, aquas tam calidas fuisse ac si media æstas esset; imperitiores eo commento fallentes, qui ignorant aquas in eo tractu hyeme calidiores esse quàm æstate. Alii inunctioni sanitatem adscribunt. Nonnullis Christus conspectus, pædobaptismum prohibuit. Blasphemias horrendas evomunt contra Scripturam, Trinitatem, prædestinationem, virginem Mariam, Apostolos, baptismum, preces, ministerium verbi & sacramentorum, regimen Ecclesiæ. In MSS. cujusdam *Pauli Best*, Trinitas vocatur mysterium Iniquitatis, Cerberus triceps, figmentum, traditio Romana. Alii Sp. s. contumeliosissime derident, vocantes eum stabile numen. Cætera fileo. Scripturam vocant vitulum aureum, & mendacem librum. Locum *Gen. 6, 6.* ubi Deus pœnituisse dicitur quod hominem fecerit, esse falsum. Cùm objiceretur cuidam locus ad *Rom. 7.* ubi Paulus de peccato conqueritur; respondit Paulum novitium, & hanc ejus infirmitatem fuisse. Paulum non rectè intellexisse mysterium Dei in Christo, & se id meliùs intelligere. Locus *Gal. 5, 12.* cuidam pro libertate conscientiarum pugnantibus objectus; qui respondit: Apostolum ibi affectibus suis indulgisse. In *Hartfordia* minister quidam locum Scripturæ opposuit Anabaptistæ. Anabaptista confessus est se non posse respondere, sed hanc fuisse infirmitatem Pauli, & ibi cum caruisse spiritu. *Alius dene-gans* Resurrectionem mortuorum, cum quidam ei opponeret Scripturam, respondit: *Hoc vobis, non mihi, Scriptura est.* Regimen Presbyterianum vocant Diabolicum, Anti-chri-

christianum, bestiam in Apocalypsi. Sic & fedus Nationale nequissimis vocibus exagitant. Curiam Examinationis vocant Inquisitionem Hispanicam & Curiam Supremæ Commissionis. *Hugo Petrus*, famosus ille scurra, Ecclesias Reformatas & Presbyteriales, scdissimis dieteriis traducit. In publica concione Londini, cum multa pueriliter & nugatoriè effutiisset, ex voce *classes*, centum quinquaginta asses, CL asses, id est, CL asinos fecit; sicut olim ex nomine Cardinalis CL esel Germani CL esel / asinos, fecerunt. Idem in concione 2 Aprilis 1646 ad Parlamentum habita, sic loquitur: Quod gladio cepistis, verbo conservandum est. Loquor de verbo, per quod Angli Christiani fiunt. In aliis regionibus disciplina facit eos tales. Compelle multitudinem in templum, & postea Christianos nomina. Satis abunde hujus furfuris foras. Et hinc fit, quod ferè tota ipsorum Theologia in Polemicis sita est, quæ mercatura, nisi Deus prævertat, & nostra videtur futura. *Idem*: Metuone, dum pro Presbyterio vestito autoritate pugnamus, desint nobis V clo ministri prædicatores. Ut ita si acquiratis Presbyterium Londini, & multum vobis egisse videamini, nec ministrum nec Presbyterium in dimidio regno habeatis. Verum Presbyterium optari facilius quàm haberi potest.

*De causis auctarum hæresium, sectarum,
& schismatum in Anglia.*

Si quis consideret, in quantam multitudinem, quàm exiguo tempore, hæreses in Anglia, sectæ, schismata cum erroribus & blasphemis excreverint; is jure mirabitur, ex quibus id causis factum sit. Et illæ quidem satis manifestæ ex ipsorum sectariorum naturâ dari ac ostendi possunt. Quia enim dant vagam quibusvis prædicandi libertatem publicè,

publicè; hinc fit quòd multi ex plebe, quibus aliqua verborum & rerum copia est, in medium procedant, ac (ut loquuntur) dona exerceant, objiciant ac disputent publicè contra ea quæ dicta sint. Tum aucti numero auditorum, & eorum applausu ad famam provecti, credunt se maximos Ecclesiæ Doctores esse; & cum antiquam ac solidam Theologiam nunquam didicerint, quicquid novum, plausibile, fucatum in pulpita protrudunt; & eadem aviditate ab auditoribus illa hauriuntur. Post hæc libertas conscientiæ & generalis toleratio ab illis sectarum fabris, velut carecta, post quæ lateant, in medium proferuntur. Nihil est quod carni & vanitati humanæ magis arrideat, quàm sibi religionem statuere; sibi Ephod & Sacerdotem comparare. Et favorem ex eo quoque sibi acquirunt nugatores illi, quod stipendia certa & decimas ministris subtrahunt. Ex quo fit, ut qui ministros suos adeò vilipendunt, ut nec quæ pro sustentatione illorum pii Magistratus constituerunt, solvere velint, illi facile ad novas Religiones transeant. Accedit populare Regimen, quo singulæ congregationes Monarchicum jus, spretis Synodis Classibusque, sibi arrogant. Maximè tamen ipsa doctrina, quam sectarii commenti sunt, eos tanto incremento per universam Angliam auxit. Quando enim populus audit, Deum tam peccantes quàm precantes sanctos amare: Non debere fideles sollicitos esse & anxios ob peccata, nec remissionem eorum petere; quid mirum, si hæc nova & suæ libidini famulantia dogmata orthodoxæ fidei, sanctimoniam & resipiscentiam perpetuam urgenti, præferat? Nam & dum solos visibiles sanctos membra Ecclesiarum faciunt, magni alicujus zeli & eximiæ puritatis speciem præ se ferunt. Jam Chiliaisticum illud dogma, de regno Christi in hac terra, facillimè homines ad novas sectas abstrahit, ubi velut ad Sirenum scopulos, dulcedine promissorum, hærent.

rent. Independentes omnes mirifica sibi imaginantur de illo regno. Quidam initium ejus ad annum 1650 conjiciunt; quo tempore tantam credunt in Anglia felicitatem fore, qualis non ab orbe condito fuerit. Et *ô si tunc*, dicebat quidam, *unum tantum diem vivere daretur! Non permutarem conditionem meam cum maximo Monarcha mundi.* Præcipui ipsorum Doctores persuasi sunt jam natum esse hominem illum, qui eos felices dies visurus sit; & ad summum non restare xx annos. Cottonus & alii in N. Anglia ministri conventu habito, Apocalypsin propterea totam examinarunt, & collatis omnibus Scripturis existimant tempus regni Christi in propinquo esse. Arbitrantur autem ruinam Antichristi & Turcarum, conversionem Judæorum, vocationem gentium universalem, præcessura proximè felices illos dies. Tum omnia regna mundi & Principatus abolitum iri, ac filios Dei rerum potituros sub unico cæli & terræ Domino Jesu Christo. Exstat in eam rem liber *Joh. Archeri*, Pastoris Independentium Arnhemensis; *de personali regno Christi in hac terra:* cujus tamen sententiam non in omnibus cæteri probant. Audiamus illum, qui novissimè & doctissimè scripsit pro hac causa, *Thomam Parke-*
rum, Pastorem Nuberiensem in Nova Anglia, in Expositione visionum ac prophetiarum Danielis. Probaturus per lapidem illum comminuentem omnia regna, non posse intelligi regnum inde usque ab adventu ejus: *Tertio, inquit,* regnum hoc comminuit omnia alia regna; sic ut extinctis cæteris solum restet. Jam verò hic status non est expectandus sub regno patientiæ, sive ante occasum Antichristi, cum omnia terræ erunt Domini & Christi ejus, *Apoc. 11. 15, 18.* Ostensurus per pedes ferreos intelligi Romanum Imperium: *Quintò, inquit,* hoc regnum est destruendum per regnum sanctorum in fine temporum, atque ideò non potest accipi de alio Imperio, quàm de Romano ad-
huc

huc continuante sub Antichristo. Lapis est regnum sanctorum: & quod sit regnum constituendum in occasu Antichristi, probatur his argumentis. 1. Quia destruet omnia regna adversantia in toto mundo; quod non est expectandum ante occasum Antichristi. Idem septimanas septuaginta incipit sub Papatu, sive à tempore *Waldi* & anno 1106, sive à *Wiclefo* & anno 1370. Quod si, *inquit*, incipias eas septimanas numerare ab A. C. 1106 & *Waldensibus*, tum ultima hæc & dolorifica septimana incidit præcise in A. C. 1643, & medium septimanæ ejus erit anno 1646, à quo tres anni afflictionis cum dimidio ad finem percurrunt, & finiuntur plenè anno 1649. Sed si septuaginta septimanæ incipiunt à *Wiclefo*, & anno 1370, tum finis non erit ante A. 1860, id est, demum post 200 annos. Sed utra supputatio sit amplectenda, fateor, *inquit*, me ignorare. Postea: Turcæ cessabunt esse soluti anno 1649, & anno sequente potest casus ipsorum cum Antichristo sequi, si prior supputatio vera. In inchoativo statu Novæ Jerusalem Judæi convertentur, juxta prophetiam Rom xi. & erunt extraordinariis donis induti pro dilatione regni C. super universum orbem. Sub finem respondet *objectioni*, quâ curiositas illa circa annos reprehenditur *Act. 1. 6, 7. Matth. 24. 37, 42. 1 Thess. 5. 1, 2, 3. Psal. 74, 9. Luc. 12, 40. Marc. 13, 35. Resp. ad Act. 1. 6, 7.* Non licebat scire Apostolis, vel ulli, qui vivebat eâ ætate: sed licet illis, qui vivunt ultimâ ætate. *Matth. 24, 37.* Impiis occultatur tempus, sed sancti intelligent, *Dan. 12, 10.* Sicut Noah scivit tempus diluvii, sed non mundus, *Matth. 24, 37. Gen. 6, 3. &c.* Hæc igitur & ejusmodi complura dogmata cum sub magnificis titulis publicarent, facile simplices homines allecti sunt. Quicquid enim errorum & hæresium in Anglia est, id omne à sectariis titulo novi luminis, mysteriorum, evulgatur. Itaq; sive S. Trinitatem oppugnent, sive totam in dubium Religionem

nem vocent; omnia hæc novum lumen sunt. Multos simulatio sefellit. Nam illi Independentes, qui olim sub Episcopis zelosissimi fuerunt contra errores devios ab Orthodoxia, nunc inter tot monstrosos errores silent, ut Burtonus, qui tantum contra Presbyterianos calet, cætera frigidus. Ex omnibus Independentibus, *inquit Th. Edoardus*, unum tantum novi, qui se sectariis opponat. His ita pensis, facile creditur, quod idem author inquit, corruptiones hodiernas in tantum excedere tempora Episcoporum, in quantum Oceanus Britannicus Rhenum.

De Erastianis, sive Colemannianis.

Sicut frequenter fieri solet, ut duobus de præda litigantibus tertius eam utrique eripiat; ita etiam Ecclesiis Anglicanis accidit. Nam cum inde Presbyteriani, hinc Independentes, pro suo quisque contenderent regimine; factum est ut interea florentissimas Ecclesias hæreticorum & schismaticorum lues devastaret; atque insuper tertia factio utrisque omnia eriperet. Idque ab *Erastianis* factum est, quam factionem *Politici* excitarunt, ejus ope Regimen, de quo velut Achilleis armis, infensissimo animo certabatur, sibi solis vindicaturi. *De origine* hujus sectæ antequam agam, operæ pretium erit, paucis ipsum *Erastum*, primum conditorem tertiæ hujus factionis quæ nunc Angliam exercet; & quibus ad errorem illum actus fuerit furiis, con-
tueri. Idque *ex Historia Ecclesiæ Palatinæ*, quam Cl. Theol. *Henricus Altingus* olim concionavit. Sic igitur ille inquit: Circa A. C. 1565 nata est Heidelbergæ controversia de gubernatione Ecclesiæ, imprimis verò de Excommunicatione. Cum enim ejus usus adhuc omissus esset, *C. Olevianus* perpetuo urgebat, ut ad exemplar Ecclesiæ Genevensis disciplina quoque institueretur. Resistebant huic con-
tui

tui inprimis *Christophorus Probus* Cancellarius, *Thomas Erasmus* Medicus & Senator Ecclesiasticus, & *Adamus Neuserus* Pastor ad D. Petri, qui totam hanc gubernandi rationem ut tyrannicam improbabant: Inprimis *Erastum* eo consilio ductum putant, quod cum *Helvetius* esset, nihil ab *Helvetiis* diversi in *Palatinum* introducendum putarit. His initiis paulatim animi alienati. Interea *Heidelbergam* venit *Guilh. Witherus* Anglus, gradum *Theologiæ* petens; & in *Thesibus* suis XI ac XII de *Disciplina Ecclesiastica* egit. De his 10 *Junii* placidè disputatum est. Cum solveretur conventus, *Erastus* & *Neuserus* se gravia contra illam materiam habere dixerunt. In eorum gratiam *Disputatio* 12 *Junii* à *P. Boquino* repetita. *Disputatum* est acriter, absque tamen convicio. Cumque discedendum esset, *Neuserus* dixit: *Se doctrinam hanc oppugnasse tanquam falsam, & verbo Dei repugnantem.* Tum *Erastus* & *Neuserus* magis magisque se aperuerunt, & controversiam hanc ubique scripto ac voce propugnarunt. Inprimis *Erastus* prolixè contra disciplinam scripsit, asserens eam nec in *V.* nec in *N. T.* fundatam; adeoque neminem *Ecclesiæ* excludendum, nisi constet eum in doctrinâ errare fundamentaliter. Apud exteros quoque conquestus est disciplinam tyrannicam in *Eccles.* invehi. Mox detectum fuit *Neuserum* *Arianismo* & *Turcismo* obstrictum, ac cum aliis ipse *Erastus* suspectabatur: qui propterea per annos complures sacrâ communionem fuit absentus; donec editâ confessione ostenderet, se tantum controversiæ disciplinariæ implicatum fuisse; & ita *Ecclesiæ Dei* reconciliatus fuit anno 1566; & anno 1570 institutum est *Presbyterium* virorum gravium ex aula, *Academia* & urbe, qui præessent *Inspectioni Ecclesiæ* & disciplinam moderarentur. Hæc ille.

Cum igitur contentiones tam acres essent inter duas priores factiones *Independentium* & *Presbyterianorum*, tertia

à Politicis excitata fuit ambiguo consilio. Quidam *Colemannus*, Pastor Londinensis, videns paratos novaturientibus sectatores, & instinctu Politicorum, tertiam viam regiminis Ecclesiastici aperuit, ex *Erasti* lacunis haustam. Is vanâ prurigine motus, sparfit in concione ad Parlamentum habitâ, prima semina *Erastianismi*, & regimen Ecclesiæ Magistratui dedit, qui per *Interimisticos Commissarios* Ecclesiam gubernaret. Religiosissimos quoque Scotorum delegatos eâ calumniâ adpersit, quod causa sint dissidiorum in synodo, & Nationalem determinationem secum attulerint. Ex horum numero se ipsi opposuit *G. Gillespy*, Minister Edinburgensis, cujus contra *Colemanni* maledicas ineptias eruditæ exstant dissertationes, quibus omnem *Erastiani* commenti iniquitatem aperuit. Post eum celeberrimus *Samuel Rutherfordius* ex professo *Erastianismum*, & quicquid pro eo tum ipse *Erastus*, tum *Colemannus* & alii, in Angliâ attulerunt, refutavit. *Mysterium* sectæ hujus est, quod omne regimen Ecclesiæ ad Magistratus civile arbitrium defert; & Ecclesiam in miserrimum servitutis genus conjicit. Cæterum quanquam & synodus & pii quique in Angliâ se huic intemperiei opponerent, tamen Politicorum consilia prævaluerunt; & *Erastianum* Ecclesiæ regimen stabilitum, quod *Commissarii Politici*, genus hominum Ecclesiis semper infestissimum & inutile, exercerent. Qui exinde motus animorum secuti sint, & suprâ dictum est, & Angliâ sensit. Nec evulgata Declaratio quicquam profuit, sed acrius omnino animos offendit. *Independentes* in sinu gaudebant, quasi exarmatis illo decreto *Presbyteriis*, in salvo omnia essent; cum tamen ipsorum quoque *Independens* regimen, illo decreto, manifestè sublatum esset.

De Orthodoxis in Anglia & Scotia.

Utcunque verò schismatici & hæretici totum regnum Angliæ infecerint erroribus suis: tamen longè maxima pars perdurat in Orthodoxia. Pietas inde usque post sublatam Prælatorum tyrannidem in immensum crevit. Miseriæ publicæ precum ardorem auxerunt. Nihil Ecclesiis illis sanctius. Et ibi demum sincere Deus colitur. Tum & desiderium unionis sub eodem regimine contra schismaticorum molitiones auctum est. Civitas Londinensis, quam ingenti sectariorum multitudine oppressa, tamen firmiter adhæret federi & declarationibus Parlamenti de reformanda Ecclesia. Duo in primis vincula sunt, quæ schismatici omnibus modis conantur dissolvere, & vel gladio secare, si fraudibus non possint. *Primum vinculum* est inter tria regna solemniter federe unita. Quid non moliti sunt, ut inter Anglos & Scotos animorum divisionem facerent? quas non calumnias conquiverunt? *Alerum* est inter civitatem Londinensem, Parlamentum ac Synodum. Hæc Schismatici Tyrria maria commovent. Si Civitas vel Synodus libellum supplicem pro maturando regimine Eccl. exhibeat, omnibus criminationibus hoc pium propositum retardant. Et quare tandem? Quia ferre non possunt pios homines os suum aperire contra horribilem licentiam schismaticorum, quia seducunt innumeros, Ecclesias contra Ecclesias erigunt, blasphemias evomunt, deliramenta somniant, & hæc omnia sub titulo regni Christi: cum revera fundamenta ponant Turris Babylonice, & contignationes fanaticorum, Anabaptistarum, Antinomorum, Quærentium, superstruant. Conduxerunt homines ineptos qui nova quotidiana conscribunt, sartores, futores, & ejus farinae impudentes nugatores. Hi ebuccinant Independentismum, pios Presbyterianos exagitant,

ac

ac ne summæ quidem Londinensi Curia parcunt: Et hi sunt censores Synodi, Ampliff. Senatus Londin. si Parliamentum de imminente periculo moneant. Dicit non potest, quàm petulanter solemne fedus, in quod omnes coram Deo jurarunt, exagitent. Præsertim verò illa verba: Laborabimus reformare Ecclesiam, juxta Verbum Dei, & exempla optimè reformatarum Ecclesiarum; ferre non possunt. Quid ad ipsos exempla optimè reformatarum Ecclesiarum? Sicut autem Presbyteriani in Ecclesia ordinem conservari volunt & vindicari à rabie Brownistarum & Independentium: sic etiam in regno Leges, Regem & Parlamenta conservari volunt. Contra schismatici & fanatici Enthusiastæ in eo ponunt summum fastigium Evangelici zeli, si excelsissimos Reipubl. viros sub pedibus confusæ Anarchiæ conculcent: ut Rev. vir Joh. Ley loquitur, in nupero scripto contra Saltmarshium, hominem Sociiano-Anabaptistam, qui Anabaptistas & omnibus pejores Quærentes sanctorum titulo ornare audet, & qui rabiösam linguam, quâ olim titulo *Mercurii Britannici* in Regem scurriliter invectus fuit, nunc totam in orthodoxos convertit, ac Regimen Ecclesiæ differri cupit in longos annos. Quod hætenus ommissum, sicut omnium malorum causa fuit; sic haudquaquam dubitari debet, quin constitutum secutura sit Reformatio Ecclesiarum Anglicanarum tam eximia, pia, celebris, qualis non est nec fuit unquam in aliis orbis partibus. Quæ illa dies erit, tam expectata piis, tam formidanda impiis, tam exitiosa Romæ, cum sincera, constans & gregi orthodoxo ac puro salutaris atque accepta pax Angliam beabit, in quo semotis omnibus quisquillis, doctrinæ veritatem incorruptam audiat, cultum immaculatum videat, disciplinæ dexteritatem sentiat, membrorumque suorum pietatem experiatur! Jam centesimus annus agitur, ex quo Anglia primum reformari cœpit

cœpit sub altero illo *Josia Edoardo VI.* Medio temporis quæ non persecutiones, funera, clades? Quàm Religio ab Episcopis oppressa? à Papistis subversa? Donec hisce annis, Deus fundamenta quasi Angliæ concuteret; & quicquid restabat vel restitutum fuerat Papismi, extirparet. Tum crux illa Londinensis, dedecus Anglorum, everfa. Tum imagines, picturæ, altaria, ceciderunt. Jucundum erit intelligere, quàm solemnes exsequiæ duabus crucibus Nordovicensibus habitæ fuerint. Idque referam tantâ fide, quanto decore cuncta peracta fuerunt. Utramque crucem quatuor viri, pullo amictu, humeris velut cadaver bajulabant, duobus præeuntibus, qui induti super pellicis, Missale manu ruspabantur; suspensis de naribus perspicillis. Sic inter cantus, longo ordine in forum per armatas militum series ventum. Ibi singuli onus suum, cum aliis superstitionum instrumentis, in ignem conjecerunt, plaudente populo.

De Ecclesiis Scoticis.

Ecclesiæ Scoticæ sub regimine Presbyteriali excelssimè florent. Nulla Ecclesia totius mundi magis libera est à sectariis & schismaticis, quàm illa; & hoc beneficio Presbyterii, Classium, Synodorum. Independentes & Erastiani calumniis contra eas grassantur. *Coleman Erastianus* illam mendacem calumniam protulit, quod Presbyterium Edinburgenum mulierem quandam proscripserit. Cui respondens *Gillespius*: Est (*inquit*) calumnia, mitissimè loquendo, nihil charitatis in se habens. Non est proscriptio in Scotia nisi per civilem Magistratum, qui eatenus opem fert regimini Ecclesiæ. Est & alia calumnia contra eas Ecclesias; quod sint rigidæ & omnes in sua verba, mores, consuetudinem adigere velint, ipsæ nemini concedentes quicquam. Cui calumniæ respondens *Leyseet. 19. contra Saltmarshium*: Ecclesiæ

Q

clesiæ

clesiæ Scoticæ (*inquit*) semper etiam erga dissentientes fratres humaniter & Christianè se gesserunt; & orbi notam fecerunt spem suam, desideria & labores pro pace cum omnibus religiosis & fidelibus pastoribus Ecclesiæ Anglicanæ. Et cum Coleman diceret, Commissarios Scoticos ad Synodum Westmonasteriensem venisse, non animo disputandi & veritatem exquirendi, sed ut iudices & sententiam laturus contra omnes dissentientes (sic enim & exteros Theologos Dordracum venisse) Gillespius, vindicatâ obiter Synodo Dordracenâ ab hac Arminiana criminatione: Se non tantum missos (*dicit*) ut discant, verum & Scoticanas Ecclesias, si quid melius ex verbo Dei edoceantur, id libentissimè recepturas. Et hujus (*inquit*) experimentum nuper dederunt, cum Synodus Nationalis in Scotiâ quosdam particulares ritus ejus Ecclesiæ seponendos censuit, pro arctiori uniformitate cum Ecclesia Anglicana. Tertia calumnia contra Scotos est, quod promiscuè quosvis etiam rudes & scandalosos ad sacram Cœnam admittant. Et hæc objectio Independentibus perpetuo in ore est, quam etiam Coleman Erastianus repetiit. Cui sic respondet Gillespi in suo *Nihil Respondes*: Ausim dicere multa millia à Cœna arceri apud Scotos, tanquam homines indignos qui admittantur. Ubi ego minister fui, aliquot Centuriæ rudium & scandalosorum abstentæ sunt. Ordo Ecclesiæ Scoticæ & Acta Nationalium Synodorum excludunt omnes scandalosos; atque hoc fit à piis ministris. Si negligent quidam Archippi, rationem illi reddent. Et cum Coleman in suo Maledicis regeret: Hanc expurgationem Ecclesiarum recentem esse, & vix unius anni ætatem habere, subjungit idem doctissimus vir: Imò, inquit, & regula & praxis in Ecclesia Scotica fuit, excludendi rudes & scandalosos à Sacramento, antequam natus esses, quanquam sub prælatis omnia in desuetudinem abierint.

De

De Scotico regimine Presbyterorum & Anglico sub
Prælati, exstant versus apud *Laitonum*, quos arbitror *And.
Melvini* esse:

*Scotos lustra decem rexit sacer ordo Senatus,
Absque notâ hæreseos, schismatis absque notâ.
Et detecta feræ extersit vestigia diræ,
Cui nomen triplex senio dinumerat.
Anglia Præsulibus recta est septennia septem,
Hæresibusque frequens, schismatibusque frequens.
Atque impressa feræ servat vestigia diræ,
Cui nomen triplex senio dinumerat.
Et dubitamus adhuc sacrum auctorare senatum,
Exauctorato Præsulis imperio?*

In Præfatione ad Syntagma confessionum edit. Genev. 1612.
Est Ecclesiæ Scoticanæ privilegium rarum præ multis, in
quo ejus nomen apud cæteras fuit celebre, quod circiter
annos plus minus LIV sine schismate, nedum hæresi, unita-
tem cum puritate doctrinæ retinuerit.

In Synodo Carentonensi Gallica clō loc XLIV, 26. Decembris
hoc decretum contra Independentes conditum fuit: Quo-
niam delegati maritimarum Provinciarum retulerunt,
multos externos nomine Independentium, in hoc regno
versari, qui docent quamlibet particularem congregatio-
nem suis legibus gubernandam, sine dependentia ab ullis
aliis in Ecclesiasticis rebus, repudiatâ autoritate synodo-
rum, classium, colloquiorum, magno in futurum periculo,
nisi obviam eatur. Synodus metuens ex contagione hujus
veneni turbas & confusionem, judicat eam sectam Inde-
pendentium esse noxiam Ecclesiæ Dei, eousque ut intro-
ducat confusionem, singularitatibus & extravagantibus fe-
nestram aperiat, sublato omni remedio; eamque esse
Statui periculosam, quod sic Religionēs pro numero

Q 2

paro-

parochiarum multiplicari queant, omnibus Provinciis maximè maritimis mandat, videant ne illud malum in hoc regno radices figat, sed ut pax & uniformitas in Religione & disciplina inviolata conservetur, neve quicquam irrepat servitio Regis adversarium. *Garrisole Moderator, Basnage Adjunctus, &c.*

De Cretenſi Johanne Goodwin.

Contra *Gangrænam Thomæ Edoardt* quidam Joh. Goodwin Cretenſem oppoſuit, ipſe Cretenſium mendaciſſimus, quem omnes norunt ſolis calumniis & maledicendo nobilem, qui Presbyterianos & ſanctum illud regimen nuſquam non ſcurriliter exagitat. Pauca introſpiciamus. *In frontiſpicio vocat ſe fautorem ſanctorum.* Ubi, ut & in toto opere, per ſanctos intelligit Schiſmaticos ſuos, & Browniſtas. Enimvero mirum cui videri poſſit, cum Edoardus inter alios errores Anabaptiſtarum, Antinomorum, Arianoꝝ recenſeat, qui haud dubiè Independentes ſunt, & ſe tales profitentur; calumniatorem tamen illos omnes, nullâ diſtinctione factâ, ſanctorum titulo includere, & nihil aliud poſſim crepare, quàm *Clasſicos, Profelytos, clasſicam factionem, Prudentiales.* Et vide jaçantiam hominis ſtolidam! Independentia, *inquit,* caput ſuum extulit ſupra Presbyterium: *Quantum lenta ſolent inter viburna cupreſſi; ut cedrus Libani ſupra carduos.* Tum ille Theomachus iterum contra pios flavam bilem evomit, cum Presbyterianos Episcopis comparat, & hos tantum Θεομαχῶν nugatur. Enimvero lamentabilis res eſt, quenquam Chriſtianum adeò projectæ impietatis eſſe, ut illa horrenda, quorum catalogum Edoardus pio domus Dei zelocompilavit, pro leviculis habeat; & ipſa ad id Apocalypſi abutatur, ac proclxxx hæreſibus myriadas ſibi exoptet. Nec vaniſſimus homo ſe
conti-

continere potuit, quin omnes omninò Ecclesias orthodoxas calcaret fastu suo: Adeò, *inquit*, versatus sum in controversia de Imputatione fidei & Christi activa obedientia in justificatione, ut heic provocem omnes ordine Presbyterianos, sive in Synodo congregatos vel sigillatim, in Anglia, Scotia, Francia, Hibernia, si probare possint ex Scriptura, per rationes & argumenta, vel fidem non imputari propriè, vel activam obedientiam Christi, formaliter spectatam, imputari ad justificationem. *Hæc Thraso Cretenfis.* Mille calumniarum formas sibi Morpheus ille assumit. Tandem Presbyterianos Jesuitis assimilat, furiosâ mentiendi cupidine. Cætera ipsum Edoardum spectant, & tria exempla negat vera esse; id quod de Cozeno Rocestriensi, Nicolao, & disputatione Calamii cum Anabaptistis refertur; quæ authori vindicanda relinquimus.

Synodus Nationalis Reformati orbis, unicum componendæ Angliæ remedium.

Multi sapientes, rerumque Ecclesiasticarum gnari viri, in ea opinione sunt, finem controversiis, quæ Angliam exagitant, nunquam impositum iri, nisi vocatâ ex transmarinis quoque regionibus Nationali Synodo. Idque inprimis Belgarum exemplo illustant atque confirmant. Nam parem ferè, Independentium & Arminianorum, rationem esse. Utrosque cavillationibus suis, & tergiversatione, Ecclesiam pariter ac Rempublicam pessundare, nisi Senatus Theologorum Reformati orbis, eos ad modestiam & ordinem, salubribus consiliis, & si opus, censuris, revocet: Neque negari potest,

test, Belgium salutem suam, ac quæ secuta est, florentem hostibusque formidatam potentiam, secundum Deum, Synodo Dordracenæ debere. Et magna spes est, Parliamentum omnibus aliis frustra tentatis, tandem huic remedio, quod restat, assensurum. Nam de Regis quidem voluntate, nemini dubium est, qui multoties, sedandis Ecclesiæ turbis, Synodi Nationalis mentionem iniecit. Quæ nisi maturè convocetur, verendum est, omnia in deterius & sectas lapsura. Quantum indices licentiæ sibi turbones illi assumant, nemo absque horrore cogitare potest. Veluti quod nuperrimè sacrilegium, in fortissimi Herois Essexii tumultu, admiserunt. Adeò ne illis quidem parcent, qui vindices Religionis & libertatis maximi fuerunt; sed agere, raptare, cuncta pro lubitu, mente limfata, manu sacrilegâ, sectariorum Anglorum est. Deus misereatur populi sui, & omnes motus, quia humanitus desperata remedia sunt, ipse componat!

F I N I S.

IN